

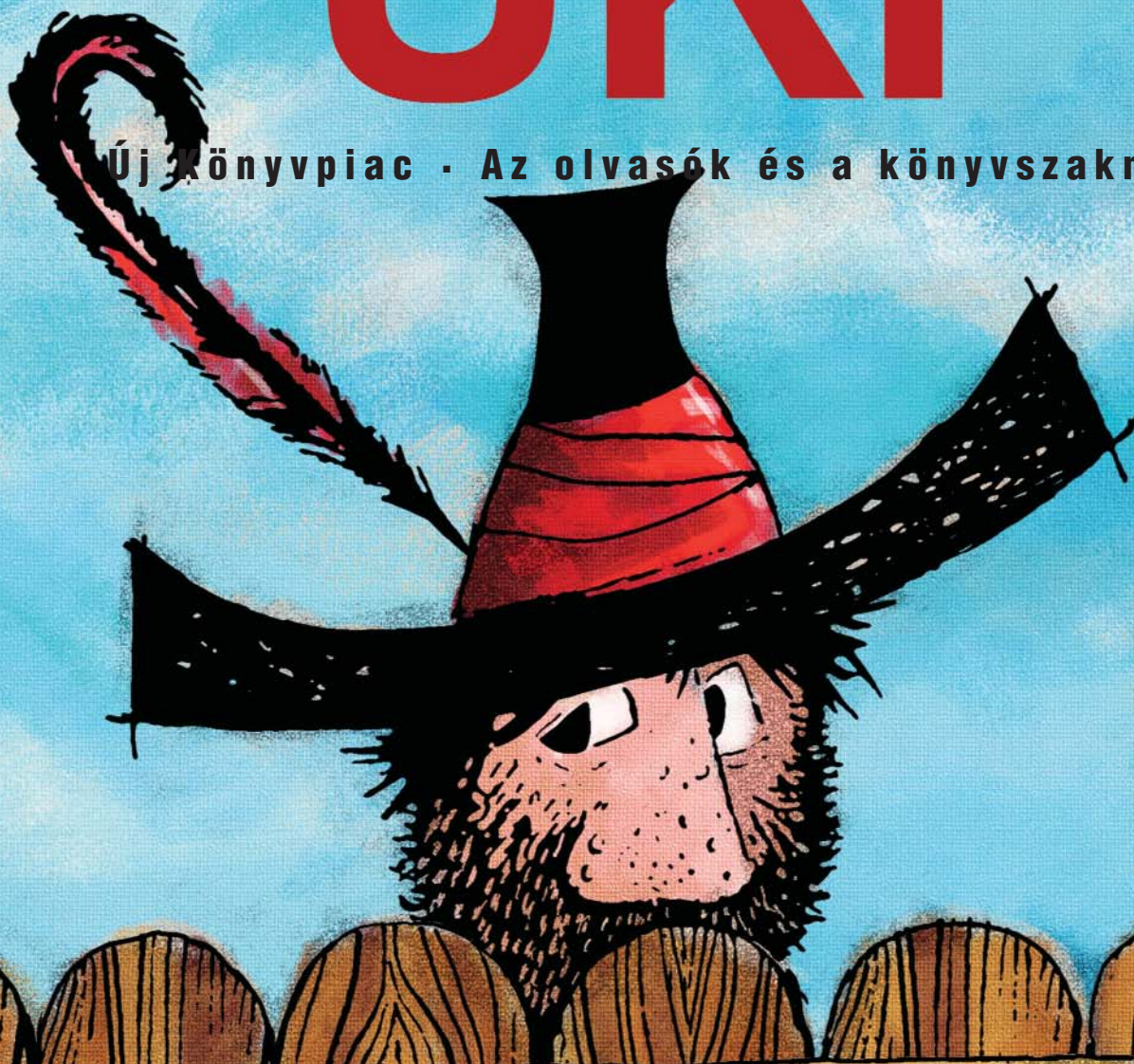
498 Ft / 1,66 Eur

www.ujkonyvpiac.hu

XXIII. évf., 2013. október

ÚKP

Új Könyvpiac · Az olvasók és a könyvszakma lapja



Torzonborz,
a rabló





Irodalmi ajánlatunk

Inventing the Enemy – Umberto Eco – 3370 Ft

A könyv Umberto Eco utóbbi 10 évben közreadott munkáinak témáit, gondolatainak válogatását öleli fel, melyek a korábbi regényeit inspirálták. Feltárja az elveszett szigeteket, a mítikus birodalmakat, a középkori világot. A folyamatot, mely végigvonul a Prágai temető című kötetében, miszerint minden országnak szüksége van ellenségre, és ha nincs, ki kell találni egyet. Mivel bíztassák különben a népet? Eco lebilincselő írása olyan témákat érint, mint Aquinói Szent Tamás gondolata a magzati lélekről, a fasiszta újságírók méltatlankodását James Joyce Ulysses-éről, cenzúráról, az erőszakról és a Wikileaks-ről. Ezek a tanulmányok szenvedéllyel teltek, a kíváncsiságról, a rögeszmékről, a világ ismert tudósairól, valamint a kritikusok által elismert bestseller írókról szólnak.

Best Kept Secret – Jeffrey Archer – 3500 Ft

A második világháború vége Harry Clifton és Giles Barrington életébe nem a várva várt békét hozza el, hanem egy lehetetlen párharcot. A szavazás eredménye arról, hogy ki örökölje a Barrington-címet és a vele járó vagyont, döntetlen lett. A lordkancellár mindent megváltoztató szavazata örökre rányomja bélyegét mindkettejük életére. Harry visszatér Amerikába, hogy a regényét népszerűsítse, míg szeretett Emmája azt a kislányt keresi, akit annak idején az apja irodájában találtak, a férfi halálának estéjén. Giles közben képviselőként a választásokra készül. Am Sebastian, Harry és Emma fia lesz az, aki végül befolyásolhatja a nagybátyja sorsát. Az immár felcseperedett Sebastian Cambridge-be készül, az egyetemre. Egy rejtélyes módon felbukkanó Rodin-szobor azonban más irányba fordíthatja az életét, és akár halálos veszélybe is sodorhatja a fiatalembert. A szerző (Majd az idő eldönti, Apám bűne) ötkötetesre tervezett regényfolyamának harmadik darabját a szerzőtől már megszokott, izgalmas, elképesztő fordulatokkal tarkított történetészöves jellemzi.

The Sins of the Mother – Danielle Steel – 2450 Ft

Miközben a vérbeli üzletasszony, Olivia Grayson legendás lakberendezési birodalmát építette, elmulasztotta, hogy jelen legyen gyermekei életében. Idősebb korában úgy próbálja kárpótolni őket az elmaradt közös élményekért, hogy nyaranta igazi álomutazást szervez a családjának. Ebben az évben a Földközi-tengeren, egy luxusjacht fedélzetén töltik a nyarat gyermekeivel, menyeeivel és unokáival. Am a családi viszonyok bonyolultak, a gyerekkori sérelmek csak nem akarnak begyógyulni. Idősebb fia és kisebbik lánya egykor különösen megszenvedték anyjuk hiányát. Cassie azóta sem bocsátja meg, hogy Olivia nem volt apjuk mellett annak halálakor, így gondolkodás nélkül visszautasítja a meghívást. Phillip irigyen figyeli, hogy anyja milyen más az unokáival, mint velük volt, és képtelen elfogadni a tényt, hogy férje halála után Olivia társra talált egy házasember személyében. A tehetséges, de önbizalomhiánya miatt sikertelen Liz felnőttként is anyja árnyékában él, John pedig feladta művészi álmait a családi vállalkozás kedvéért. Akármennyire elbűvölő is a környezet, a feszültségek időről időre a felszínre törnek. Am a meglepő felfedezések nyomán Olivia gyermekei rádöbbennek: ugyanazokat a vétkeket követik el, amelyeket anyjuknak nem tudtak megbocsátani...

The Sea – John Banville – 2450 Ft

A szerelem-szeretet, a veszteség és a kiszámíthatatlan emlékezet regénye annak a középkorú férfinak a története, aki felesége halála után visszamegy a tengerparti városkába, gyermekkorának nyarainak színhelyére. Élete itt fonódott össze a gazdag Grace család sorsával: velük együtt tapasztalta meg először a szerelem és a halál elsodró váratlanságát, és egyszerre vonzó és felkavaró társaságuk ma is azonnal magába szippantja. A Booker-díjas Banville mesterien mutatja be azt a fájdalmasan szép folyamatot, miközben Max számba veszi a múlt kitörölhetetlen rajta hagyott lenyomatait. A könnv alapján készült film szereplői: Ciarán Hinds, Rufus Sewell és Natascha McElhone.

Rust and Bone – Craig Davidson – 2450 Ft

Ali magára marad 5 éves kisláival, Sammel, akit szinte nem is ismer. Kényszerűségből illegális utcai harcból tartja fenn magát. Egy éjjel egy kocsmai verekedés összehozza a gyönyörű és magabiztos Stéphanie-val, aki delfinidomárként dolgozik a helyi aquaparkban. Mikor újból találkoznak, Ali megtudja, hogy a lányt baleset érte: elvesztette mindkét lábát és álmai jó részét. A férfi elhatározza, hogy segít rajta – sajnálat és szánakozás nélkül. A lány pedig újra élni kezd...



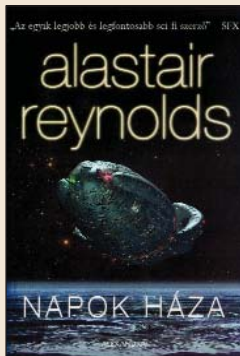
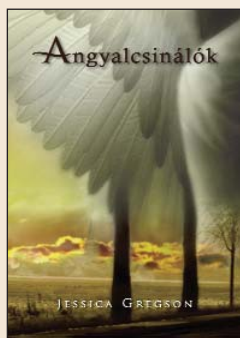
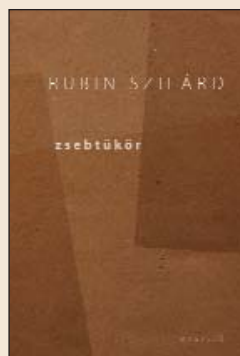
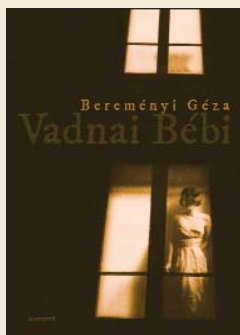
A kötetek megvásárolhatók:

Librotrade Kft.

1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel.: 254-0273 • Fax. 257-7472
E-mail: books@librotrade.hu
Honlap: www.librotrade.hu

Famulus Könyvesbolt

1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel.: 349-3656 • Fax. 288-0769
E-mail: famulus@chello.hu
Honlap: www.famuluskonyv.hu



4 A hónap tárcája

Kollár Árpád: Költők vagytok, jebiga?

6 Hangjegyek, betűk

Szegedy-Maszák Mihállyal Bán Magda beszélget

8 Magyar irodalom orosz nyelven

Okszana Jakimenkó műfordítóval Gyürky Katalin beszélget

10 Kutatni csak ürügy lett volna a halogatásra

Jessica B. Gregson íróval Kalapos Éva Veronika beszélget

12 Könyvesbolti iránytű

Nagy Boldizsár, Falvai Máttyás, Babiczky Tibor és Szirtes Borbála értékeli a könyvesbolti kínálatot

16 Pogrányi Péter: Egymásba kapaszkodó hangok

Varga Máttyás: hajnali 3

17 Szabó Gábor: Zsebtűkőr által homályosan

Rubin Szilárd: Zsebtűkőr

18 Tornai Szabolcs: Teremtés fél kézzel

Bereményi Géza: Vadnai Bébi

20 Hitler a legnagyobb médiasztár

Timur Vermessel Szepesi Dóra beszélget

22 Differenciált tankönyvterjesztésre van szükség

Beszámoló az MKKE sajtótájékoztatójáról

24 Gyürky Katalin: Díszvendégek voltunk

Beszámoló a Moszkvai Könyvvásárról

26 Minden út a nyomdába vezet

Balázs Barbarával a könyves szakképzés helyzetéről Koncz Tamás beszélget

28 Hófehérke, hangtörvény és német szótár

Kiss Gábor szótárrovata

29 A svédkapocs

Beszámoló a Góteborgi Könyv- és Könyvtári Vásárról

30 Az Olvasás éjszakája sajtóvisszhangjából

32 Onagy Zoltán: Szex és ember

Indiai erotikus történetek

33 Szirtes Borbála: A fantasztikum magasiskolája

Alastair Reynolds: Napok háza

34 Beleolvasó (Kolibri Kiadó)

Otfried Preußler: Torzonborz, a rabló

38 Beleolvasó (Manó Könyvek)

Irene Adler: Utolsó felvonás az Operában

42 Beleolvasó (Móra Kiadó)

Marni Bates: Rocksztárt kaptam karácsonyra

46 Egy (b)íróné szíve

Az ÚKP beszélgetése Turbuly Lilla íróval

Költők vagytok, jebiga?

Sziklafalhoz támasztott hatvanas tábla, majd a táblához rendszeresített rendőrautó mellett hajtunk el, pár száz méterrel a szerb-bolgár határátkelő előtt. A szófiai könyvfesztiválra megyünk: egy költő, egy irodalomtörténész és két prózaíró. A szerb rendőröknek persze eszük ágában sincs kiszállni a fűtött autóból, csak villantanak egyet. Jó tíz perc eseménytelen várakozás után a csapat engem küld csatasorba, szálljak ki, mégis csak én vagyok itt az egyetlen bennszülött, vagy mi.

Nyolcvannal mentünk. Mondja álmosan az egyik rendőr, durva bolgár akcentussal, szerbül. Lehetetlen. Mondom durva magyar akcentussal, szerbül. Van felvétel, és ott van a hatvanas tábla is. Akkor nem lehetetlen. Helyesbíték, mert nem lenne sportértéke, ha kétségbe vonnám a felvétel létét. Holott nyilvánvaló, hogy ezek aztán lusták voltak kivenni a csomagtartóból a traffipaxot.

Tízezer dinár. Mondja durva délszerb akcentussal a másik, szerbül. Lehetetlen. Mondom, most már a lehető legdurvább magyar akcentussal. Ajjaj, akkor nagy a baj. Siránkozik olyan lassan a bolgár, hogy szinte visszafelé nyeli a szavakat. Tízezer dinár. Viszi tovább rendületlenül a játszmat a délszerb. Nincs annyi dinárunk. Hát mennyi van? Csak húsz dinár. Mondom kihívóan, ami alig hatvan forint. Hogyhogy csak annyi? Hol volt, hol nem volt. Csak ez a népmesei fordulat jut most eszembe ezen a nyelven. Nincs, megettük. Burek, jogurt, pljeskavica. Forint, euró, leva? Semmi forint, semmi euró, semmi semmi. Mondom, emelve a tétet. Közben a délszerb terminátor röntgenszeme átvilágítja a magyar személyi igazolványomat.

Szabadkai vagy? Kérdezi váratlanul, egyre több életjelet mutatva a bolgár. Nem, de-hogy, nem vagyok szabadkai. Akkor honnan tudsz szerbül? Nem tudok szerbül. Állítom rendületlenül, szerbül. A csajodtól tanultál meg, mi? Kérdi kajánul a délszerb. A csajodtól, mi? Nyomatékosítja vigyorogva a bolgár. Igen, a csajomtól. A csajod szabadkai, mi? Igen, igen, a csajom szabadkai. Nyugtázom a szabadkai nők iránt támadt váratlan érdeklődést, hogy meglegyen az örömük. Itt nem lehet csalódást okozni, ha nem akarok fizetni.

Tízezer dinár. Húti le irreális reményeimet a délszerb. Tízezer dinár. Erősíti meg komolyan a bolgár is, persze ásítva. Nincs nálunk pénz. Akkor hova mentek pénz nélkül? Kérdezik egyszerre gúnyosan és engesztelhetetlenül. Na, ennyit a szabadkai nőkről, gondolom, ugrott a tízezer dinár. Szófiába. És mit csináltak Szófiában? Dob be egy újabb csavart a délszerb a játékba. Könyvfesztiválra megyünk. Könyvfesztiválra? Kérdez vissza értetlenül a bolgár, újra csodás életjeleket mutatva. Irodalmi estre. Helyesbíték, látva az értetlenséget.

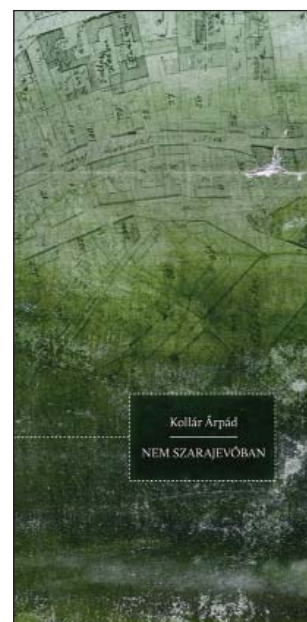
Költők vagytok, jebiga? Sikkant fel hirtelen a bolgár. Költők? Horkan fel a délszerb is. Költők vagytok, költők, költők? Jebiga... Visszhangozzák. Költők. Mondom. Költők? Hányan? Négyen. Te is költő vagy? Igen, én is. Ők is költők? Ők is. Mindannyian költők vagytok? Mindannyian. Ropog a kérdezz-felelek szédületes iramban. Persze nem ronthatom el az örömeiket azzal, hogy magyarázni kezdem: azok ott nem költők, izék, prózaírók, meg irodalomtörténészek. Költők, naná, hogy költők.

Teljesen kikészülnek: úgy néznek rám, mint a paleontológus, aki egy régen kihalt állatfajt lát megelevenedni. Kihajolnak az ablakon, fáradságot nem kímélve hátrafordítják a fejüket az autó felé, ahol a délszerb éjszaka legmélyén még három magyar költő ücsörög, és várja, hogy végre eljusson arra a titokzatos szófiai irodalmi estre. A szerbiai bolgár rendőrben ekkor már-már kisebbségi testvéri szeretet ébred az identitását tízezer dinár kedvéért megtagadó szerbiai magyar költő iránt, és fáradtan tovább!-ot int.



Kollár Árpád
(1980, Zenta)
Költő, műfordító,
a Fiatal Írók Szövetsége
elnöke, a Magyar Irodalmi
Szerzői Jogvédő Egyesülete
elnöke, a kultúrcsempész
Sinbusz című irodalmi
fesztivál egyik főszervezője.

Legutóbbi kötete
Nem Szarajevóban
Versek. FISZ, 2010



ÚKP

Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

Következő számunk (katalógus) megjelenik:

2013. november 11.

lapzártá:

2013. október 30.

Felelős kiadó
Lafferton Kálmán

Felelős szerkesztő
Szabó Tibor Benjámin

Szerkesztőbizottság
Kányádi Sándor
Pécsi Györgyi
Tandori Dezső
Tőzsér Árpád

Kiadja:
Lafferton és Társa Kft.

Szerkesztőség:
1043 Budapest, Bocskai utca. 26.
Tel.: 210-9933, 210-9934
Fax: 210-9935
E-mail: ujkonyvpiac@ujkonyvpiac.hu
www.ujkonyvpiac.hu

Terjesztik:
könyvkereskedések,
könyvtárak, hírlapárusok,
illetve előfizethető a szerkesztőségben

Nyomás:
Pauker Nyomda
Felelős vezető:
Vértés Gábor igazgató

HU ISSN 1215-5551

A lapban megjelent írások nem feltétlenül egyeznek a szerkesztőség véleményével. Az írások tartalmáért a szerzők vállalják a felelősséget. A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó felelősséget nem vállal.

Üdvözlét az Olvasónak!

Visszatérő kudarc – végül mégiscsak beöszült. Mályvádón a dámvadak (október egyetlen vállalható momentumaként) már a barcogáshoz próbálnak. És ez a szutyok évszak hozza, amit hozhat: a Kellő pénztárgépei vidáman csilingelnek, az ország szentmihálytúze körül (két nap alatt) egy Márai programnyi pénzt táncoltunk el, miközben a ködös, nehéz levegő (meg a marketingkényszer) pánikos önleleplezésbe kergeti az eddig rejtőző írókat. Egymás után derül ki jelentős (meg teljesen jelentéktelen) könyvek álneves szerzőiről, hogy kik ők valójában. Emlékszünk, például, Spiegelmann Laurára? Ugye, hogy nem. Illetve, csak az irodalmárok tudják már, hogy öt évvel ezelőtt az erotikus Laura Manga blog szerkesztett tartalmát (Édeskevés címmel) a Magvető adta ki, sok kattintás, vélhetően sok vásárló – zajos siker. Fontos könyvvé vált. És legyen világos, a Spiegelmann-projekt azért tudott egy rövid ideig érdeklődést fenntartani, mert a szöveg pariban volt az irodalommal. Sejtteni lehetett, hogy író hozta létre. Most meg már tudni is, mivel k. kabai lóránt (legújabb kötetének promóciójához kapcsolva) kiállt, és mondta, hogy ő az erotomán bloggernő. „Hú” és „Há”. Söhajok szakadtak fel a magyar irodalom tüdejéből – meglepetten, elismerően, hátba veregetve, ahogy jogos is. Csak az olvasók közül ez ma már nagyjából senkit se érdekel. A kurrens könyvek életciklusa nem öt év. Ha Spiegelmann írt volna még két-három kötetnyi valamit, most robban a leleplezés – így viszont megmarad literátus ügynek. (Nem hagynám ki, hogy felhívjam a figyelmet az *Édeskevés* első mondatára, egész pontosan arra képre, ahogyan (most már nem Laura, hanem Lóri, azaz:) k. kabai lóránt egy hímtaggal a szájában ébred – erős.)

És akkor még nincs vége. Mert vakmerően, s hívatlanul előáll második. Nyerges Gábor Ádám költő bejelenti, hogy ő Petrence Sándor. Asztabrutál!

Mondatnak se rossz, csak nehéz nem meghallani az olvasók udvarias értetlenségét: Hogy ki ez a kicsoda? Miről van szó?

Hát, ez az.

Nem baj, most a nevek mögötti szubsztancot is leleplezzük. Nyerges Gábor Ádám egy tehetséges fiatal költő, szerkesztő. Petrence Sándor pedig az a fiktív valaki (önvallomása szerint nípi író, költő és mező-gazdász; így), aki iparkodott néhány hónap alatt minél több irodalmi felületet telenyomni Pesten szerkesztett népiességgel előadott, stílustalanul roncsolt, rosszrímes pszeudo-parasztdalokkal. A Petrence-játék tökéletes vákuummetafora, zéró-szimbólum: híre a legbelsőbb irodalmári körön sem volt képes túljutni. Poénnak gyenge, szövegnek vacak. Az elgondolás eredetiségét most nem elemezném. Ne maradjon kétség: Petrence Sándor per definitionem az a valami, ami Spiegelmann szájából kilóg.

Mindegy, volt már ősz máskor is.

Különben pedig: Te sötétben bujkáló Barna Dávid – lépj elő!



Gábor Ádám Nyerges

felelős szerkesztő



Gazdag életművét legjobban, bár csöppet sem újszerűen, onnan szeretném megközelíteni, hogy hogyan alakultak a témaválasztásai, hogyan fordult érdeklődése egy-egy alkotó felé. Tehát a goethei „vonzások és választások” útját szeretném, ha felrajzolná! Vannak olyan kutatási témái, amelyek végigkísérik egész munkásságát. Ilyen például az összehasonlító irodalomtudomány, az interarts, a fordítás és a kánonképzés nemzeti és nemzetközi összevetésben. És ebbe a folyamatba léptek be a monográfiák. Hogyan kezdődött?

Előbb ismertem a hangjegyeket, mint a betűket. Szüleimnek köszönhetem, hogy a zenéhez így viszonylag hamar közel kerültem. Gyerekkoromban meglehetősen szegények voltunk, de apám vett állóhelyet a Károlyi kerti hangversenyekre, és megkérte Gárdonyi Zoltánt, ajánljon zenetanárt. Első zenetanáromat azután kitelepítették, így másikat kellett találni. Az ötvenes évek elején még házi muzsikálás is létezett a Húvösvölgyben, később pedig szombatonként játszottam egy trióban. Noha több festő is volt a családban – képeikből jó néhány ma is lakásunk falain lóg –, hiányzott tehetségem a rajzoláshoz és látni elég későn kezdtem, pedig művészek, írók, költők között nőtem fel, és a Rákóczi Gimnázium diákjai által szerkesztett lapban Kandinszkij egyik festményéről írtam. Apám és barátai, Medgyessy Ferenc, Barcsay Jenő, Lossonczy Tamás, Gadányi Jenő, Bene Géza, Vaszkó Erzsébet, Magyarász Imre vezettek be a képzőművészeti kultúrába. Erdély Miklóssal, Schéner Mihállyal és Huszárik Zoltánnal is folytathattam eszmecsereket. Ma már szeretek órákig üldögélni egy-egy általam kedvelt kép előtt. (Más kérdés, mennyire értem azt, amit nézek.) Nagyon fájalom, hogy az 1950-es évek elején szüleim arra kényszerültek, hogy eladják az egyiket azok közül a Csontváry festmények közül (Római *híd Mostarban*), amelyeket nagynénémtól, Kostka Istvánnétól örököltem. Párizsi tartózkodásaimkor előbb a Domaine Musicale, majd az IRCAM (Institut de Recherche de Coordination Acoustique/Musique) hangversenyein elég sok kortárs zenét sikerült hallanom. Pierre Boulez előadásából is tanultam. Amerikai éveim alatt az Indiana Egyetemen olykor naponta több hangversenyre is elmentem. A kilencvenes évek óta járok a feleségemmel Bayreuthba. Idén nem volt jegyünk. Beültünk a kocsiba, vittünk két székot, és nagyon korán odaültünk a pénztár elé. Két előadásra is sikerült kapnunk jegyet.

Hangjegyek, be

Vagy másfél évtizede az is foglalkoztat, hogyan rendeznek meg egy operát. Fájalom, hogy a magyar közönség egy része idegenkedik a rendezői színháztól. Noha érzékelem, hogy a jelenkor énekesei és karmesterei közül kevesen mérhetők a múlt nagyjaihoz – Wilhelm Furtwänglerhez, Kirsten Flagstadhoz vagy Hans Hotterhez –, mindig nagy élmény számomra az, ahogyan Christian Thielemann vezényli Wagner műveit. Kár, hogy e kiváló karmestert nem hívják meg drezdai zenekarával Magyarországra. Bő évszázada létezik hangrögzítés, és az előadó művészet változásai tanulságot jelentenek számomra írói alkotások megközelítéséhez. Évtizedek óta igyekszem nyomon követni olyan zenészek pályafutását, mint Kurtág György, Jeney Zoltán, Vidovszky László, Perényi Miklós, Kocsis Zoltán, Csalog Gábor és mások. Fiam képzőművész, egyik lányom művészettörténész, másikuk angol-francia szakos tanár. Képek, szobrok, könyvek, hangfelvételek és dvd-k jelentik a szórakozásunkat. Minden nap zongorázom egy kicsit az unokáimnak. A zene kétségkívül sok időmet igénybe vette az életben – Amerikában előfordult, hogy Wagner tetralógiáját elejétől végig, megszakítás nélkül végig hallgattam –, de számomra ez jelenti a legnagyobb örömet.

Évtizedekkel ezelőtt mozgóképről is írtam, ám azóta már csak ritkán van alkalmam erre. Valamikor megismerkedtem Alain Robbe-Grillet-vel, és az ő munkássága indított arra, hogy figyelmet szenteljek szöveg és mozgókép, regény és film viszonyára. Erről írt tanulmányom idén megjelent kötetemben olvasható.

Fiatal koromban mindent eredeti nyelven akartam olvasni. Csak azután kezdett érdekelni a fordítás, miután rájöttem, hogy nem vagyok képes elérni a céloimat, nem tudok megtanulni kínaiul, hogy elolvassam Tu Fu költeményeit. Az egyetemre eredetileg a magyar irodalom miatt mentem, de némely oktató elriasztott, ezért előbb a nyelvészet, majd az angol irodalom felé fordultam. Tanulóveim alatt gyakran látogattam meg Kassák Lajost, akit apám, aki Vaszary János vendége volt a Képzőművészeti Főiskolán, az 1920-as években ismert meg. Kassák egy évig anyagi támogatást adott nekem, hogy könyvet írjak róla. El is készültem e munkával, de az nem jelent meg. Az ő példája nemcsak a különböző művészetek együttes megismerésére ösztönzött, de arra is figyelmeztetett, hogy az intézményes oktatás nem okvetlenül az egyedüli út a megértéshez. Kemény Zsigmond és Kosztolányi műveikhez már nagyon korán vonzódtam, de magyar irodalommal csak az egyetem után, Németh G. Béla hatására kezdtem foglalkozni. Szakdolgozatomat, majd egyetemi doktori munkámat Virginia Woolf-ról írtam, akinek férjét 1966-ban föl is kerestem Angliában. Ugyanekkor Cambridge-ben Jeremy Prynne mintegy tutor-ként bevezetett a huszadik századi angol-amerikai költészetbe. Az ő műveit azóta is szívesen olvasom. Úgy vélem, talán ő a legjobb élő költők egyike. Régen tervezem, hogy írok róla, de versei számomra majdnem olyan nehezen megfejthetők, mint a *Finnegans Wake*, amelyről 2013

szeptemberében fogok először beszélni Oxfordban. Legtöbbet magyarul és angolul olvasok, de igyekszem a francia, sőt a német kultúrára is figyelni. Más nyelvek iránt is érzek kíváncsiságot, ám erőm inkább csak alkalmi kirándulásokra futja. Akik nem olvasnak idegen nyelven, aligha láthatják nemzeti kultúránk helyét és súlyát. Évtizedekig oktattam az Egyesült Államokban, és megtanultam, hogy egyszerre kell kívülről és belülről látni a magyar örökséget. Távol áll tőlem a hazafiaskodás, de talán nem szerénytelenség megemlítenem, hogy azért jöttem vissza, mert ehhez a nemzethez tartozom. Ottani tanár társaim megdöbbenek azon, hogy úgy döntöttem, föladam azt az állásomat, amely életem végéig kényelmes életet biztosíthatott volna számomra. Nemcsak kérdéskörökhöz, szerzőkhöz is visszavisszatérek. Henry James műveiről is többször írtam, és lehet, még Kemény Zsigmond, sőt Kosztolányi egy-egy alkotását is fogom újra mérlegelni.

A Kalligramnál megjelenő életmű-sorozatának hatodik kötetében (A mű átváltozásai) azt mondja, hogy „egy műalkotás önmagában aligha vizsgálható, létezési módjától elválaszthatatlan, hogy mindig új összefüggérendszerbe kerül s ezáltal megváltozik.” Ez az állítás folytatása Az újraolvasás kényszere című tanulmánykötetének. Tehát természeténél fogva végeredményt soha sem hirdethetünk.

Mindössze annyit mondhatok: én nem tudok végeredményre jutni. Természetesnek veszem, hogy az értelmezés mindig lezáratlan. Bizalmatlan vagyok a véglegesnek mondott magyarázatokkal szemben. Soha nem hittem világmegváltó eszmeiségben. Ezt nem tekintem érdemnek; a sors hozta így. Természetesnek vélem, hogy az utánunk jövő nemzedékek másként ítélnék. Amíg képes vagyok rá, igyekszem felülbírálni korábbi vélekedéseimet. Ez teszi érthetővé, hogy gyakran átírom korábbi tanulmányaimat. A Kalligram Kiadónál megjelent hat kötet nagyrészt ilyen szövegeket tartalmaz. Ezért nem tüntetem föl, mikor is készült egy-egy tanulmányom.

A kánon, az irodalmi kánon gyakori témája különböző vitáknak, esszéknek és tanulmányoknak. Most vajon melyik időszakát éljük az irodalmunk történéseinek, változásainak? Ha jól tudom, az 1980-as évek derekára jött létre a máig többé-kevésbé kanonizált értékrend, de erősen foszladozik, hiszen új alkotók jelentek meg, új jelenségek, hatásokra a líra és a próza is állandó változást, új trendeket mutat.

A kánon nélkülözhetetlen rossz. Az irodalom intézményei, az oktatás, a könyvtárak, a kiadás mindig valamilyen kánonra támaszkodnak. Csakis azért nélkülözhetetlen a kánon, mert nem tudunk mindent megismerni. Nagyon sok kiváló művet nem olvastam. Mulasztásaimat már aligha tudom pótolni. Különösen azt hiányolom, hogy bölcséleti (filozófiai) művek olvasására nincs időm.

Magától értetődik, hogy a jelenkori szerzők munkássága a múltat is átrendezi. Örülök Barnás Ferenc sikerének, akinek prózájára már pályafutása elején figyeltem. Ami a korábbi örökséget illeti, némi túl-

zással azt mondhatnám: akik méltatlanul elfeledett szerzőket emlegetnek, olykor maguk is hozzájárultak ahhoz, hogy egyes művekről nem esett szó. Akik ma Bánffy Miklósról hivatkoznak, évtizedekkel ezelőtt – amikor írtam róla –, egyáltalán nem vettek tudomást a tevékenységéről. Meggyőződésem, hogy a művek állandóan átértékelődnek. Talán csak Johann Sebastian Bach életművét fogadnám el megfellebbezhetetlennek. Az irodalomban nem ismerek az övéhez foghatóan nagy életművet.

Most tanulmánykötetet ír vagy monográfiát, ha van rá ideje –, hiszen rettenetesen elfoglalt, alig tudtunk most is időt egyeztetni.

Nem tudom, meddig sikerül még valami érdemlegeset írnom. Szívem szerint inkább tanulmánykötetet próbálnék létrehozni. Pontosan azért, mert állandó újraértelmezésre törekszem. Valóban állandóan időzavarban élek, mert többet vállalok, mint amennyit teljesíteni tudok.

Legutóbb, május 6-án az MTA 184. ülészakán hallottam beszélni a kétszáz éve született Eötvös Józsefről. Előadása nyomán elkeseredést és tehetetlenséget érez az ember, hogy közel két évszázada hiába mondják a felelősen gondolkodók, hogy az ország sorsa a kulturáltságon, a kiművelt emberfőkön áll vagy bukik, ritkán hallják meg, azok, akik tehetnének ezért. Kizárólag a bicentenáriumi okán beszélt Eötvösről vagy ez jó alkalmként kínálkozott, hogy jelenünkbe ilyen módon is beleszóljon?

Nyilvánvalóan sok bennem az elfogultság. Soha nem vártam el azoktól, akiket tanítottam, hogy átvegyék a nézeteimet. Inkább igyekeztem ellenvéleményre buzdítani. Noha nem akarom másra ráerőszakolni saját véleményemet, úgy gondolom, a műveletlenség nem erény. Eötvösről tartott előadásom elkészítésekor arra gondoltam, hátha akad, aki meghallja tétova „üzenetemet”. Nem szeretném eszményíteni a múltat, de meggyőződésem, hogy a reformkor vezető elméi a miéknél magasabb színvonalat képviseltek. Tisztában voltak azzal, hogy nemcsak a gazdaságra, a termelésre vagy akár a természettudományra kell figyelni, ha meg akarunk tartani egy nemzetet.

Némely újságíró magyartalannak bélyegez valakit, miközben nem sokat tud e nemzet múltjáról. A szakszerűtlenség nem veszélytelen. Lehet, hogy tévedek, de úgy sejttem, vannak olyan kortársaim, akik nemzeti értékeket emlegetnek, de némileg hiányosak az ismereteik. Egyetlen példát említve: Széchenyi sokat írt, de műveit kevesen olvassák. Olykor kíméletlenül bírálta a magyarokat, és ez elválaszthatatlan attól, hogy ehhez a nemzethez tartozott. A múltunk hihetetlenül gazdag, amelyből sokféle módon lehet válogatni. Különböző értékrendek léteznek. Ezt kölcsönös türelemmel kellene tudomásul venni. Más nemzeteknek is vannak olyan írói, akiknek politikai nézeteivel nem lehet azonosulni. Általában véve, az irodalom értéséhez hozzá tartozik, hogy olyan műben is lássunk értéket, amelynek világképét nem tudjuk elfogadni. A megosztottság nemcsak a történelem következménye, szellemi igénytelenségre is engedhet következtetni.

Magyar irodalom orosz nyelven



Okszana Jakimenkóval, a Szentpétervári Állami Egyetem Finnugor Tanszékének magyar tanárával, műfordítóval a Moszkvai Nemzetközi Könyvvásár illetve a II. Lakiteleki Műfordító Tábor apropóján a magyar szépirodalom oroszországi népszerűsítésének lehetőségeiről, illetve a műfordítók helyzetéről beszélgettünk.

Hogyan és mikor kerültél kapcsolatba a magyar nyelvvel?

Teljesen véletlenül. Nem volt se magyar rokonom, se magyar ismerősöm. De amikor jelentkeztem az egyetemre, mindenképpen valamilyen különleges, ritka nyelvet szerettem volna tanulni. Elsősorban kínait. De abban az évben, amikor első éves lettem, az egyetem épp nem indított kínai szakot. A családnk egy poliglott barátja ekkor hívta fel a figyelmemet a magyar nyelvre, mondván, hogy az milyen érdekes, így kínai „hiányában” ezt kezdtem tanulni. Angolul akkor már egész jól tudtam.

Igen, hisz közismert, hogy nem csak magyarból fordítasz és tolmácsolsz, hanem angolból is.

Sőt, angolból jóval többet.

Az első mű, amit magyarról orosz nyelvre ültettél, Örkény István egyik egypercese, a *Hozott szalonnával egérintést vállal* című volt. Hogyan esett a választásod épp Örkényre?

Harmadéves voltam az egyetemen, ahol akkor az egyébként kiváló lektornőnk fordítóversenyt rendezett nekünk, s ő ajánlotta a szerzőt és a művet. A versenyt megnyertem, és kaptam tőle egy kétkötetes Magyar Értelmező Kéziszótárt, amelynek óriási hasznát vettem akkor is és a későbbiek során is.

A magyar dráma iránti érdeklődésed és szereteted azóta sem csökken, manapság is rengeteget foglalkozol drámaelmélettel.

Nemrégiben pedig kiadtatok egy magyar drámákat tartalmazó kétkötetes munkát, *Mauzóleum és Kazamaták* címmel, amelyben több-

bek között Háy János, Hubay Miklós, Spiró György műveit fordítottok oroszra.

Így van. Sőt, szeretnénk, ha ezek közül néhányat színpadra is állítanának, beszélünk is rendezőkkel, de sajnos nem sok sikerrel. Valahogy nem kellene az orosz színpadra a magyar darabok. Gyakorlatilag Örkényen kívül nem is nagyon játszanak/játszottak mást nálunk. Elvileg arra hivatkozva, hogy azok történelmi nézőpontja számunkra túlságosan megfoghatatlan, távoli... Csakhogy azt gondolom, hogy Háy János művei, például *A Gézagerek* időtlen darabok, bárhol s bármikor játszhatók lennének. Vagy például nagyon tetszik nekem Egressy Zoltán *Portugál* című műve, amelynek gondolatvilága véleményem szerint igen közel áll az orosz befogadók világlátásához. Próbálkozunk, majd csak sikerül valami.

Ha már a próbálkozásnál tartunk: úgy érzem, hogy manapság a magyar próza kiadása kapcsán is hasonló a helyzet Oroszországban. Pedig 2001 tájékán, amikor megjelent nálatok Esterházy Péter gyűjteményes kötete, *Egy kékharisnya följegyzései és más írások* címen, Vjacseszlav Szereda fordításában, amit nem sokkal utána követett a *Termelési-regény* illetve a *Harmonia Caelestis*, azt éreztem, hogy a pangó '90-es évek után végre elindul valami. Hogy végre igazán értékes, és egyre több magyar szépirodalmi mű jelenhet meg Oroszországban. Aztán ez a lendület mintha megtört volna. Így látod-e ezt, s ha igen, szerinted mi ennek az oka?

Teljes mértékben egyetértek veled. Olyannyira, hogy ezzel kapcsol-

latban egy közvélemény-kutatást is végeztem: magyarul tudó, illetve a magyart egyáltalán nem beszélő történészeket, fordítókat, újságírókat kérdeztem arról, vajon miért nem megy a magyar irodalom Oroszországban, illetve arról, hogy miket lenne érdemes kiadni. Háromféle választ kaptam. A történészek egyöntetűen azt felelték, hogy túlságosan terhelt a két ország történelmi múltja, egymáshoz való viszonya. Miközben a többi kelet-közép-európai országgal „egyszerűbb” a kapcsolatunk, így például a szerb irodalmat előszeretettel ki is adják nálunk. Pedig a szocializmusban szinte mindent lefordítottak: a nyugatosoktól kezdve Jókain át Örkényig, de valahogy ma ezek sem kellene. Ezeknek a már meglévő fordításoknak az újrakiadása is reménytelen. S ezzel ott vagyunk a második oknál: a kiadónál, akik egy ideig úgy adtak ki magyar szépirodalmat, hogy kaptak rá támogatást a magyar államtól. Mostanra viszont ez teljesen megszűnt. Vagy esetleg olyanra kapnak pénzt, ami az adott kiadót eleve nem érdekli. Pedig minden évben, sőt, évente többször is kéri tőlünk, fordítóktól a listát, hogy mit ajánlanánk megjelentetésre. Nekem például kész listám van, s tudom, hogy másoknak is. S nemcsak listánk van, hanem kész, lefordított műveink, amelyek kiadásra várnak, akár évek óta már. Például Jurij Guszevnek Spiró György *Fogsága* állna a kiadók rendelkezésére...

Vagy neked Závada Páltól a *Jadвига párnája*, amelyet műfordító kolléganőddel, Viktoria Popinejell ültettetek át orosz nyelvre.

Így van, s ez már rendkívül kínos nekem, hiszen ott állok tehetetlenül a kiadó és Závada között, s Závada állandóan kérdezi, hogy miért nem jelent még mindig meg a regény. De nemcsak Závadával vagyok így. Majdnem teljesen készen vagyok Krasznahorkai László *Sátántangójával*. Egyelőre semmi, bár, vele kapcsolatban némi remény mégis felcsillanni látszik, ugyanis az Inosztrannaja Lityeratura című folyóirat most közölte egy hosszabb elbeszélését, a *Gyilkos születiket*. Vele talán elindul valami...

Főleg, mert mint sok helyütt említetted, hogy a magyar írók közül az egyik legközelebb állónak Krasznahorkait érzed az oroszokhoz. Ráadásul az említett novellája épp egy barcelonai orosz ikonkiállításról szól, tehát a szűzsége is orosz vonatkozású.

S mivel Krasznahorkai most Amerikában is egyre népszerűbb, talán emiatt is érdekelheti az oroszokat. Mert erre azért figyelnek nálunk. Egyébként most annak nagyon örülök, hogy a könyvvásár miatt ki lehetett adni egy Csáth-válogatáskötetet, csak hát ott van még rengeteg más, kiadásra váró szöveg, aminek mostanában kéne megjelenie. Hisz minden könyvnek megvan a maga ideje, amikor jó lenne kiadni. Se korábban, se később... A kiadók kapcsán pedig azt is problémának látom, hogy nem tudnak egy-egy szerzőt „felépíteni”. Nem érzik, hogy valakitől egyetlen művet kiadni, az semmi. Hogy sorozatok kellenének mindenkitől. A Novoje Lityeraturnoje Obozrenyje sokáig csinálta, törekedett rá, de egyedülként. S most anyagi támogatás hiányában be is szüntette az összes közép-kelet-európai sorozatát. Egyébként a kiadói hozzáállás kapcsán épp Krasznahorkaival kapcsolatban van egy „vicces” sztorim. A kiadó megkérdezte, hogy nem lehetne-e a szerző nevét Krasznahorkaira változtatni, mert az a h-s rész nagyon fülsértő. Mondtam, hogy nem, semmiképpen. Elmeséltem Lászlónak is, jót szórakozott rajta.

Ez talán folytatása annak, amit egy 2005-ben, a *Lettre* című folyóiratban közölt, Esterházy Péterrel folytatott beszélgetésekben említettél. Akkor adták ki ugyanis a *Te fordításodban a szerzőtől a Kis magyar pornográfiát*. S mondtad, hogy elsősorban a címe miatt kellett a kiadónak. Mert azt hitte, ennek tényleg köze van a pornográfiához, s eladható. Azaz nem esztétikai, hanem piaci szempontok szerint döntött. Most pedig a szerző nevének megváltoztatási szándékában ugyanezt a szempontot, s persze a dilettantizmust érzem. Ami rendkívül elkésérítő és megdöbbentő. De mi a magyar irodalom „sanyarú” helyzetének harmadik oka? Említetted, hogy a közvélemény-kutatásodra háromféle válasz érkezett.

Igen, a harmadik ok pedig, amiért nem eladhatók a már megjelent magyar művek sem, az, hogy nincsen kritikájuk. Nincsenek nálunk olyan irodalomtörténészek, akik egyfelől tudnak annyira jól magyarul, hogy a fordításunkat meg tudják ítélni, másfelől olyanok, akik a magyar irodalomban kellőképpen jártasak. Ennek hiányában pedig nem jelenik meg a magyarból fordított művekről adekvát kritika, olyan, ami akár reklámnak is beillene.

S ebben a helyzetben vettetek most részt fiatal műfordítókkal a Tolsztoj Társaság alelnöke, Goretity József szervezésében a II. Lakiteleki Műfordító Táborban, ahová moszkvai, ambiciózus fiatalokkal érkezted. Mit tudsz nekik ajánlani, ígérni a jövőre nézvést?

Bízom benne, hogy nekik lesz majd munkájuk. Eddig is segítettem őket, hogy publikálhassanak, és amúgy is, ugyanúgy, ahogy a magyar kollégáinknak – Goretity Józsefnek és M. Nagy Miklósnak –, nekünk is muszáj az utánpótlásról gondoskodnunk. Ezért nemcsak Lakitelken foglalkoztam velük, hanem szoktam őket vinni a balatonfüredi fordítóházba is. Látok bennük annyi tehetséget és kitartást, hogy meg fogják majd állni a helyüket, s vannak annyira elszántak, hogy nem adják fel, ahogy mi sem adtuk/adjuk fel.

Mivel foglalkoztatok a táborban?

Háy János *Házasságon innen és túl* című művéből fordítottuk a *Lánc* című elbeszélést, illetve Borbély Szilárd szövegeivel dolgoztunk. Akit egyébként személyesen most ismertem meg, hisz ő is részt vett meghívott előadóként a táborban.

Borbély Szilárdnak a most nemrégiben megjelent, *Nincstelének* című kötetéből fordítottatok?

Igen, részleteivel próbálkoztunk. Illetve korábbi novelláit adtam oda a fiataloknak. Ezen kívül, mivel ott volt Anatolij Guszev is a táborban, aki filmeket fordít, a filmkultúra sem maradt ki a repertoárból.

Végezetül, mivel foglalkozol mostanában?

Három angol nyelvű non-fiction kötet lefordítása vár most rám. Közben persze Krasznahorkai kiadásának ügyében is tovább munkálkodom.

	<p>Benyák Zoltán Az idő bolondjai</p> <p>Egy könyv a múlt időről, az elmúló emberről, dolgaink elvesztéséről és megtalálásáról. Egy kihagyhatatlan utazás a fantázia és a szépirodalom határán, felejthetetlen szereplőkkel, egy öröklétre kárhoztatott sziget fura lakóival.</p> <p>120x200 mm, fűzött, 324 oldal, 2900 Ft</p> <p>Grafoman Kiadó 2800 Tatabánya, Mártírok 99. 11/2 em. Tel.: (30)467-7423 • E-mail: zfactors@gmail.com Honlap: www.grafo-man.blog.hu</p>
---	---

Kutatni csak ürügy lehet

Az angyalcsinálók című művének megjelenése előtt az angol író nő mindössze kétszer járt Magyarországon, ám ennyi is elég volt, hogy elbűvölje a Tisza-parti férjgyilkos asszonyok története. A magyar kötődésről és még sok minden másról kérdeztük.



Hogyan jött az ötlet, hogy egy számodra abszolút idegen kultúrában játszódó történetet írj meg? Ha jól tudjuk, mielőtt belekezdted volna a könyvbe, még csak nem is voltál Magyarországon.

De bizony voltam, kétszer is, a könyv megírása óta pedig további két alkalommal jártam nálatok, szóval teljesen azért nem volt ismeretlen számomra Magyarország. Viszont annak, hogy érdekelni kezdett ez a sztori, valóban nem nagyon volt köze ahhoz, hogy hol játszódik, amellet persze, hogy nagyon érdekesnek találok a kultúrátokat, főleg a magyar vidék jellemzőit. De érdemben tájékozódni a magyar történelemről, kultúráról valójában csak akkor kezdtem, amikor a történet alapjai már megvoltak.

Ezek szerint nem vagy egy kutató fajta. Mégis, mennyi időre volt szükséged, hogy összegyűjtsd az alapvető információkat a könyvhöz? Hiszen Az angyalcsinálók mégis csak igaz történeten alapul.

Az az igazság, hogy a könyv gyakorlatilag egy nagy „löketben” jött ki belőlem, kevesebb, mint egy év alatt írtam meg a 2003–2004 közötti időszakban. Előtte tényleg nem kutattam sokat, mert az csak ürügy lett volna a halogatásra. Sok pályatárs esetében érzem, hogy a kutatás során elvesznek az információk között, a rengeteg adat közepette elvész a lendület, a karakterek ereje, és ezt nem akartam. Úgyhogy inkább előbb elkezdtem írni, és munka közben lassan kristályosodott, milyen irányban is kell kutatnom. Maga a kutatás csak néhány hónapot vett igénybe, aminek részben az is az oka, hogy nagyon kevés angol nyelvű anyag van Magyarországról. Ha

tudnék magyarul, nyilván tovább tartott volna, és talán részletesebben is beleástam volna magam az adatokba, de nem bánom, hogy így alakult.

Van egyébként bármilyen kötődésed Magyarországhoz? Volt esetleg olyan magyar ismerős, aki segített?

Amíg el nem kezdtem írni, egyáltalán nem volt semmilyen kötődésem, később azonban szert tettem egy magyar barátára, aki végigolvasta a kéziratot, hogy nem írtam-e esetleg valami örületes marhaságot. Azonban fontos hangsúlyoznom, hogy elsősorban a brit közönségnek írtam a könyvet – iszonyúan meglepett és persze nagyon örültem, hogy a magyarok is kíváncsiak rá!

Volt konkrét személy, akiről mintáztad a főszereplődet, Arany Sárít?

Nem igazán. Bár nagyon nagy vonalakban felfedezhetőek benne a forrástörténet egyik nőkérdőjének a jellemvonásai, de ezt tényleg csak alapnak használtam, szóval mondhatjuk, hogy Sári szinte abszolút fikatív személy. Amikor elkezdtem írni, abban az egyben biztos voltam, hogy hihetetlenül erős és független személyiségnek akarom ábrázolni, mivel az ő figurája a történet egyik pillére. Tehát nem mondhatom, hogy konkrét személyről mintáztam volna, Sári egyszerűen önmaga.

Mit gondolsz, mennyiben lehet érdekes ez a nagyon jellemzően kelet-európai téma az angolszász közönség számára? Nem nagyon idegen a ti irodalmi hagyományaitoktól?

Szerintem az érdekes történetek és a jól kitalált karakterek bárhol

tt volna a halogatásra

megélnék. Én magam is sok olyan könyvet olvasok, amik kilógnak az általam ismert irodalmi hagyományból, mert általuk mélyebben megérthetők más kultúrákat és a bennük élő embereket is. Egy igazán jó történet pedig mindenkit megmozgat, kulturális háttértől és minden mástól függetlenül. Az *angyalcsinálók* nem szól másról, mint a túlélésről egy embertelen környezetben, és azt gondolom, ez egyetlen európai ember számára sem lehet ismeretlen.

Mint már említettük is, a könyv igaz történeten alapul. Mennyire ragaszkodtál az eredeti adatokhoz a regényben?

Az *Angyalcsinálók* története Magyarországon, egy Tisza melléki kis falu határában, a semmi kel- lős közepén játszódik. Az első világháború kitöré- sét közvetlenül megelőző években vagyunk. Sári édesanyja belehalt a szülésbe, ő pedig egy ba- bonáktól homályosított elméjű közösségbe érke- zik. Apja a falu gyógyítója, sámán, aki a lányból írni-olvasni tudó, idegen nyelveket beszélő, a gyógynövényekhez értő gyermeket nevelt. Apja halála után Sári a falu bábájának, a fogatlan, piszkafa-termetű, kotkodálva nevető Juditnak lesz a munkatársa.

Amikor kezdi felnőttnek tekinteni magát, és az események sűrűsödnek körülötte, Sári Judit- hoz költözik. Kitör a háború, a faluban alig ma- rad férfi, ugyanis őket elvitték a háborúba. Az új helyzet nem csak a két nő – a vén Judit, és a ko- ravén, tizenhat-tizenennyolc éves Sári – hanem az egész falu életébe változást hoz. Sári vőlegénye Ferenc – akit még apja „intézett” neki, – is kato- nának áll. A falu határába olasz hadifoglyokat te- lepítenek. Kis idő múlva idegen, olaszul beszélő férfiak tűnnek fel a falu határában, a tábor lakói. Az ő egészségügyi ellátásukról, élelmézésükéről a falu asszonyai gondoskodnak, és némelyikük, természetesen a levelező férjéről sem megfeled- kezve, szerelemben esik a katonákkal...

Sári élete is gyökeresen megváltozik, megbe- csült bábaként dolgozik a boszorkány tulajdonsá- gokkal felruházott Judit mellett, ő maga is eljár a fogolytáborba. A korábban tetszhalott életet élő falu ismét zsongani kezd, mint tavasszal az erdő, amely körülöleli. Titkos, és tiltott szerelmek szö-

vődnek, a falu szerelmi izgalomban él. De a há- ború végeztével – ahogy az lenni szokott, cson- koltan vagy egészségesen, de szívben és lélek- ben összetörten – a férfiak csaknem valamennyi- en hazatérnek... Vajon mit hoznak magukkal ab- ból a vad, embertelen világból, amelyet, ha lelki és testi sebesülésekkel is, de túléltek? És mit ta- lálnak otthon? Asszonyaik mivel szembesítik őket, lehet-e még együtt élni? Kikből lesznek az áldo- zatok, és vajon kik azok, akik akár gyilkosság árán is megszabadulnának a férjüktől? Mi történik a méregkeverő, vajákos asszonyokkal? Hat-e a

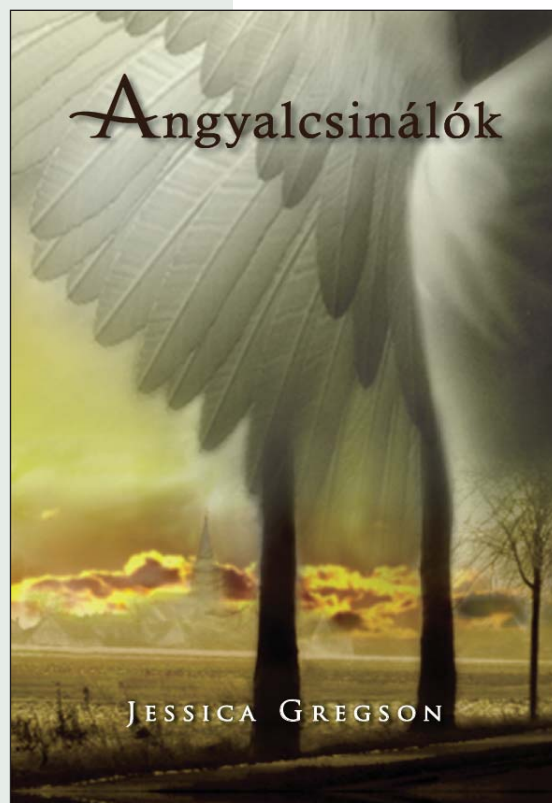
méreg, amikor már nem hat? Ha nem méreg, akkor mi lehet az a rejtélyes be- tegség, ami csak a háború- ból megtért férfiakat sújtja? Boszorkány-e a boszor- kány, vagy csak annak képzelet magát? Angyalcsi- náló történetet olvasunk, amelyből egyszer csak el- tűntek – az angyalok.

A skót író, aki regé- nyében a századelő ma- gyar valóságával ismerke- dik, ugyan nem feminista, mégis izgalmas, szembesi- tő, kérdéseket tesz föl, amelyekkel valamennyiünk- nek, férfiaknak és nőknek, férjeknek és asszonyoknak érdemes szembe nézni.

Az *angyalcsinálók* fikció. Valóban van reális alapja, amit meg is tar- tottam – az évszámokat, a helyet és a kulcsmomentumokat –, de a történet lényegi része saját kútfőből való. Nem féltem attól sem, hogy bizonyos apróbb ténytérésiégeket alárendeljek a szöveg önálló alakulásának, bár ezt nem tettem gyakran, inkább azt monda- nám, hogy az erős történeti vázat töltöttem meg a saját értelmezé- semmel. Ezt a sztorit ezerféleképpen el lehetett volna mesélni – az én verzióm csak az egyik ezek közül.

Amennyiben már publikus, elárulod nekünk, min dolgozol éppen, és lesz-e még olyan műved, amit magyarul is olvashatunk?

Nem olyan régen jelent meg Angliában a második regé- nyem *Jégkrémhadsereg* cím- mel, ami az első világháború alatt a Közép-Keletről Ausztrá- liába kivándorló emigránsokról szól, de magyarul sajnos nem elérhető. És épp most fejez- tem be a harmadik regénye- met Leningrád ostromáról, ami egyelőre kiadás előtt áll.



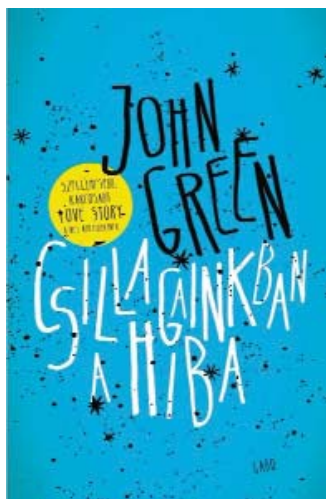
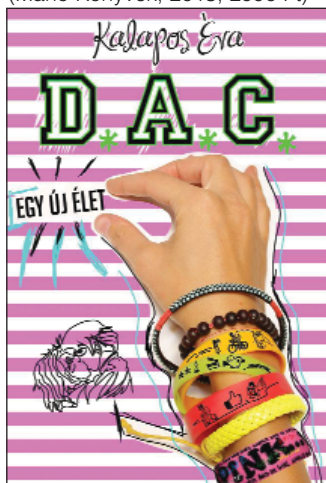
· könyvesbolti iránytű · könyvesbolti iránytű · könyvesbolti iránytű

Kalapos Éva D.A.C - Egy új élet

Végre egy nagyon mai, szókimondó és szórakoztató YA-regény magyar szerzőtől! Az amerikai tinifilmek és sorozatok kliséit magabiztosan és sziporkázó iróniával használó szerző hősnője a 16 éves Flóra, aki az önbizalomhiányát a humorával igyekszik palástolni, megszállottja a legjobb barátnőjének (és egyben frenemy-jének), és ha nem tévedek, ő az első magyar csaj ifjúsági regényben, aki bevallotta, hogy szokott maszturbálni. Akinek nem elég valóságos a Gossip Girl, viszont imádták a Bajos csajokat és szereti Hidasi Judit friss, eleven, vagány hangját, annak a D.A.C. lesz az új kedvenc sorozata.

Értékelés: 8/10

(Manó Könyvek, 2013, 2990 Ft)



Natalie Babbitt Örök kaland



A 30 évvel ezelőtt íródott amerikai kisregény, ami szerepel az összes "Minden idők legfontosabb gyerekkönyvei" listán, idén végre magyar nyelven is elérhető. Íme a világ egyik legfelkavaróbb szerelmi története: a 10 éves Winnie és az örökké 17 éves Jesse egymásba szeretnek, de ahhoz, hogy együtt lehessenek, a lánynak, amint betölti a tizenhetet, innia kellene az örök életet adó forrásból. Ő végül, sok-sok töprengés után mégis a szabadsága és a halandóság mellett dönt. Megnyugtató happy end helyett súlyos kérdéseket hagy maga után a regény: látjuk, hogyan halnak meg azok, akik boldogan éltek, és azt is, milyen boldogtalanok azok, akik nem képesek meghalni. Az Örök kaland azért olyan különleges gyerekkönyv, mert nem csak élet- hanem haláligenlő is.

Értékelés: 8/10

(Európa, 2013, 2690 Ft)

John Green: Csillagainkban a hiba

A regény, ami megteremtette az ún. sick-lit műfajt (a megjelenése óta rengeteg betegséggel, haldoklással kapcsolatos YA-regényt adnak ki a brit és amerikai kiadók), egyszerűen mindenkinek kötelező olvasmány. Az nem számít, hogy az ifjúsági regények polcán található, mert John Green minden hozzávalóval rendelkezik, ami egy prémium regényhez kell: szellemes, intelligens, érzékeny és nem utolsósorban remek szerkesztői érzéke van (vagy remek szerkesztője, ki tudja). A rákos tinédzser love story-ja egy pillanatra sem nyálás, vagy hatásvadász, ellenben nagyon feszes, karcos, humoros és az olvasó (szégyen, nem szégyen) élvezi, ahogy látja ezt a két tizenévest haldoklásuk közben életre kelni. **Értékelés: 10/10** (Gabó, 2013, 2990 Ft)



Dániel András: Kicsibácsi és Kicsinéni (meg az Imikém)

Erre a könyvre nincs jobb szó annál, hogy imádnivaló. Már az első oldalon két vállra fekteti az olvasót, és attól kezdve nincs meg(és fel)állás.

Kicsibácsi és Kicsinéni (meg persze Imikém, a bádognyúl, aki egy kalitkában él, mert madárnak nézik, de ő ezt nem bánja, mert "mindegy az embernek, nyúl vagy madár, ha szeretik") olyan kicsik, hogy egy dióban élnek, amit a szél mindig új és új helyekre repít, de ez nem zavarja a békés családot. Kicsibácsiék igazi életművészek, akik az aranyhaltól is alig tudnak mit kívánni, hiszen mindenük megvan (bár egy új meleg zokni, a halogénizzó és kőszöntő azért jól jön a házban), és ha egy reggel arra ébrednek, hogy a sivatagba repítette dióházukat a szél, hát akkor nekiállnak homokvárat építeni. Felőtteknek, régi pároknak, Máté Angi-, Kiss Ottó- és Múmin-rajongóknak kötelező!

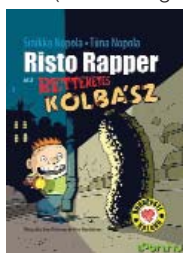
Értékelés: 9/10 (Pozsonyi pagony, 2013, 2500 Ft)

Sinikka Nopola Risto Rapper és a rettenetes kolbász

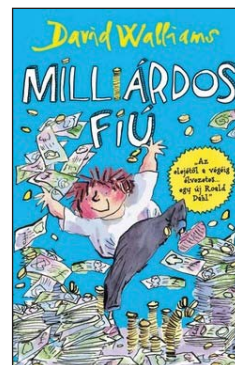
Ahogy az már a címből is sejtethető, egy elég abszurd történetről van szó, amiben egyébként nem is egy kolbász okoz hajmeresztő bonyodalmakat, hanem egy kolbásznak látszó uborka. De nem is ez a lényeg, hanem az örült finn humor, amelyet ismerhetünk már Tatu és Patu történeteiből, vagy épp Nopola sorozatának első részéből, az Űtött az óra, Risto Rapperből. A tíz körüli kisfiú és burleszkbe illően örült nagynénije a rettegett kolbász elől menekülve véletlenül Budapesten kötnek ki, így a magyar gyerekek számára külön élvezet lesz a fergetegesen vicces (= nem megmosolyogtató,

hanem visítva röhögtehető!) történet. **Értékelés: 7/10**

(Cerkabella, 2013, 2500 Ft)



David Walliams Milliárdos fiú



Ki gondolta volna, hogy az Angolkák szerzője és főszereplője, akinek Lara Stone topmodell a felesége és nem titkoltan imád női ruhába búzni, zseniális gyerekkönyveket is tud írni? Bár a sorozat első részét a magyar kiadó még nem merte kiadni (talán azért, mert az egy transzvesztita kamaszfiúról szól?), sőt elsőként a negyediket, másodikként pedig a harmadikat jelentették meg (hogy a második vajon miért maradt ki, az végképp érthetetlen), azért igazából annak is örülhetünk, hogy egyáltalán eljutottak hozzánk ezek a különleges remekművek. Az Angolkák merészsége és társadalomkritikája Walliams gyerekkönyveiben is visszaköszön: a Milliárdos fiúban a brit arisztokrácia kerül kifigurázásra, a főhőse pedig egy Jocó nevű angol fiú, akinek apja az Üdepopó vécépapír feltalálásával lett pofátlanul gazdag. Talán ennyi információ is elég ahhoz, hogy érzékeltessem a hangulatot. Anglománoknak, BBC-függőknek különösen ajánlott! **Értékelés: 9/10** (Kolibri, 2013, 2990 Ft)

· könyvesbolti irántú · könyvesbolti irántú · könyvesbolti irántú ·

Beigbeder, Frédéric
2990 ft



A könyv, amelynek az ára a címe. (Eredetileg: 99 Francs.) Általában nem a könyvtár pállott félhomályában pislogó szobairók nyújtják a legponosabb látéleletet egy korról, hanem akik benne vannak nyakig.

No, nem feltétlenül kell kokaintól szétütött reklámkreatívnek lenni ahhoz, hogy ez jól sikerüljön, de ha már Beigbeder-nél így alakult, hát istenem. Beigbeder-nek sikerült, ami Pelevinnek nem teljesen – vagy nem is állt szándékában –: hiteles képet nyújtani a kreatív szakmáról, arcul csapóan pontos kritikáját adva a fogyasztói társadalomnak. A kötet mint könyvtárgy újabb bizonyítékát adja annak, hogy hosszú, szégyenteljes korszakot maga mögött hagyva dizájn terén az Európa jelenleg verhetetlen. **Értékelés: 7/10** (Európa, 2013, 2990 Ft)



Cserna-Szabó András
Szíved helyén épül már a halálcsillag

Kevés olyan öntörvényű, szórakoztató, ízes és felszabadító próza van, mint Cserna-Szabóé. Ha novelláinak képtelenül elrajzolt karaktereit keressük, netán meghökkenítő, a realitásra nagy ívben bagózó fordulatokra, szinte már fellistázhatatlan mennyiségű popkulturális utalásra, mindezt szemtelenül, mégis tisztelettudón (világ- és magyar) irodalmi hagyományba ágyazva, nem kell majd csalódnunk első regényében sem. Ha viszont klasszikusan kerek, sorja nélkülűre csiszolt opus magnumra, talán hagy maga után némi hiányérzetet a Halálcsillag, de egy Cserna-Szabó-kötet azok közé a műve közé tartozik, amelyekért lehet annyira lelkesedni, hogy egyszerűen nem vagyunk hajlandóak tudomást venni kisebb botlátsaikról.

Értékelés: 8/10 (Magvető, 2013, 3490 Ft)

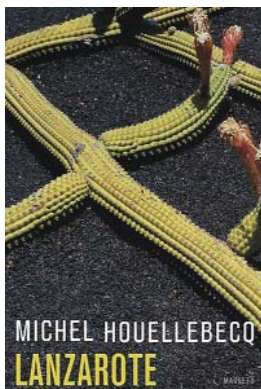


Háy János: A mélygarázs (Európa)

A 2007-ben megjelent, mélyen felkavaró és letaglózó *A gyerek* című Háy-regény után *A mélygarázs* némiképp csalódást kelt. Ennek oka valószínűleg a kiindulási pont: három monológ váltja egymást, három eltérő szöveg, egy hűtlen férfi, egy megcsalt feleség és a mellőzött szerető. Ami elsőre jó ötletnek tűnik, nem mindig bír ki 260 oldalt azonos nívón. A szigorú narrációs alaphelyzet természetellenessé, olykor modorossá teszi a szöveget, amit csak a Háy-tól megszokott fanyar humor, a kézenfekvő, beszédszerű nyelv és az érzékeny, olykor tényleg hűsbavágó meglátások mentenek. Így ha nem is ez a szerző legsikerültebb műve, arra elég, hogy kihúzzuk vele a következő Háy-regényig.

Értékelés: 6/10 (Európa, 2013, 3200 Ft)

Houellebecq, Michel
Lanzarote



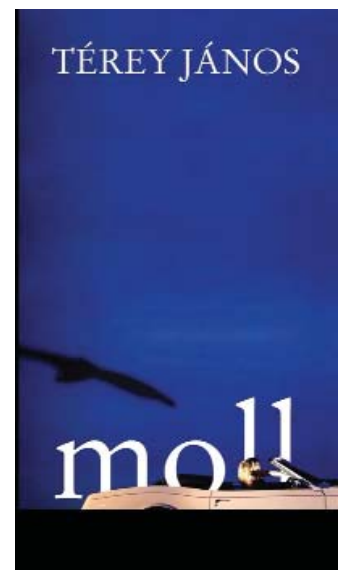
Ez a vékony, egy hajtásra fogyasztható kisregény azoknak ajánlható, akik ízelítőt szeretnének kapni a kortárs irodalom egyik legszórakoztatóbb mizantrópjának munkájából anélkül, hogy túl nagy kockázatot kellene vállalniuk. A *Lanzarote* ugyanis számos olyan jellegzetesen houellebecq-i témát villant fel, amelyet terjedelmesebb formában nagyregényeiben is kiveséz: a szekták lélektana, a szexualitás mint kétségbeesett menekülés a magány elől, a turizmus mint kulturális konfrontáció. Mélynek sekély, se kélynek mély, de tagadhatatlanul élvezetes. **Értékelés: 8/10** (Magvető, 2013, 2990 Ft)

Tóth Krisztina
Akvárium



Ahogy Tóth Krisztina 2006-ban kiforrott novellistaként lépett színre (ha nem is minden előzmény nélkül) *Vonalkód* című kötetével, úgy az idén napvilágot látott *Akvárium* is kész regényírókat mutat. Emberség, illúziótlanosság, érzékenység, tárgyilagosság, brutalitás és valami bujkáló gyöngédség egyszerre jellemzi írói hangját, amely a jelenkori prózairodalomban ritkaságszámba menő ízléssel és kifinomultsággal szól meg. **Értékelés: 9/10** (Magvető, 2013, 2990 Ft)

Térey János
Moll



Hol robusztus, hol játékos. Hol szenvedélyes, hol lemondó. Hol vitriolos, hol elemelt. Néha dúr, de leginkább moll. Formátumos költészet, alaposan megmozgató kötet Téreyé. **Értékelés: 10/10** (Magvető, 2013, 2290 Ft)

· könyvesbolti iránytű · könyvesbolti iránytű · könyvesbolti iránytű

Jo Nesbø
Kísértet

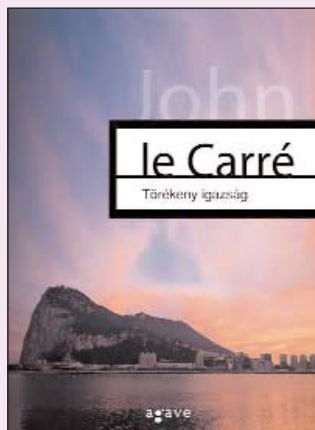
A Harry Hole sorozat kilencedik kötete ugyanolyan színvonalat képvisel, mint az előző nyolc. Ezúttal az oslói drogkereskedelem világa tárul fel az olvasó előtt. És a régi bűnök,



függések, valamint egy régi szerelem visszénye. Nesbø úgy ír, ahogyan a legnagyobbak; ahogyan Dosztojevskij vagy Ottlik – úgynevezett „irodalomelméleti” értelemben vett stílus nélkül, szürke mondatokkal, esendően. Nesbønek nem stílusa van – a szó esztétikai értelmében – hanem mondanivalója és történetei. A legnagyobbak egyike.

Értékelés: 10/10

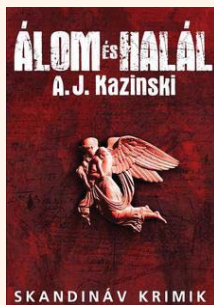
(Animus, 2013, 3980 Ft)

John le Carré
Törékeny igazság

Egyik kritikus szerint John le Carré úgy ír a kémkedésről, ahogyan Dickens a szegénységről. A Man Booker Díjra is jelölt brit szerző ezúttal Gibraltárba kalauzol minket, ahol egy titkos, terrorista-ellenes akciót, illetve annak – három évvel későbbi – következményeit tárja elénk. A főhősnek választani kell a nemzetbiztonsági érdek és a saját lelkiismerete között. Le Carré, mint mindig, most is brillírozik a személyleírások és az apró megfigyelések terén.

Értékelés: 10/10

(Agave, 2013, 3160 Ft)

A. J. Kazinski
Álom és Halál

Az A. J. Kazinski álnév - két sikeres dán forgatókönyvíró takar. Az Álom és Halálban a klasszikus krimi izgalma találkozik a filmek világának pergő képisével. Kiváló arányérzékkel elegyíti a képte-

lent a valósággal, s mindezt imponáló műveltséggel teszi. A több szálon futó cselekmény középpontjában a halál utáni élet van. Felkavaró és lehetetlen könyv.

(Értékelés: 8/10)

(Animus, 2013, 3590 Ft)

Sztanó László
Sötét hajnal

Figyelemre méltó debütálás. Nyelvileg jólformált, alapos. A magyar krimi szükségszerűnek tűnő múltba fordulása közepette végre elkészült az első – komolyan vehető – „jelen idejű” hazai bűnregény. Sztanónak kivételes érzéke van a hangulat- és helyzetleírások terén, bekezdéseiben sötét líraiság sűrűsödik. Sokszor azonban nem érzi, hol lesz „sok” egy helyzet; hol csordul túl egy útleírás, hol válik már-már parodisztikussá egy párbeszéd. **Értékelés: 6/10**

(Athenaeum, 2013, 3490 Ft)

Elsebeth Egholm
Rejtett hibák

A dán, úgynevezett femi-krimi (feminista krimi) egyik legsikeresebb szerzője Egholm. Magyarországon az alműfajjal a néhai Nyitott Könyvműhely próbálkozott (Sara Blaedel: Bíz bennem), ám a könyv mind minőségét, mind eladási példányszámát tekintve kudarc volt. Egholm regénye jó – második – kezdet lehet; összetettebb és kidolgozottabb, mint Blaedel műve volt. Összességében azonban mégis vonatott és kissé felszínes. A külsőre mindenestre nem lehet panasz.

Értékelés: 4/10 (XXI. Század, 2013, 3490 Ft)

Arne Dahl
Misterioso

Mind a könyv dizájnya – Máthé Hanga munkáját dicséri –, mind pedig a fordítás és a szerkesztés – Papolczy Péter és Györe Bori – arra utal, hogy a kiadónak hosszú távú tervei (is) vannak a svéd szerzővel. Szükség lesz a munkára. A Misteriosóban ugyanúgy ott van a kivételesség, mint a bántó közepszerűség. Ami a legfontosabb: Paul Hjelm nyomozó alakja szerethető és érthető, mégis – kellő mértékben – titokzatos marad. A Misterioso alapvetően jól felépített regény, helyenként azonban – ne feledjük: első könyvről van szó – terjengős és túlbeszél. **Értékelés: 5/10**

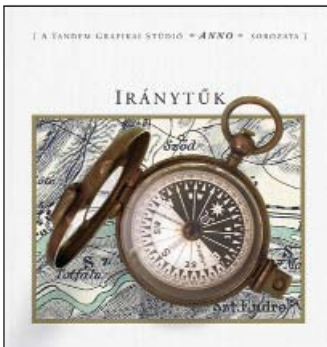
(Scolar, 2013, 2950 Ft)

· könyvesbolti irántű · könyvesbolti irántű · könyvesbolti irántű ·



**Oliver Sacks
Hallucinációk**

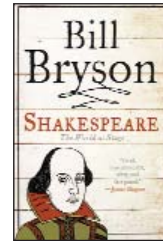
A brit neurológus professzor - az orvosi ismeretterjesztő műfaj egyik atyamestere - legújabb kötetében az emberi elme egyik legbizarrabb játéka, a hallucináció ok-okozati összefüggéseit tárja fel. Teszi ezt szokása szerint rengeteg példával, esettanulmánnyal szemlélítve, olvasmányos, korrekt magyarázatokkal kiegészítve. Természettudományos érdeklődésű laikusoknak elsőrangú olvasmány, kizárólag a műben picit túltengő személyes jellegű anekdoták miatt
Értékelés: 9/10 (Akadémiai, 2013, 3600 Ft)



Iránytűk

Letűnt idők kincseit felvonultató, a tárgyak nosztalgikus szépségét újra felcsillantó Anno sorozat nyári kötetében egy tudománytörténeti jelentőségűnek számító műszaki eszköz, az iránytű került reflektorfénybe. Szokás szerint a kiadvány elsősorban a bemutatott delejtűkről készült igényes képek kifejező erejére épít; a szöveg bár érdekes, túl rövidke ahhoz, hogy igazán nyomjon a latban. A téma izgalmas, a felvonultatott tárgyak gyönyörűek - ám a kötet túl picike az élvezetes lapozgatáshoz, az információ túl kevés, az olvasó éhes marad. Ennek okán **Értékelés: 6/10** (Tandem Graf. Stúdió, 2013, 1650 Ft)

**Bill Bryson
Shakespeare**

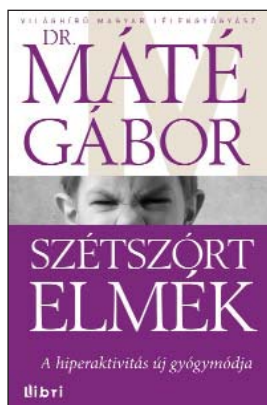


Bill Bryson újságíróból lett ismeretterjesztő könyvek szerzőjévé, nem is akármilyen: zsurnaliszta talentumai közül megőrizte a

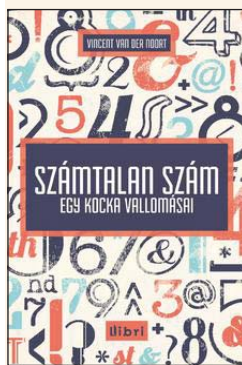
tények megdöbbentően széles körű összegyűjtésének, illetve olvasmányos és egyben mulattató továbbadásának a képességét, mindezt óriási műveltséggel, magabiztos íráskészséggel megfellelve. Mindezen erőit megcsillantja Shakespeare-ről írott könyvében, amelyben igyekszik a lehető legalaposabban utána járni az angol szerzőt övező tényeknek és mítoszoknak. Műve most is roppant információgazdag, jófajta szakmussal fűszerezve; az alkalmankénti mellébeszélés miatt legyen **Értékelés: 8/10** (Akadémiai, 2013, 3360 Ft)

**Máté Gábor
Szétszórt elmék**

Az egyik leggyakoribb neurológiai természetű rendellenességnek számít napjainkban az ADHD, vagyis a figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar. A témá-



ban nagy számmal megjelenő szak- és ismeretterjesztő könyvek után üdítően más Máté Gábor kötet, aki nemcsak saját hiperaktivitási tüneteiről vall (orvosként, és teljesen objektíven), de magyarázza az ADHD működési mechanizmusát, cáfolja a probléma öröklött jellegét, és alternatív módszereket kínál annak enyhítésére, kezelésére. Minden érintett szülőnek, nevelőnek nagy segítség; kicsit túl hosszasan, mintegy négyszáz oldalon át beszél, így **Értékelés: 8/10** (Libri, 2013, 3490 Ft)



**Vincent van der Noort
Számítatlan szám**

Hiába a sok zátonyra futott előd, Vincent van der Noort ismét megpróbálkozik a lehetetlennel: megértetni és megszerettetni a matematikát azokkal, akik nem értik, és ezért nem is szeretik. Könyve tele van tudománytörténeti érdekességekkel, izgalmas számtani tételekkel, furfangos feladatokkal - csak épp a küldetését nem tölti be: míg a rokonlelkek boldogan oldogatják majd meg Noort geekvizeit, a matek ellen beoltottak már a harmadik oldalon lemorzsolódnak. Jó könyv, csak nem arra a célra, amiért íródott **Értékelés: 6/10** (Libri, 2013, 3490 Ft)

**Antje Helms
Az enyém is megnő?**

Nehéz műfaj a kamaszok felvilágosítása: könnyű tudálékosnak, erőltetetten lezsernek, kínosan viccesnek lenni. Antje Helms és alkotótársa, Jan von Holleben kikerülte valamennyi csapdát, és sikerült összehozniuk egy közvetlen stílusú, kedves,



humoros, a gyerekekhez normális és őszinte hangnemben szóló, biológiai, pszichológiai és pedagógiai értelemben véve is remekül összerakott kötetet. Minden tininek kötelező olvasmány, ott a helye otthon a polcon és a sulikönyvtárban is

Értékelés: 10/10
(Móra, 2013, 2490 Ft)



Egymásba kapaszkodó hangok



Varga Mátyás
hajnali 3
Magvető Kiadó, 2013
77 oldal, 2290 Ft

Rendkívül összetett, feszesen komponált versvilágba hívja olvasóját Varga Mátyás új verseskötete, amelyet címek nem, csak cikluscímek tagolnak: a könyv íve Carlo Gesualdo középkori zeneszerző *Tenebræ* címen ismert vokális művének szerkezetére utal. A cím e metatextus alapján is értelmezhető: a nagycsütörtök, nagypéntek és nagyszombat reggelére írt responsiumgyűjtemény (*feria quinta, feria sexta, sabbato sancto*; a kötet első részének ciklusai) hármassága azonban kiegészül a Gesualdo életének egy figyelemreméltó mozzanatával: 1590-ben tetten érte és megölte feleségét és annak szeretőjét. Így tehát a hármasság egyszerre hordoz esztétikai-szakraális és referenciális konnotációkat: a bűnbeesés, a gyilkosság, a megváltás egymástól látszólag távol eső, azonban épp a kötet verseiben is egymásba fésült jelentésmezőit.

Zavarba ejtő a versek jelentésteremtést elbizonytalanító ereje: nemcsak a bennük megszólaló hangok és e hangok címzettjei nem körvonalazódnak élesen, de az egyes versszövegeken belül is csak nyomokat találunk, olykor kétségbeesett, olykor lemondó vagy kételyről árulkodó nyomokat. Lehetséges utak tárulnak fel, elképzelt irányok, ám a versmondatok komplexitása folyton visszatéríti önnön kiindulópontjához az olvasót.

Ezek a bizonytalan, lebegő, éteri beszélők sokszor épp az elhallgatás, a némaság felé tartanak, a nyelv elvesztésének rémével/reményével küzdenek: „ha egyáltalán nem mondanál / semmit, jobb volna.” Majd ugyanabban a versben: „elég / lesz a másik nyelv, a néma.” Vagyis miközben a versek időtlen terében megszólaló hallgatót, címzettet, befogadót kereső szavak eredendően a dialogikusság (vagy legalábbis annak egy sajátosan elgondolt variációja) képzetére épülnek, mintegy önironikus módon emlegetik több helyen is ezt a „másik nyelvet” – felkínálva akár saját kudarcuk lehetőségét.

Ez az ellentmondás azonban csak látszólagos: a *hajnali 3* szövegvilágának halk lüktetése és termékeny feszültsége éppen az átmeneti állapotok különmemű érzeteit egymásba olvasztó karakteréből adódik. Álom és ébredés, éjszaka és nappal, a meztelenség védtelensége és a teljes feltárulkozás – ilyen és hasonló ellentétpárok között megnyíló résben születnek azok a roppant tárgyi és fogalmi „pontosságokra” törekvő versmondatok, amelyek szinte kíméletlenül élesen szólnak. Még egy példa a némaság-toposzhoz, amely a versek sajátosan lebegő időviszonyaira is rámutat: „ – már nincs kétsé-

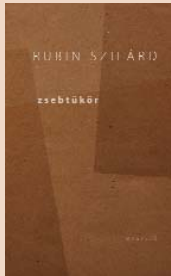
gem: vissza- / éltem az eszközökkel, de azóta / megtanultam hang nélkül beszél- // ni, és mindent elmondok neked.”

A kötet versei visszatérő motívumokból építkeznek, ezek több helyen létesítenek közvetlen kapcsolódási pontokat az egyes szövegek között. Ilyen motívumok például az szél, a víz, a part vagy a fák. Emellett szintén fontos kohéziós erő a testiség tematizálása, egyfelől a fájdalom, másfelől a szexualitás oldaláról. A nyelvben megképződő testiség, avagy a testiségben megképződő nyelv esszenciális problematikája Varga Mátyás költészetének: a test működésének aprólékos leírásai vilantják fel a meghatározhatatlanságukban, ideiglenességükben felhőszerűen lebegő beszélők anyagszerűségét („a vacsorára kiporció- / zott ételt lassan megrá- / gom, de a nyelés most is / nehezemre esik. – a be- / leket a járvány alaposan / kitisztította, de a test / nedvei azért tovább / hűtlenkednek.”) miközben az ízek, szagok, tapintások hullámai a transzcendenciával is érintkeznek („gyomrod nem szereti a / távolságot, figyelmen kívül // hagyja az új ízeket, elkezdte a / mérgezést.”) Egyes testrészek szintén többször megjelennek, a kar, a bőr, a comb, az arc vagy a szem említései sűrű hálót képeznek: olykor megtartva, olykor erőteljesen elmozdítva a konvencionális jelentést.

A kötet második részében a címnek megfelelően (*responsoria*) az első rész három ciklusához tartozó feleleteket olvashatunk, oly módon, hogy az első rész verseiből vett egy-két sor hosszúságú belső idézetek foglalják keretbe ezeket a szövegeket, ezáltal az olvasás során az újrarendezett verssorok mintegy újrahasonított építőelemként nyerik el új helyüket a korpuszban. Ez az eljárás részben kikezdi az egyes versszövegek elkülöníthető egységét, ugyanakkor a kötet globális koncepciójának fontosságát hangsúlyozza: a második rész felől újraolvasva válik tisztán láthatóvá az az elgondolás, mely szerint a verseskötet minden egyes sora folyamatos és intenzív egymásrataltságukra való fokozott figyelemmel olvasandó.

A *hajnali 3* egyáltalán nem könnyű olvasmány. Elmélyülő, kitárulkozó viszonyulást vár el az olvasótól, hogy különleges nyelvi megmunkáltsága, hétköznapi élmények felvillantását filozófiai gondolkodásmóddal keverő versbeszéde és merész képei kellően magába tudja szippantani: nem kétséges, hogy megéri dolgozni vele.

Zsebtükör által homályosan



Szembesülhetünk-e életmüként Rubin Szilárd szövegeivel? És elősegítheti-e ezt a szerző munkásságát kismonográfiában is értelmező Keresztesi József lelkiismeretes válogatása, amely Rubin kisprózáinak, újságcikkeinek, önértelmező írásainak, verseinek, film- és regénykritikáinak, valamint levelezésének egy részét gyűjti össze *Zsebtükör* címen?

Rubin Szilárd írói pályája az utóbbi években – nem csekély mértékben a *Csirkejárték* német kiadása zajos sikerének köszönhetően – ismét az érdeklődés homlokterébe került, újrapozicionálására Földényi F. Lászlótól Esterházy Péterig számos lelkes méltatás tett kísérletet. Az igyekezet persze elsősorban a *Csirkejárték* és a *Római egyes* című regények kanonizálására vonatkozik, hiszen Rubin életműve egyébként mind minőségét, mint széttartó műfajosságát illetően meglehetősen heterogén, töredezett és egyenetlen. Az újholdas költőként induló szerző ugyanis hamarosan sikeres kirándulást tett a szocreal regény, sőt a partizántörténetek területén, a későbbiekben írt aztán bűnügyi történetet, félbemaradt „világkrimit”, a szintén töredékben maradt *Aprószentekben* pedig mintha a Truman Capote-féle dokumentumregény műfajosságának hazai adaptációját kísérelte volna meg, hogy aztán élete vége felé a Magyar Fórum munkatársaként jusson el a szalonzsídózó publicisztikáig.

Az életút szövegszerű állomásai meglehetősen pontossággal jelzik a 20. századi kelet-európai történelem változásait, ezzel együtt pedig az értelmiségi szerepvállalás egy lehetséges stratégiáját. Társadalomtörténeti szempontból Rubin munkásságának számos hektikus kanyara tehát mindenképp illusztratív (itt említve akár a *Csirkejárték* zárlatának 1981-es átírását is), poétikai szempontból viszont kevésbé tűnik összerendezhetőnek.

Azt hiszem, elég nehéz lehet egyszerre szeretni a *Csirkejártékot* és mondjuk a *Partizánok a szigeten* című 1953-as kisregényt, de legalábbis, fogalmazzunk így, a két szöveg meglehetősen eltérő kulturális kompetenciákkal rendelkező ideális olvasókat feltételez. Ahogyan az Albatrosz sorozatban megjelent, a maga módján igényesen megírt *Multság a farkasveremben* címet viselő bűnügyi regény olvasótábor sem feltétlen és pontosan hozható fedésbe az újholdas költeményekért rajongó olvasók ízlésvilágával.

A *Zsebtükör* részben már publikált, részben a hagyatékából most először kiadásra kerülő szövegeinek egy része éles, és meglehetősen szomorú fényt vet egy bornírt társadalmi tér által keretezett írói pálya hiábavaló küzdelmekkel, sértődésekkel és megalkuvásokkal, gyanakvással és reményekkel teli, egyre magányosabb mindennapjaira.

E tekintetben érdekesekek azok a levelek, amelyeket a *Csirkejárték* első kiadásával kapcsolatban Rubin a kiadóval, sőt magával Köpeczi Bélával vált a regény „politikailag félreérthető” részeinek átírásával kapcsolatban. Ugyancsak dokumentumértékűek azok a levelek, ame-

lyek a (kultur)politika átláthatatlan útvesztői mellett a szerző lassan rögeszmévé nemesedő tervét, az 1953–54-es gyilkosságsorozattal kapcsolatos hivatalos iratok, vagyis az Igazság megismeréséért folytatott hiábavaló küzdelmet is bemutatják, érdekes adalékként a töredékben maradt, a megváltás és a kiszolgáltatottság erkölcsi jóvátételének (keresztényi) igényétől fűtött *Aprószentek* olvasásához. Nagyon izgalmas viszont, és végre kizárólag poétikai kérdéseket érint Szentkuthy Miklós levele, ami tulajdonképpen roppant erudícióval megírt, kompakt műelemzés a *Csirkejártékról*, ami a regényt – az évtizedekkel későbbi méltatásokhoz hasonlóan – szintén az európai modernista regények rokonaként kezeli. A szerzői önértelmezés és a kritikai vélekedések bizonyos elemei közti izgalmas összefüggést jelzi, hogy a tervezett – ám meg nem valósuló – osztrák kiadáshoz írott kisesszéjében maga Rubin is többször hivatkozik Céline-re, illetőleg ki nem mondottan az *Utazás az éjszaka mélyére* című regényére, mint művének egyfajta előképére.

Kétségtelen, hogy az önéletrajzi-önértelmező szövegek, emlékek, interjúk árnyalhatják Rubin emberi és szerzői habitusát illető ismereteinket a Galsai Pongráchoz, Pilinszkyhez fűződő viszonyán keresztül, ráadásul a Kádár-korszak mentalitástörténetének egy apró szeletébe is némi bepillantást nyerhetünk. Ám azt hiszem, e néhány, fentebb említett kivételtől eltekintve a *Zsebtükör* szövegei inkább csak a Rubin-jelenség iránt érdeklődő szűk szakmai réteg számára bírnak relevanciával, legalábbis most, amikor a szerző még minden újrakanonizációs törekvés ellenére sem foglalta el stabil helyét az irodalmi köztudatban, nem vált egy több irányból és módon legitimált irodalmi-poétikai összefüggésrendszer szerves részévé. A *Zsebtükör* így egyelőre egy sokak által elismert, ám pillanatnyilag még lebegő, töredékes életpálya melléklete. Ami ráadásul – mint a szerkesztői előszóából kiderül – maga is töredékes, hiszen Keresztesi József bevezetője gondosan jelzi a különböző szövegcsoportokba beválogatott és kihagyott írások jellegét és arányát. Itt azonban kis hiányérzetet kelt az a tény, hogy nem tudni, milyen szelekciós elv, milyen szerkesztői koncepció alapján történt a válogatás. Mit kezdhetünk például azzal az indok nélkül maradó kijelentéssel, hogy „nem közlök egyetlen részletet sem a *Fekete macska visszatér* című bűnügyi regényből”, illetve hogy „a *Magyar Fórumban* megjelent írásokból is csak egyetlen cikket teszlek közzé:”?

Rendben, de miért?

Jó lett volna megismerni – a terjedelmi korlátokon túl – azokat a szerkesztői szempontokat, amelyek a kötet szövegei által kirajzolódó Rubin-kép (még kicsit halvány) kontúrjainak kialakítását célozták. Ezzel együtt vagy ennek ellenére a *Zsebtükör* a későbbiekben fontos adalék lehet Rubin Szilárd irodalomtörténeti szerepének és jelentőségének pontosabb feltérképezéséhez. (*Rubin Szilárd: Zsebtükör. Magvető Kiadó, 2013, 380 oldal, 2990 Ft*)

Teremtés fél kézzel

Profán és nosztalgikus mítoszteremtő, akinek a komplexusa a múltja, és a múltja a komplexusa. Csak a múltban tud jelen lenni. És csak akkor övé a pillanat, ha elmerülhet a múltban. Bereményi Géza fordított kísértet. Nem a múltból settenkedik elő a jelenbe, hanem a jelenből jár haza a múltba. S ha útnak indul, örül, hogy a nyomasztó mostban kényszerűen és kényszeredetten viselt szellemgúnyját, a fehér leplet végre sutba dobhatja. A jövő még kevésbé érdekli. Csak a visszatekintés ad neki erőt. Minden energiája a múlt tárlóiban halmozódik fel. Legnagyobb élvezete az emlékezés kínja. Elmondhatatlanul fáj a visszahozhatatlan, de földöntúli öröm, hogy művészi eszközeivel mégis újra átélheti és átélhetővé teszi, ami elveszett. Bereményi összes dalszövege, forgatókönyve, filmje, színdarabja szinte kivétel nélkül a múltba varázsolja vissza az embert, s minduntalan, amikor belefeledkeztem egy-egy művébe, vagy számos dalszövegét hallgattam meg Cseh Tamás előadásában, a mámoros utazások végül olyan fullasztó émelységbe toroklottak, hogy csak egyet kívántam: hadd bukjak fel a kavargó tegnaptól a ma felszínére, hogy végre levegőhöz jussak. Bereményi fortélyja, hogy saját komplexusát átplántálja másokba. Másokat is pillanatok alatt mélabús kísértetté tesz, hogy számukra is örök kárhozát legyen a jelen, és egyetlen nagyszabású megváltási kísérlet a múlt.

Úgyhogy semmi meglepő nincsen abban, hogy új regényével is a múltat veszi célba. De most már megfáradt szemfényvesztő gyanánt hanyag eleganciával. Köntörfalazás nélkül kimondja az 55. oldalon, hogy miről van szó: „Elhatározta, nem pöcsöl... Hirtelesen, minden előzetes feltevés, elhatározás nélkül Dobrovics a teg-

napban találta magát azon a tavaszon. Mint aki elszőkött a saját életéből.” Aztán egy oldallal később: „Mind messzibbre nyúltak vissza a jelenlét okai. Ez már betegség volt, igen.” Majd az 59. oldalon pontos meghatározását adja e „beteges” kísértetlétnek, ily módon:

– Mi van ideírva?

– Itt? Ez az ön szerepe az ügymenetben. Ez ön.

– Ennek vagyok nyilvánítva?

A férfi ismét félni kezdett.

– Most mit akar?

Mindeddig Dobrovicsot még sosem határozták meg ilyen pontosan, úgy érezte.

– Hogy mi vagyok én?

– Pedig szabályos. Ön „rosszhiszemű, jogcím nélküli ottmaradó”. De csak holnapig. Ha aláveti magát az eljárásnak, már nem lesz az.

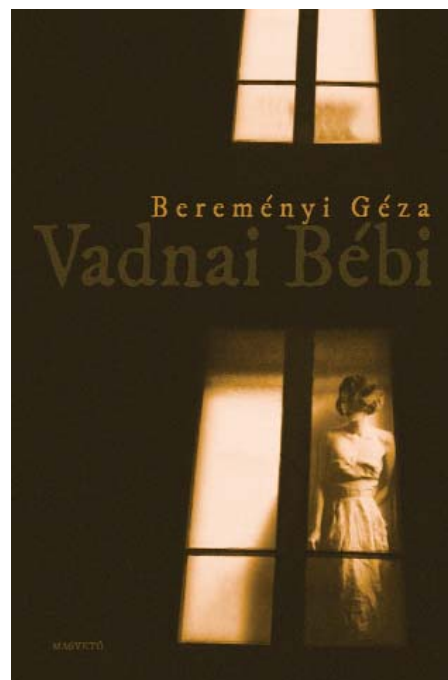
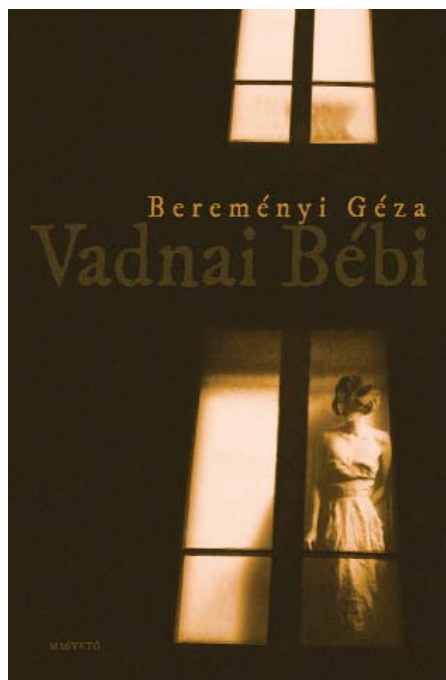
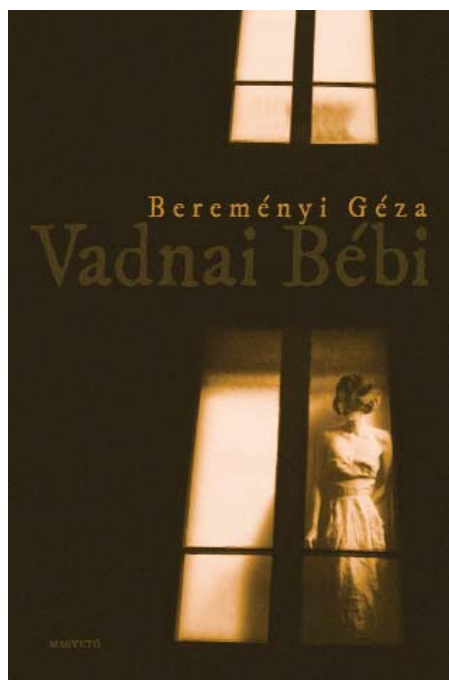
– De – mondta Dobrovics. – Az vagyok. Az is leszek. És köszönöm.

Felpattant és fel is írta magának ánégyes papírára: „rosszhiszemű, jogcím nélküli ottmaradó”. Kedvtelve nézte, tudta, melyik megillető helyre beszúrandó a kéziratában.

Félelmében felállt az államhivatalnok is.

– Tudja, nekem fontos, hogy minek tekintsem magamat – nyugtatta Dobrovics. – Rosszhiszemű, jogcím nélküli ottmaradó. Ön volt az, aki ezt kitalálta? Nem? Kár. És még egyszer köszönöm.

Rázta a vonakodó kezét.



A jelenben lenni törvénytelen, csak a múlt legális. Ám a múltat és letűnt figuráit késlekedés nélkül meg kell teremteni. Bereményinek ez már rutinból megy. Csak úgy fél kézzel meggyúrja a regény szereplőit, így Dobrovicsot, becenevén Mohót, legjobb barátját Doxát, első mesterét, Ajvázt, a „törzs” többi tagját és persze a címszereplőt is, Vadnai Bébit, Doxa édesanyját, aki fiatalkorában tündöklő szépség volt, és minden férfit levett a lábáról. Néhány legyintés a varázspálcával, és a múlt díszletei is néhány pillanat alatt készen állnak. Amikor a regény elején jártam, és éppen arról ír Bereményi, hogy ez a különc fiatalokból álló társaság, a „törzs”, amely a hetvenes években az ellenállás menedéke volt, és ahol egy titkos tolvajnyelvet beszéltek, s miközben a teremtés huzata súvított a fülemben, kedves tájfutótársamtól sms-t kaptam. Épp a 71. oldalon tartottam, amikor Zoli a következőt üzenete nekem: „Bekapok egy levést.” Így, elvétett és feleslegesnek tűnő ékezzettel. Pont mintha a törzs egyik tagja mondta volna, annyira tökéletes a stilisztikai egyezés. Füst Milán úgy vélte, hogy a realitást élesen külön kell választani a művésztől. Pedig a művészet ereje némelykor abban is megnyilvánul, hogy a fikció keveredik a valósággal, sőt az ember annyira belemerülhet egy műbe, hogy a mű kivetülését látja maga körül.

Ám az első harmad után a regény mágiája rohamosan veszttet erejéből. Eleinte teljesen evidensnek vettem Vadnai Bébit, aztán egyre nagyobb hiányérzet alakult ki bennem őt illetően. Bereményi alig jeleníti meg, alig láttatja. Rájöttem, azt sem tudom, hogy néz ki. Alig beszélteti. S ha beszélteti, akkor is kurta mondatokat ad a szájába, úgyszólván férfias szűkszavúsággal, katonásan beszél. És a többi szereplővel sem sokkal különb az író eljárásmódja. Dobrovics, a főszereplő is egyre inkább háttérbe szorul. Aki viszont előtérbe kerül, és teljes uralomra jut, az a 19. századi hagyományos prózaformának megfelelően a mindenható elbeszélő. A narrátor jelenléte válik egyre erőteljesebbé, egyúttal mind bosszantóbbá. Persze ezt az érzést könnyen lehet egyéni ízlésem számlájára írni, hiszen nyilván számos olyan olvasó is van, akit nem zavar a mindentudó mesélő tolvákó jelenléte. Szerintem Bereményi túlságosan rátelepedett a szereplőkre és a jelenetekre, mint amikor az összecukható székében ülő rendező háttámláján a jól kiolvasható vezetéknevével folyton belelóg a jelenetekbe. A másik problémám a regény hajtóerejével és a múlt szívóhatásával van, mármint azzal,

hogy ezek egy idő után kifulladásnak. Dobrovics azt próbálja kinyomozni, hogy barátjának, Doxának ki lehet az édesapja. Az is felmerül, hogy ők esetleg testvérek, vagy legalábbis unokatestvérek. Vadnai Bébi azonban nem akar színt vallani hosszú évtizedek után sem. Úgyhogy nem derül ki, hogy ki az apa, de az sem derül ki, hogy Vadnai Bébi miért titkolózik megtört öregasszonyként is. A szomorú az, hogy ha kiderült volna, hogy ki az apa, annak sem lenne túl nagy jelentősége. Megfáradt olvasóként nem tehetek mást, mint hogy megvonom a vállam. Viszont fény derül arra, hogy ami a való életben rejtélyes talány és örök spekulációk tárgya, jelen esetben egy apa nem ismert kiléte, az egy műalkotásban önmagában teljesen közömbös. Egy másik zavaró momentum, amely szintén kételyt kelt bennem, Vadnai Bébi fiatalkori viselkedése. Bébi ugyanis a kórházban, a körülményekkel mit sem törődve úgy hajt rá Szemzőre, az orvosra az 1940-es években, egy konvencionális korban, mint egy mai tinilány egy fiúra a bárpulznál. Aztán ez a gyönyörű nő nem annyira amazonként, mint inkább amorózóként üldözi szerelmével választottját, én legalábbis semmi nőieset nem éreztem szilaj ostromaiban. Ráadásul nőietlen gátlástalansága olyan fokú, hogy az sem érdekli, hogy Szemzőnek jegyese van, akit a férfi nagyon szeret. Persze, tudom, mivel Bereményi interjúkban elmondta, hogy a regény igaz történetre épül, egyik hajdani barátjának édesanyja mesélte el neki az életét egy sötétedésbe nyúló délután, ennek ellenére az a benyomásom, hogy ami az életben valóban megtörtént, az egy regényben nem feltétlenül hiteles. Például ha Vadnai Bébi viselkedéséből következne valami, vagy lenne magyarázata, akkor érdekessé válhatna a lény. De így önmagában nem sokat lehet kezdeni az életével. Ugyanígy zavaró Szemző öngyilkosságának leírása is. Bereményi egyetlen mondatral intézi el. Előzmény semmi, és amit meg lehetett tudni a férfiról, abból ez a hirtelen tett nem következik. Nem tagadom, az „így történt, és kész” minimalizmusának megvan a maga létjogosultsága, de ha az író azt sem ábrázolja, hogy egy ilyen tragédia milyen hullámokat vet a címszereplőben, akkor az olvasó lelkében sem történhet semmi. A regény befejezése pedig egészen lesújtó, mármint esztétikailag. Bő egy oldalnyi halandzsa. Vagy a legtökéletesebb tolvajnyelv, amit már nem értek?

Berményi Géza: *Vadnai Bébi*
Magvető Kiadó, 2013, 294 oldal, 2990 Ft

ORAVECZ PÉTER – OKTÓBER 16.
MUSZKA SÁNDOR – NOVEMBER 20.
CSUKÁS ISTVÁN – DECEMBER 18.
SZENTMÁRTONI JÁNOS – JANUÁR 15.
SZÁLINGER BALÁZS – FEBRUÁR 19.
KISS JUDIT ÁGNES – MÁRCIUS 19.
BEREMÉNYI GÉZA – ÁPRILIS 16.
LACKFI JÁNOS – MÁJUS 21.

Versek szódával!
Új évad a Nemzeti Színházban

www.koltokmaskepp.hu

Mi MAGYAR ÍRÓSZÖVETSÉG kultúrvonal produkciós iroda NEMZETI SZÍNHÁZ

Hitler a legnagyobb médiasztár



„2011 nyara. Berlin közepén egy üres telken, katonai egyenruhában ötvenhat esztendőes férfi ébredezik: Adolf Hitler. Amit talál: béke, demokrácia, rengeteg külföldi és egy női kancellár... Ebben az új világban a tőle elvárható fanatikus hittel új karrierbe kezd – a televízióban.” Ezt olvassuk a magyar származású Timur Vermes *Nézd, ki van itt* című első regényének hátsó borítóján. A mű a 2013-as év legjelentősebb európai könyvsikere. Csak Németországban egymillió példány kelt el belőle. Az író, aki történelmet tanult, a bemutatón elmondta, újságírói tapasztalata, és hogy gyakran kell lenni, segítette a forrásanyagok kezelésében. A *Mein Kampf* olvasása közben például ráébredt arra, hogy ha sablonokban gondolkodunk, nem engedjük meglepni magunkat...

Ebben a könyvben szarkasztikus és szellemes módon von párhuzamot a Hitler iránti egykori rajongás és napjaink celebkultusza között. Ahogyan a könyvbemutató címében is megfogalmazódik: Hit-

ler a legnagyobb médiasztár. Zseniális ötlet! Szórakoztató és egyben teljesen új megközelítése a Hitler-kérdésnek. Hogyan kezdett ezzel a témával foglalkozni és miért éppen így?

Az ötlet maga – Hitler visszatérése – az első. Ha ez megvan, a kérdés már csak az, mi történik ezzel az emberrel a továbbiakban. A figura nagyon sok mindent már előre meghatározott számomra, hiszen ha egy ilyen alak feltűnik a színen, akkor mindenki azt gondolja róla, hogy színész. Ha pedig színész, akkor előbb-utóbb jön egy ügynökség, amelyik felkarolja, erre reagál a média, és így tovább. Módszeresen egymásból adódnak a helyzetek és tulajdonképpen ez a folyamat magától felmutatja a mechanizmusokat, amelyek lejátszódnak a médiában is. Ha az ember vidáman, szórakoztatóan próbálja felmutatni ezt, eljutunk a médiavilágba.

Azt mondta a bemutatón, hogy ha ki akarsz lépni mások árnyékából, pikánsat, provokatívat kell írni. Németországban valamiféle nyugtalanító megszállottsággal kapcsolatban szokták emlegetni Hitlert. A *Süddeutsche Zeitung* szerint például a regény sikere nem feltétlenül irodalmi értékében rejlik, hanem ebben. Nekem pedig úgy tűnik, a szatíra a legjobb feszültségoldó. Mi a véleménye erről?

Úgy gondolom, a *Süddeutsche Zeitung* nagyon leegyszerűsíti ezt a kérdést, viszont nagyon sok Hitlerrel foglalkozó könyv van, ami egyáltalán nem sikeres. Ha ők azt mondják, hogy a siker oka a témaválasztás, akkor nem megválaszolták a kérdést, hanem leegyszerűsítették. Ami a megszállottságot illeti, véleményem szerint ez viszonylag normális jelenség. Hiszen nagyon sokakat érintett a II. világháború vagy a Harmadik Birodalom, a téma a mai napig megérint bennünket. Ma nem annyira témákról beszélnek, hanem általában személyekhez kötik az eseményeket, ezt a *Süddeutsche Zeitung*nak is

tudnia kellene. Tulajdonképpen normális, hogy Hitler iránt ilyen érdeklődés van. Az, hogy egy alakban, egy figurában testesül meg ez az érdeklődés, szerintem nem megszállottság, manapság így mesélünk el történeteket. Ezen nem meglepődni kell, hanem meg kell tanulni kezelni a jelenséget. Azzal, hogy megszállottságot mondunk, nagyon leegyszerűsítettük a dolgot. Ami a szatírát illeti, ez a könyv kérdéseket vet föl, ugyanakkor nem ad könnyű válaszokat. Nagyon is nyugtalanító dolgok vetik fel bennünk a kérdéseket, és ha jól működik a könyv – és nagyon örülök, ha így van –, akkor felmerülnek az emberben ezek a kérdések, amelyek semmiképpen sem hagynak bennünket hidegen, ugyanakkor nincsenek kész válaszok. A válaszokat meg kell találni. Úgy gondolom, ez jó kiindulási alap egy könyvhöz.

Huszonnyolc nyelvre készül fordítás...

Harminchat!

Igen? Gratulálok! Filmet is terveznek készíteni a könyv alapján. Mit gondol, mennyire segíthet ez a morális témák átgondolásában?

Lehet valami tudatállapot változásra számítani? Segítheti-e a fiatalokat megnyitni, elgondolkodtatni? Azért is kérdezem ezt, mert a bemutató előtt két fiatal kézbe vette a kötetet és nézték a borítót, ami remek, és az egyik rögtön felismerte, ki van a címlapon, a másik elsőre azt mondta, hogy ez egy madár. Az jutott eszemben hogy talán ez a témakör a fiataloktól már annyira eltávolodott, hogy nem ugrik be, kicsoda a borítón lévő alak?

A szimbólumok mindig kényesek. Ismerjük a Batman-logót. A feleségem például évekig egy tátott száját látott ebben a logóban. Vagy például a német sziget, Sylt matricáját sokan az autójukra ragasztják... én is sokszor gondolkodtam a logón, hogy rózsza akar lenni vagy egy géppuska, nem láttam a szigetet. Ami a borítót illeti, elég nagy a találati arány. Hogy valaki elsőre nem ismerte fel, még nem jelenti azt, hogy rosszul választottunk. Ami az ifjúságot illeti, náluk főleg a hangoskönyv az igazán népszerű, aminek különböző következményei vannak. Elkezdenek olvasni akár az iskolában, akár önként is foglalkoznak a témával és aztán történelem órán valamit nekiszegezhetnek a tanárnak, olyan kérdéseket, amikre nem feltétlenül az átlag válaszait adhatja a tanár, és elkezdenek sajátos módon foglalkozni a témával. Ha például megnézzük azt, hogy Hitler azt szerette volna, hogy az óvodák előtt lassabban vezessenek, akkor felmerül a diákokban, hogy tényleg, valóban ezt gondolta? Valóban

így volt? Ez nem is olyan rossz gondolat! És akkor máris annál a vitás megközelítésnél tartunk, hogy mit ellenzünk Hitler gondolataiban. Szóval nem automatikusan ellenezzük minden gondolatát, hanem csak bizonyos tartalmakat ellenzünk és pontosan ezekről a tartalmakról kellene beszélnünk.

Németországban hogyan tekintik ma a Hitler-kérdést? Hogyan látják Európát, Magyarországot politikai szempontból?

A Hitler-kérdés Németországban igen nehéz kérdés. Különböző módokon reagálnak rá a fiatalok, akik inkább szórakozni szeretnének. Hozzáférhető sok dokumentáció, dokumentumfilm, a televíziók is tele vannak adásokkal, mert hát ez egy jó sztori. Sokan inkább felejtetni szeretnének. Vannak, akik csak bizonyos módon szeretnék ezt a témát feldolgozni, például akik szerint nem szabad humorosan kezelni, mert akkor komolytalanná válik. Nagyon sokféle módja van annak, hogy ezt a témát hogyan kezelik, nincs egységes megközelítés. Egy dologról vannak meggyőződve, hogy soha többet ilyet nem szeretnének. Ami pedig a magyar helyzetet illeti, valóban értetlenül állnak előtte. Egyrészt, hogy a magyarok többsége emögött a politika mögött áll, illetve, hogy Európából miért késik annyira a válasz. Úgy gondolom, hogy gyorsabb és hangosabb választ kellene adni. Engem igazából megdöbbsent, sokkol, hogyan történik mindez.

Ön szerint milyen világ közelít? Ha tanácsot adhatna a fiatal generációnak a közösségi életünkkel, a médiával, a tudatformáló erőkkkel kapcsolatban, mi lenne az?

Nem hiszem, hogy tanácsokat tudnék adni a fiataloknak. Úgy gondolom, hogy azokat a témákat kellene érdekesen felmutatni, amivel foglalkozniuk kellene, olyan formában, amely megragadja őket. Ami a jövőt illeti, ez egy vidám dolog! Tulajdonképpen épp Hitlerben láttam elsőként egy olyan személyt, aki előre meg tudta volna mondani, hogy szerinte háromszáz év múlva mi fog történni. Én nem tudom ezt így előre megmondani és szerintem mentálisan egészséges ember nem is tudja, úghogy inkább passzolnék ennél a kérdésnél. Különböben az egyik kedvenc jelenetem a könyvben éppen az, amikor a televíziós műsorban zöldpárti politikussal beszélgetnek és felmerül a kérdés, hogy mennyire látunk előre a jövőbe és akkor a politikusnő azt mondja, hát, olyan tíz évet, körülbelül, talán. Míg Hitler magától értetődően azt válaszolja, hogy ő háromszáz évre tervez, háromszáz évre lát előre. Nos, ez a megközelítés nagyon szórakoztató, de nem lehet komolyan venni.

ÉLET ÉS ●
IRODALOM

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Kedvezményes előfizetési díj 1 évre 18 000 Ft
Megrendelhető a szerkesztőségben
(1089 Bp., Rezső tér 15.)
Telefon: 210-5149, 210-5159
Fax: 303-9241, e-mail: es@es.hu

AMI A CÍME.
Megjelenik minden pénteken!
Keresse az újságárusoknál
vagy fizessen elő!



Együttműködési megállapodást kötött az SPM és a Duna

Magyar és kínai könyvek kiadásáról és terjesztéséről szóló együttműködési megállapodást kötött a Duna Kiadói Csoport és a kínai Southern Publishing & Media Co., Ltd (SPM) kiadói és médiavállalkozásokat tömörítő holding szeptember 10-én Budapesten. A Duna Kiadói Csoport elsősorban a jól eladható témákat feldolgozó, közérthető, ismeretterjesztő, egészségmegőrzéssel kapcsolatos kínai könyvekkel indítana Magyarországon, míg Kínában az SPM a népszerű világirodalmat is behozná a hatalmas piacra, egyben számos magyar szerző művét is megjelentetné. A két kiadó küldöttségét Halász János kultúráért felelős államtitkár is fogadta.

Egy közös közép-kelet-európai könyvkiadó létrehozásának tervével Budapestre érkező Wang Guike, az SPM elnöke elmondta, nagy az érdeklődés a magyar kultúra iránt. A két kiadóvállalat közötti együttműködést jogvásárlásra és könyvek kiadására kívánják alapozni. Ennek megfelelően a Duna Kiadói Csoport budapesti székhelyén megtartott tárgyaláson a megjelentetendő könyvekkel kapcsolatos munkák megbeszélése volt a legfőbb feladat. A kínai partner szerint a szépirodalmon túl a gyermekneveléssel, az egészséges életmóddal és a gazdasággal kapcsolatos témák népszerűsíthetők Kínában, a magyar olvasókat pedig a hagyományos kínai orvoslással, társadalomtudománnyal, gazdasággal, szakácsművészettel foglalkozó könyvek érdekelhetik. Egy, a hagyományos kínai orvoslásról szóló könyv már kiadás előtt áll.

Az SPM holdingnak több mint 20 országgal van kapcsolata, s leginkább jogdíjakat vásárolnak. A kínai partner több lábon áll, több nagyvállalat tartozik hozzá, köztük több könyvkiadó, működtet egy televíziós csatornát, kiad több magazint, elektronikus kiadással is foglalkozik, van nyomdája és mindemellett ingatlanbefektetésekben is érdekelt. A magyarországi jelenlét, a Duna Kiadói Csoporttal létesített kapcsolat segítheti a kínai szellemi termékek magyarországi terjesztését, valamint a környező országokba, a közép-kelet-európai piacra juttatását. Baráz Miklós, a Duna Kiadói Csoport ügyvezető igazgatója arról számolt be, hogy a Duna Kiadói Csoport az elmúlt években 200 százalékkal növelte forgalmát, 2011-ben pedig 250 százalékkal az előző évhez viszonyítva. A Duna Kiadói Csoport évente egymillió példányszámban visz piacra könyveket, s hosszú évek óta jelen van Romániában, és Horvátországgal, Szlovéniával, Csehországgal, Ausztriával és Németországgal is együttműködésre készül. Olyan lehetőség előtt állunk, amelynek célja egy közös közép-kelet-európai könyvkiadó létrehozása, magyarországi központtal – mondta az ügyvezető igazgató. A tárgyalásokat követően a két kiadó küldöttségét Halász János kultúráért felelős államtitkár is fogadta.

A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülete (MKKE) szeptember 17-én sajtótájékoztató keretében ismertette a szakmai álláspontját a tan szabadságról, a tankönyvforgalmazásról és a tankönyvkiadásról, valamint a Frankfurti Könyvvásár új magyar nemzeti standjáról.

Differenciált tankönyvterjesztésre van szükség

A Fészek Művészklub Gobelin termében tartott tájékoztatón dr. Kolosi Tamás, az egyesülés Felügyelő Bizottságának az elnöke elmondta, hogy a tankönyvforgalmazásban a könyvesbolti forgalmazásnak a rendszerváltozás óta marginális szerepe volt, mert a kilencvenes években a tankönyvkiadók a saját terjesztőhálózatukat építették és abban bíztak. Ezen lényegileg nem változtatott sem a 2001-es, sem a 2005-ös tankönyvtörvény. A 2011. évi törvény, amely szintén a könyv szakmával való mindenfajta egyeztetés nélkül készült el, nem készítette el a szokásos végrehajtási utasításokat és koncepció hiányában kézi vezérléssel zajlottak az események.

Az állami kézben lévő Könyvtárellátó Kht., amely feladatul kapta tankönyvek eljuttatását az iskolákba, noha hősies munkát végzett, megfelelő informatikai és logisztikai rendszer hiányában abszurd jelenségek sorát produkálta az idejű tankönyvforgalmazásban. Előfordult, hogy két egymás mellett lévő megyében ugyanaz a logisztikai feladat az egyikben majdnem dupla annyiba került mint a másikban – értékelte a történeteket az FB elnöke.

Az alapvető probléma – folytatta Kolosi –, hogy ez a centralizált, államosított tankönyvelosztási rendszer három hibás elemet tartalmaz, amin változtatni kell. A legfontosabb, a világ sok országához hasonlóan, hogy iskolakezdekor a gyerekeket "behívjuk" a könyvesboltokba. Ha a tankönyvforgalmazás könyvesboltokban történik, akkor az ott található gazdag könyvkínálat olvasásra fogja inspirálni a gyerekeket. A másik probléma, hogy a centralizált tankönyvelosztás mintegy 15-16 milliárd forint forgalmat kivon a könyvszakmából, ami egy veszteségség határán billegő könyvkereskedelem esetén likviditási válságot idéz elő a könyvszakmában. A könyvszakma sajátossága ugyanis, a jelenlegi magas kereskedelmi árak ellenére is, hogy tizenegy hónapra keresztül veszteséges tevékenység. A felhalmozott veszteséget a karácsonyi forgalommal tudja pótolni.

A harmadik tényező, hogy a tankönyvforgalmazás jelenlegi rendszere nincs tekintettel sem a gyerekek életkorára, sem az iskolatípusokra, arra, hogy egy tömegoktatásban megjelenő két-három tankönyv közötti választást kell megoldani a tankönyvrendelésnél, vagy szakoktatás esetében olyan szakma ellátását, ahol az adott szakmát csak 40 gyerek tanulja egy országban.

Az MKKE nem új reformot, vagy a korábbi rendszer visszaállítását szeretné elérni, hanem hogy egy differenciáltabb tankönyvellátási rendszer jöjjön létre Magyarországon. Olyan, amely az olvasására nevelést és a könyvszakma érdekeit egyaránt jobban figyelembe veszi. Ha megnézzük a világban, az általános iskolai tankönyvekkel való ellátásnak nagyon különböző formái léteznek. De arra alig-alig van példa, hogy a középiskolás korosztály tankönyvellátása ne könyvesbolti



forgalomban történjék. Ráadásul ezzel stabilizálni lehet a könyvpiacot Magyarországon – zárta gondolatait Kolosi Tamás.

Az elmúlt hónapban részletes cikk jelent meg az Index.hu hírportálon arról, hogy a magyar iskolarendszer államosítása és a tankönyvforgalmazás centralizációja után az államnak az a konkrét elhatározása, hogy a tankönyvkiadás területén is monopolhelyzetet hoz létre – emlékeztetett a témával kapcsolatban *Zentai Péter László*, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének az igazgatója. A cikk ugyanis arról szól – folytatta az igazgató –, hogy egy könyvpiacra lévő cég felvásárlásával az állam ugyan azt a centralizációt hajtja végre a tankönyvkiadásban, amit a tankönyv-kereskedelem kapcsán az előzőekben Kolosi Tamás vázolt. A kormányzat pazarló tankönyvkiadást vizionál, amelyik rettenetesen sok felesleges könyvet jelent meg, amivel lehetetlen helyzetbe hozzák a pedagógusokat, mert elképzelhetetlen hogy alaposan át tudják tekinteni a teljes kínálatot, ergo ezt a pazarló tankönyvkiadás meg kell reformálni.

Szeretnénk ezt a tévhitet eloszlatni, hangsúlyozta Zentai Péter László. Kormányzati megszólalások több mint ötezer féle tankönyvről tesznek említést, ezzel szemben csak háromezer ötszáz tankönyv van forgalomban. Azonban a tantárgyak kilencven százalékában két-három tankönyv közül lehet választani. A magyar állam ugyanis felelős az oktatásért, ezért törvényben szabályozza az oktatási anyagokat. A Nemzeti Alaptantervtől eltérő kiadványok nem kerülhetnek fel a tankönyvjegyzékre. A pedagógusok módszertani különbségek alapján tudnak választani a tankönyvek közül. Ennek a választásnak a megszüntetése a tanszabadság csökkentését jelentené.

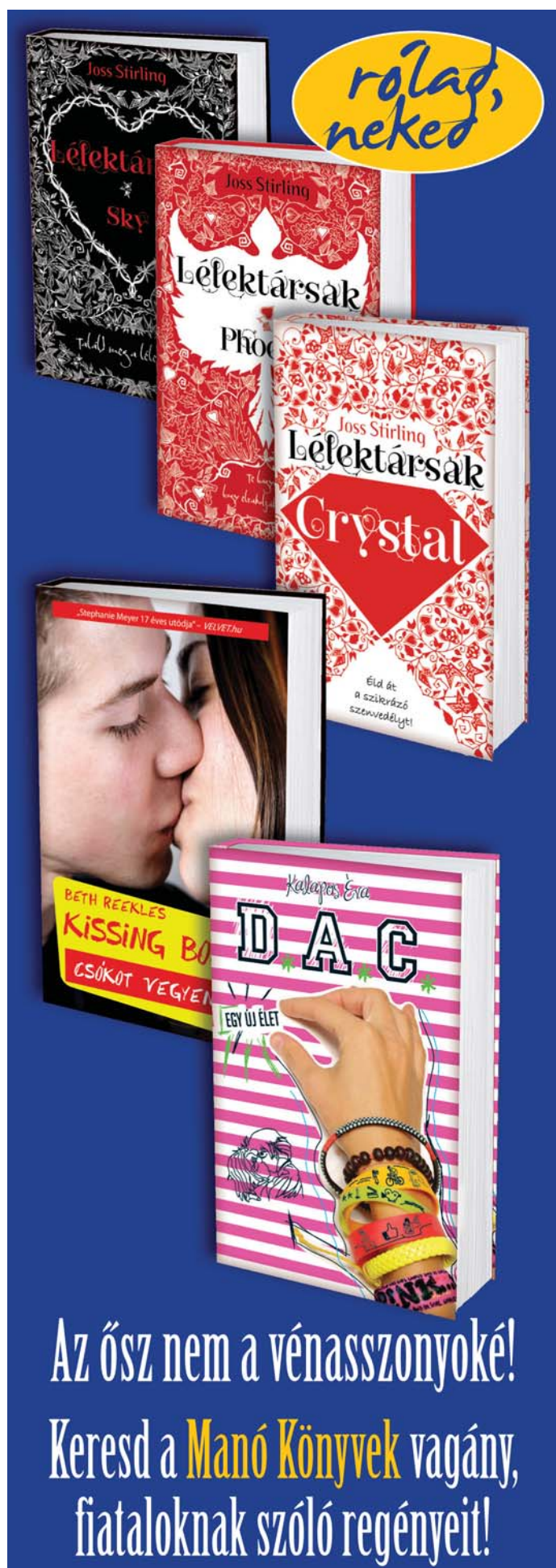
Ezen felül a kiadók esetenként több tízmillió forintot is befektetnek egy-egy tankönyvcsalád kifejlesztésébe, amivel igen nagy kockázatot vállalnak, ráadásul a tankönyvvé nyilvánítás költségei is drámaian megemelkedtek. Ha sikerül elfogadtatniuk és felkerül a tankönyv-

jegyzékre a könyvük, akkor még a pedagógusokat is meg kell győzniük, hogy jók a tankönyveik, különben elbukják a befektetett pénzeiket. Nem az állam kockázat, hanem a piaci szereplők. Tehát nem igaz, hogy a tankönyvkiadás pazarló lett volna, érvelt az egyesülés igazgatója.

2011. novemberében az MKKE pontosan leírta mindazt, ami most bekövetkezett. Az a rendszer, amit be fognak vezetni, se nem olcsóbb, se nem hatékonyabb, s mindenki számára drágább könyvet fog eredményezni, jövedőlte Zentai Péter László.

Kocsis András Sándor, a könyvszakmai szervezet elnöke a Frankfurti Könyvvásár új magyar nemzeti standja kapcsán elmondta, hogy az NKA évi 100 millió forint támogatást nyújt a Balassi Intézetnek, hogy a nemzetközi vásárokon történő magyar megjelenést segítse. Az MKKE és a Balassi Intézet között egy évvel ezelőtt megindult egyeztető tárgyalásokon annyit kértünk, hogy egyenlő partnerként vehessünk részt a könyvvásáron. Sajnos azonban csak arra kaptunk felkérést a Balassi Intézettől, hogy gyűjtsük össze a Frankfurti Könyvvására szállítandó könyveket. Mivel semmi másba nincs beleszólási lehetőségünk, ezért ebben az együttműködésben nem kívánunk részt venni.

A Frankfurti Könyvvásár a legfontosabb könyvvásár Magyarország számára – mondta Zentai Péter László. Nagyon sajnálatos, hogy az évi 100 millió forintból nem jut 4 millió forint a magyar stand számára. A hat évvel ezelőtt épített standunkat idén újra váltjuk. A száz négyzetméter alapterületű, Magyarország ismert tájairól, kultúrkincseiről, neves íróiról készített fotókkal gazdagon díszített, átriumos kialakítású, tágas, multifunkcionális építmény a tárgyalások és fogadások mellett az éves magyar könyvtermés mintegy egy százalékának a bemutatását is lehetővé teszi. A stand a könyvvásár szívében, az 5-ös számú csarnokban lesz elérhető, ahol a csehek, grúzok, szlovákok és az oroszok lesznek a szomszédaink.



Díszvendégek voltunk

„Egy könyv a nemzetek közötti barátságot is megalapozhatja, illetve megerősítheti” – nyilatkozta Navracsics Tibor miniszterelnök-helyettes szeptember 4-én, a XXVI. Moszkvai Nemzetközi Könyvkiállítás és Vásár megnyitó ünnepségén, ahol országunk idén díszvendégként lehetett jelen.

Az impozáns, nagyszabású rendezvényen, amelyen – tudtuk meg Vlagyimir Grigorjevától, az Orosz Szövetségi Sajtó-és Tömegtájékoztatási Ügynökség helyettes vezetőjétől – mintegy kétszáz ezer könyvet állítottak ki, Magyarország szintén számtalan oroszra fordított magyar alkotást vonultatott fel a standján, s „nem hagyta itthon” a Magyarországon megjelent orosz szépirodalmi és ismeretterjesztő köteteket sem. Mégis, a legfontosabb talán az, hogy a könyvvásárra hat olyan új kötettel érkezünk, amelyek orosz nyelven, orosz kiadók gondozásában most, erre az alkalomra jelent meg először. Háy János *A gyerek*, Csáth Géza *A varázsló kertje*, illetve Örkény István *Voronyezs* című műve mellett három gyermekirodalmi alkotás kapott teret az új kiadványok között: Kányádi Sándor *Világlátott egérke*, Berg Judit *Rumini*, valamint Janikovszky Éva *Kire ütött ez a gyerek?* című klasszikusa juthat el most az orosz gyerekek kezébe is, akik egyébként szeptember 7-én tematikus gyermekirodalmi napon vehettek részt a moszkvai könyvvásáron.

*

Az új kiadványok népszerűsítése különféle programok, filmvetítéssel és kiállítással gazdagított könyvbemutatók, kerekasztal-beszélgetések keretében zajlott. Kányádi Sándorral, Háy Jánossal, Berg Judittal személyesen is lehetett a könyvvásáron találkozni. Klasszikus szerzőink alkotásairól, fordításaik nehézségeiről, a magyar-orosz irodalmi kapcsolat jelenéről és jövőjéről irodalomtörténészek, műfordítók és kiadóvezetők cseréltek eszmét.

Szeptember 5-én rendezték meg a kötet összeállítója és egyik fordítója, Okszana Jakimenko, valamint a Rudomino Könyvcentrum Kiadó műfordító képviselője, Grigorij Cseredov részvételével Csáth Géza *A varázsló kertje* című válogatáskötetének bemutatóját. Jakimenko, miután röviden ismertette a szerző életét és művészetét, felolvasott egy rövid részletet a kötet önéletrajzi írásából, majd megnyitotta azt a kiállítást, amely fotók és rajzok segítségével vitte közelebb az olvasót Csáth Géza világához. A kiállítás keretében a közönség részleteket láthatott a Szász János rendezte *Witman fiúk*, valamint az *Ópium* című filmekből, amelyek ihletői Csáth *Anyagvilágosság* című műve, illetve naplófeljegyzései voltak. Grigorij

Az ősz nem a vénasszonyoké!
Keresd a **Manó Könyvek** vagány,
fiataloknak szóló regényeit!

Cseredov a maga részéről csodálatát fejezte ki Okszana Jakimenko fordítói teljesítménye kapcsán: úgy vélte, hogy Jakimenko Csáth nyelvének minden apró rezdülését vissza tudta adni. S bár véleménye szerint Csáth művészete rendkívül megrázó és komor, mégis, az emberi élet összes reáliáját ábrázolja, ezért is nagyon fontos a kiadása. Végezetül a Rudomino Könyvcentrum nevében bejelentette, hogy kiadója a jövőben is kész minél több oroszra fordított magyar szépirodalmat megjelentetni.

A könyvbemutatók közül szintén kiemelkedő jelentőségű volt szeptember 4-én és 5-én Örkény István *Voronyezs* című, a szerző orosz hadifogságban írott, tíz elbeszélést és két színművet, a címadó *Voronyezst* és *A holtak hallgatását* tartalmazó kötetének ismeretése. A kötetet az a Tatyjana Voronkina fordította, aki élete során számtalan magyar klasszikus szerzőt ültetett már át orosz nyelvre – Örkényt sem most fordított először –, s aki életművéért idén a moszkvai könyvvásárokon hagyományosan megrendezendő az Év Könyve-díj *Magyar Rapszódia* kategóriájában a másik nagy orosz „fordítófejedelemmel”, Juruj Guszevvel együtt dr. Hatos Páltól, a Ballassi Intézet igazgatójától életműdíjat vehetett át. Voronkina természetesen részt vett a könyvbemutatón is, ahol elmondta, azért volt fontos számára Örkény e kötetének lefordítása, hisz ő is átélte annak idején a háborút, s teljes mértékben azonosulni tud azzal az életérzéssel, amit a könyv közvetít. Azt is hangsúlyozta, hogy amikor a gépfegyverek beszélnek, a műsák nem hallgatnak, hisz a szerző megszólalt, csak más hangon, mint a békeidőben. A könyvbemutatón szintén részt vevő Dmitrij Djakov, a kötet szerkesztője azt emelte ki, hogy ennek a kötetnek máshol, mint Voronyezsben nem lehetett volna megjelennie, és rendkívül örül, hogy a Moszkvai Magyar Kulturális Intézettel együttműködve épp Voronyezs csernozjomniji körzetében adhatták ki a könyvet. Viszont Goretity József irodalomtörténész és műfordító, aki ez esetben a kötet előszavát írta, az eddigiekhez képest – a történelmi és kiadói megközelítéseken túl – más szemszögből beszélt a kötet *Voronyezs* című darabjáról. A magyar katona és az orosz tanítónő szerelmét ábrázoló műben ő a legfontosabbnak a nyelvi korlátokat, azok ledöntését tartja. Hisz a két fiatalnak elvileg nincs közös nyelve – a katona kezd el oroszul tanulni –, mégis tudják, hogy csak az egymáshoz való közeledésükkel van egyáltalán némi esélyük a túlélésre. S globalizált világunkban a mai olvasóknak épp ezt az üzenetet jelentheti a színmű: a konkrét közös nyelv esetleges hiányában mégis megtalálni valahogy az egymáshoz vezető utat.

*

A rangos könyvbemutatók mellett a moszkvai könyvvásár az orosz-magyar kulturális kapcsolatok újraélesztése szempontjából is korszakalkotó jelentőségűnek tekinthető. E témában (is) zajlottak kerekasztal-beszélgetések, rögtön a könyvvásár első napján, szeptember 4-én. *Az orosz irodalom Magyarországon* címmel Jurij Poljakov, a Lityeraturna Gazeta folyóirat főszerkesztője, a Társaság az Orosz-Magyar Baráti Kapcsolatokért elnöke, prózaíró, M. Nagy Miklós műfordító, az Európa Kiadó igazgatója, Morcsányi Géza dramaturg, a Magvető Kiadó igazgatója és Goretity József irodalomtörténész, műfordító beszélgettek. Abban egyetértettek, hogy az orosz irodalom –

a klasszikus és a kortárs is – mindig nagyon fontos tényező volt a magyar könyvkiadásban. Poljakov ugyanakkor emlékeztetett arra, hogy a '90-es években Magyarországon főleg modern orosz irodalmat fordítottak, s a konzervatív, klasszikus irányvonal „el volt felejtve” Most viszont a magyar olvasók visszatérhetnek a realista műfajban megírt orosz alkotásokhoz is. Goretity József is ezt erősítette meg, mert Zahar Prilepin, Oleg Pavlov, Roman Szencsin, sőt, Poljakov műveinek magyarra fordításával ezt az irányzatot is megismerhetjük. Poljakov a minőségi irodalom fordításának megszervezését egyébként állami feladatnak tartja, és erre az ő Baráti Társasága anyagilag is rengeteget áldoz. József Attila-díjas műfordítóknak, M. Nagy Miklós pedig reményét fejezte ki, hogy – bár Magyarországon most bezárt-ságot tapasztal a külföldi szerzők megjelentetését illetően – ez változni fog, s egyre több külföldi, benne orosz mű jelenhet meg nálunk. A kerekasztal-beszélgetés után a történelmet, a kultúrpolitikát, sőt, a nagy orosz szerző, Nabokov megítélését illetően kérdezték az újságírók Morcsányi Gézát.

A másik jelentős kerekasztal-beszélgetés pedig a kérdés másik oldalát taglalta: *A jövőbeni magyar irodalom Oroszországban* címmel a magyar résztvevők – M. Nagy Miklós és Morcsányi Géza – a könyvszakma jelentős orosz képviselőit hívtak meg a diskurzusra. A beszélgetésben részt vett ugyanis az egyik vezető orosz irodalmi folyóirat, az Inosztrannaja Lityeratura képviselőjében Larisza Vasziljeva, a Tri Kvadrata Kiadó igazgatója, Szergej Miturics, valamint a KompasGid Kiadó főszerkesztője, Marina Kadetova. Larisza Vasziljeva véleménye szerint a magyar és más külföldi művek népszerűsítésével az egyik alapvető gond az, hogy Oroszországban nem fejlődött ki a könyvek reklámozásának a szisztémája, így az olvasó nem is tud az újdonságokról. Azonban az Inosztrannaja Lityeratura előszeretettel folytatja a magyar szerzők műveinek közlését, sőt, készül Háy János elbeszéléskötetének megjelentetésére is. A magyar irodalom oroszországi térnyerésének egyértelműen pozitív momentumairól tudott beszámolni Marina Kadetova. Mert bár a KompasGid Kiadó még egészen fiatal, de már tizenkét magyar szerző kötetét adta ki. Ráadásul a magyar gyermekirodalom orosz kiadásában is élen járnak, köszönhetően ismét Tatyjana Voronkinának, aki mostanra Berg Judit *Ruminját* is átültette orosz nyelvre. De folytatják a kiadását például Békés Pál vagy Janikovszky Éva műveinek is. M. Nagy Miklós megköszönte az orosz műfordítóknak – Tatyjana Voronkina mellett Okszana Jakimenkonak, Jurij Guszevnek, Oleg Rosszijanovnak, Vjacseszlav Szeredának – azt a hatalmas munkát, amit a fordításaikkal megvalósítanak a magyar irodalom orosz népszerűsítése érdekében.

*

A könyvbemutatók és kerekasztal-beszélgetések mellett az orosz közönség más műfajokban is izelítőt kaphatott a magyar kultúrából. Kányádi Sándor megzenésített verseivel a Kaláka adott koncertet, néptáncbemutatót tartott a Kecskeméti Táncegyüttes, és a kulináris élvezetekről sem kellett lemondaniuk a könyvvásárra látogatóknak, ugyanis a Moszkvai Magyar Kulturális Intézet főszakácsa, Dóri László egész héten főzte a finomabbnál finomabb nemzeti ételeinket.

Minden út a nyomdába vezet

Talán kevesen veszik észre, de a nyomdaipar mindig szem előtt van: termékeivel nemcsak könyv formájában, de bevásárlás, építkezés során vagy egy ruha felpróbálásakor is találkozhatunk. A Design Hét keretében bemutatkozó LetterPress workshop test- és gépközelből szeretné megismertetni a mesterséget, bemutatva a Gutenberg-prés és a 3D-s nyomtatás közötti utat. Balázs Barbara nyomdással, programszervezővel beszélgettünk az alkotóműhelyről és a szakma helyzetéről.

Idén tavasszal alapították meg a Nyomdászmuzeum Egyesületet.

Miért hozták létre a szervezetet, mik a célkitűzéseik?

Szeretnénk megőrizni, fenntartani a régi nyomdászati eszközöket és velük együtt a nyomdai eljárások folyamatát: a múzeum nemcsak állandó gyűjtemény lesz, tárlatvezetéseket is szervezünk majd, ahol szakemberek vezetnek körbe a látogatókat és ki lehet próbálni az egyes munkafolyamatokat. Az alkotóműhely Budapesten a VIII. kerület Tolnai Lajos utca 4–10. szám alatt található. Terveink szerint részt veszünk majd más kulturális-szakmai rendezvényeken, mint például a Múzeumok Éjszakáján is, valamint december 6-ára szeretnénk egy állandó bemutatótermet berendezni.

Milyennek látja a hazai nyomdaipar, azon belül is a könyvkiadás jelenlegi helyzetét?

A helyzet számomra biztatónak tűnik, több cég is szívesen fektet be ezen a területen és nyitottak az új technológiák bevezetésére. Nagy lehetőségeket látok a csomagolástechnika fejlesztésében és a 3D-s nyomtatás előretörésében is, utóbbi a könyv és borítónyomtatást is forradalmasíthatja. A napokban voltam például egy workshopon, ahol különleges kigyóbőr és kosárlabda tapintású és hatású borítókat készítettek 3D-s eljárással. A könyvkiadás pedig a társadalmi igényekhez igazodva igyekszik megfelelni a legszélsőségebb elvárásoknak is.

A recesszió a legtöbb iparágat visszavetette. Hogyan hatott a nyomdász szakmára?

A válság ugyan ránk is hatott, de mondhatjuk, hogy győztesen jöttünk ki belőle. Kreativitás és színvonal terén óriási ugrás történt az utóbbi években, tulajdonképpen előre menekültünk ezen a téren. A minőségváltozás főként az igényesebb kiadványok esetében érvé-

nyes és érezhető a könyvpiac kínálatában is. Persze, egyre több az önjelölt otthoni nyomdász, egy számítógép, képszerkesztő program és nyomtató segítségével bárki könyvet, borítót, szórólapot gyárthat, emiatt hígult is kicsit a szakma. Épp ezért kérünk mindenkit, hogy végezzen jó munkát, ne szennyezze a környezetet tipográfiaileg kifogásolható feliratokkal, termékekkel, tanulja meg a mesterséget vagy forduljon szakemberhez!

Mennyire vagyunk versenyképesek ezen a téren az Unióban?

Az uniós csatlakozás és az internet kihívások elé állított minket, mindenki számára bővülnek a lehetőségek, egy kiadó vagy szerző akár egy izlandi tipográfust is megbízhat, nem feltétlenül kell a magyarokhoz fordulnia. Másrészt nehéz piaci helyzetben vagyunk, hiszen kevés a hazai papírgyár, a külföldi piacokon már csak ezért sem tudunk könnyen érvényesülni vagy ringbe szállni. Példa erre az a nyílt tender, ahol egy magyar nyomda indult, de mélyen papírköltség alá kellett volna alkudnia az árat, hogy nyerhessen. Szerencsére más szakmákkal szemben minket nem érint az utóbbi időben felgyorsuló elvándorlás, akiket tanítottam a mesterségre, mind itthon maradtak. Ehhez hozzájárul az is, hogy az internet világában akkor sem kell kimozdulni a lakásból, ha épp külföldi megrendelést kap valaki, sokan így, szabadúszóként dolgoznak a volt diákjaim közül. A külföldi munkák esetében ugyanakkor nagyon fontos kérdés a nyelvismeret. A könyvtervezésnél és nyomtatásnál nemcsak a külalak számít, át kell látnunk a szöveg nyelvtani szerkezetét, hogy hol lesz a sortörés, melyik sor a hangsúlyos. Ezt egy, a célnyelvet anyanyelvi szinten beszélő tipográfus könnyebben oldja meg.

Milyen arányban tudnak elhelyezkedni a nyomdai szakmát végzett diákok?



Szintén a válság hozadéka, hogy bármely szakmában nehéz állást találni, a tanítványaim közül senkit sem szoktam azzal hitegetni, hogy két perc alatt munkahelyet kap. Mégis azt látom, hogy viszonylag gyorsan munkába állnak a képzés elvégzése után, különösen a gépmesterek, akik a digitális nyomtatás területén is könnyedén helyt állnak. A szakképzés során a fiatalok nemcsak a nyomtatás, könyvkötés vagy a tipográfia világát ismerik meg, de alapokat kapnak a gyártás-előkészítés, csomagolástechnika, papírgyártás, webszerkesztés, animáció területeiből is, ami bővíti továbbtanulási és elhelyezkedési lehetőségeiket. Természetesen vannak olyanok, akik lemorzsolódnak, sokszor tapasztalom, hogy egy-egy család nem tudja kivárni a tanulási időszak végét vagy finanszírozni a képzéssel járó költségeket, a fiatalok ilyenkor kénytelenek vállalni az első szembejövő munkát, legyen az árufeltöltés vagy takarítás, a tanulmányaiknak pedig vége szakad.

Említette, hogy a nyomdaipar más szakmákhoz felé is utat nyithat. Milyen ágazatokhoz kapcsolódik még?

Első éves tanítványaimnak három hét után feltűnt, hogy minden a nyomdaiparhoz köthető: a digitális nyomtatástól (különböző anyagokra történő printelés) a textilnyomtatáson keresztül, a papírpar, a formatervezés, a média világa, a nyomdaipar ezernyi területéhez kapcsolódik. Ha bemegyünk egy boltba, mindent csomagolva kapunk, de még a gyógyszerek műanyag védőfóliáját is nyomtatják, a sörös dobozok felületét szintén ofset nyomtatással tudják előállítani, a mindennapjaink során bármerre fordulunk, képet vagy feliratot találunk. Ha egy igényes webdesignnal vagy e-könyv arculatával találkozunk, szinte biztosak lehetünk benne, hogy készítőjének nyomdász vagy tipográfus múltja, végzettsége van.

Ha már az e-könyveknél tartunk, ezek terjedése nem jelent veszélyt a nyomdász szakmára?

Az internet megjelenésével temették a televíziót, mégsem szűnt meg, ahogy a könyvnyomtatás sem fog eltűnni az e-könyvek terjedésével. Az e-könyv olvasó vagy a tablet inkább kiegészítő eszközként jelenik meg, ha valaki nem akarja magával cipelni a Dosztojevskij-összest, feltöltheti a készülékre is, de a többség mégis marad a nyomtatott kiadásnál, mert sokkal emberközelibb: lapozni, szagolgatni lehet, tankönyvek esetén jegyzetet írhatunk az oldal margójára. Az agyat bizonyítottan jobban megmozgatja a papír alapú tanulás és olvasás, mint az elektronikus felület, ráadásul az e-könyvnek nincs a hagyományos értelemben vett vége sem és ez pszichológiailag is kihat az olvasás folyamatára. Emellett, a slow food mintájára Magyarországon is kezd divatba jönni a slow life, vagyis a lassító-sáv-életstílus, az értelmiségi 20–40 éves korosztály idegenkedik attól, hogy folyamatosan okostelefont használjon, internetezzen és 24 órában elérhető legyen. Ehelyett közösségi programokon vesznek részt és olvasnak, mivel utóbbi is "lassító tevékenység", tartalmas, megállásra és gondolkodásra készítet, divatba jön tehát a minőségi szabadidős tevékenység.

Ugyanakkor az új könyv éppen az előbb említett rétegnek tűnik megfizethetetlenül drágának. Négyezer forint egy könyvbarátnak is nagy érvágás, ha tanári bérből él, és el kell tartania a családját. Mennyiben múlik az ár a nyomdaköltségeken?

Nagyon érzékeny és összetett témáról van szó. Főként a könyvterjesztőktől függ az ár, ugyanakkor a kiadóktól jelentős összegű kulturális támogatást vontak el az utóbbi években, a nyomdák viszont eleve nyomott áron dolgoznak, ennél lejjebb már nem is tudnának menni. Ami szintén fontos, nemrég a Digitális Könyvnapon hangzott el, hogy megvonták a kiadók tankönyvkiadási jogát, így az ebből származó támogatásoktól, bevételektől is elestek. Milliárdokról van szó, ami nagyban hat a többi kiadvány árának az alakulására. A könyvkiadók az áfa kulcs átalakításáról tárgyalnának, ez olcsóbbá tehetné a köteteket és fellendülhetne a forgalom is.

A Nyomdamúzeum Egyesület már az Olvasás Éjszakáján is részt vett, ahol az érdeklődők kipróbálhatták a Gutenberg-féle présnyomdát, a linómetszést vagy különböző csomagolástechnikák elkészítését. Mire számíthatnak az alkotóműhely látogatói?

Alkotóműhelyünkben testközelbe hozzuk a nyomdászat mesterségét, ki lehet majd próbálni a mély- és magas nyomtatást és a már említett Gutenberg-prést. Játékos formában mutatkozunk be, de azt is szeretnénk tudatosítani, hogy a nyomdaipar fejlődő ágazat, ami valamilyen formában mindenütt szem előtt van.

Van kimondott jellegzetesség a nyomdász szakmában?

Igen van. Például a nyomtatott könyvekben megtaláljuk az alkotók, tervezők, a nyomda nevét, tudjuk ki volt a borítótervező, a tördelő vagy a tipográfus, ez a részletesség vagy inkább személyesség más szakmákban nem jellemző. Az ékezetek, hosszú szavaink miatt pedig egészen más helyzetben vagyunk, mint mondjuk az angol nyelvterület nyomdászai, akik szabadabban dolgozhatnak, nyelvi paramétereink korlátot is jelentenek, meghatározzák, adott mérethez mennyi lehet a hasábszám az újságokban, milyen arányú lehet egy kéthasábú könyv felosztása, hogy az olvasó ne fáradjon el a szöveg olvasása közben, vagy ne zavarja meg az értelmezésben.

Milyen rendezvényekkel, programokkal készülnek a továbbiakban?

Az alkotóműhelyt december 6-án szeretnénk megnyitni, a Design Hét során inkább csak megmutatjuk az alkotóműhely tevékenységét, később viszont mindenkit szeretettel várunk, akit érdekel ez a szakma. Nagy lehetőségeket látok a Nyomdamúzeum bővítésében és a műhelymunka népszerűsítésében, amihez jó reklámfelület a LetterPress Workshop is, és bízom benne, hogy minél több ember érdeklődését fel tudjuk kelteni a munkánk iránt.

A köztudatban férfimunkaként szerepel a nyomdászat, ezek szerint a nőket is vonzza? Ön hogyan került vele kapcsolatba?

A gépmester szakma egyértelműen férfias, a nehéz gépek, a szerelés és az anyagmozgatás miatt, de vannak azért női gépmesterek is! A kiadványszerkesztői munka összetett, különböző területein sokan megtalálhatják számításukat és elmondhatjuk, hogy unisex. Az iparnak szüksége van olyan szakemberekre, akik egyszerre látják át a számítógépes és a nyomdaipari rendszereket, de a művészek vagy műszaki beállítottságú fiatalok is megtalálják a kiadványszerkesztésben a helyüket. A könyvkötés szakma pedig azokat az érdeklődőket vonzza, akik kézműves szakmát szívesebben sajátítanak el. Én 14 évesen egy nyomdalátogatás során ismerkedtem meg ezzel a szakmával, már akkor megtetszett, a szakmai iránt érzett "szerelem" pedig azóta is töretlen.

Hófehérke, hangtörvény és német szótár

Idén 150 éve, 1863. szeptember 20-án hunyt el Jacob Grimm, az a mesegyűjtő, nyelvtörténész, szótárszerkesztő, akinek a neve összetartja a címben lévő három fogalmat. Azért nem olyan egyszerű a helyzet, mert ez a zseni tulajdonképpen kettő, hiszen öccsével, Wilhelm Grimm-mel közösen hozták létre a páratlanul nagy, három pilléren nyugvó életművet. Jacob 1785-ben született a Frankfurtól nem messze található Hanau-ban, öccse három évvel később, 1786-ban látta meg a napvilágot. A neves magyar nyelvész, Riedl Szende a Magyar Tudományos Akadémián 1873-ban tartott Jacob Grimmet méltató emlékszévében elmondta, hogy a család őt testvére közül e két fiú szerette egymást legjobban, egyforma ruhában jártak, egy szobácskában laktak, egy ágyban aludtak, és az első oktatást is együtt nyerték.

A két testvér a világirodalmi jelentőségű népmesegyűjteményét két kötetben 1812–1814-ben adta ki *Kinder- und Hausmärchen* (Gyermek- és házi mesék) címmel, amelyet szintén két kötetben 1816–1818-ban követt a *Deutsche Sagen* (Német mondák) gyűjtemény. A népmesék az elmúlt kétszáz évben mélyen beleivódtak az európai kultúrába, gyermekek sok-sok nemzedéke nőtt fel hallgatva a *Hófehérke*, a *Hamupipőke*, a *Piroska és a farkas*, a *Bab-szem Jankó* és a *Csipkerózsika* sokszor vérfagyasztó történetét. Magyarul először 1861-ben jelentek meg a mesék, hogy aztán napjainkra kisebb-nagyobb átdolgozásokkal közel 300 kiadást éljenek meg.

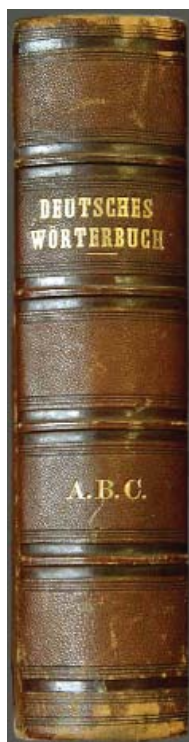
A 18. század végére India gyarmatosításával kapcsolatban megkezdődtek az ind nyelvek, nevezetesen a szanszkrit vizsgálata. Ekkor a kutatóknak feltűnt, hogy mind a hangrendszer, mind az alaktan, és különösen a szókinccs terén meglepő hasonlóságok mutatkoznak a szanszkrit, az ógörög, a latin és sok ma is beszélt germán és szláv nyelvek között. A szisztematikus nyelvhasználat, a rokonítás aprólékosan, tudományos keretek között folyt. Az összehasonlító nyelvészek kezdettől fogva ábrándoztak olyan törvényekről, képletekről, mint például a matematikában Püthagorasz tétele. Jacob Grimmnek sikerült először olyan hangtani törvényszerűséget felfedeznie, amely az egész in-

doeurópai nyelvcsaládot érinti, és ráadásul roppant tetszetős, áttekinthető és meggyőző képletté lehet alakítani. Grimm a német nyelv mellett a többi germán nyelvet (hollandot, angolt, dán, svédet stb.) tanulmányozva rájött, hogy ezeknek a nyelveknek a hangrendszerének a változása igen erős tendenciát mutat. Csak elnagyoltan egyetlen tendencia: az ősi indogermán *b*, *d* és *g* zöngés hangok a modern nyelvekben *p*, *t* és *k* zöngétlen hangokká fejlődtek. Például a latin *duo* (kettő) szó az angolban *two* lett, míg a latin *labium* (ajak) szó az angolban *lip* szóvá változott. A hangrendszernek ezt a tendenciaszerű változását, hangeltolódását ma is Grimm-törvénynek hívják.

A Grimm testvérek legnagyobb vállalkozása a Német szótár (*Deutsches Wörterbuch*) szerkesztésének elindítása volt. Az első kötet 1852-ben jelent meg. A két testvér életében (Wilhelm bátyja előtt négy évvel, 1859-ben halt meg) csak négy kötet látott napvilágot, és így az E betűig jutottak csak el. A monumentális szótársorozat utolsó, 32. kötete az első kötet megjelenését követően 108 évvel később, 1960-ban

hagyta el a nyomdát. A németek számára olyan fontos volt a szótár, hogy még a hidegháborús időkben is a keleti és a nyugati országgrész együttműködésével készült és fejezték be. A 19. század közepén a testvéreket nemzeti érzések és pedagógiai célok vezették a szótár elindításában, fel kívánták mutatni a németeknek nyelvük gazdagságát, és elő kívánták segíteni a szétagolt németiség egységesítését. A *Deutsches Wörterbuch* 350 000 német szó történetét mutatja be az 1400-as évektől napjainkig. A szavak között a köznyelv szavain kívül nyelvjárási szavak, ősi mesterségek szakszavai és meglepő módon „csúnya” jelentésűek is vannak. A szótár idézetekkel gazdagon illusztrálja az egyes szójelentéseket. A sorozat összesen 34 000 oldal terjedelmű. Ma már CD formában is kapható, és interneten is elérhető (<http://dwb.uni-trier.de/de/>) ez a gazdag kincsésbánya.

A Grimm testvérek *Deutsches Wörterbuch*ját lapozva eszünkbe ötlük, hogy *A magyar nyelv nagyszótárának* még csak 4 kötete jelent meg, amelyek az A és a B betűvel kezdődő szavainkat tartalmazzák.



A svédkapocs

2013. szeptember 26–29.

Az első göteborgi könyvvásár (Göteborg Library Fair), amit csak könyvtárosok számára rendeztek, 1985-ben fogadta látogatóit. A vásárlók száma ekkor alig haladta meg az ötezret. Az ezt követő években a vásárt megnyitották a könyvszerető nagyközönség előtt, amely Bok & Bibliotek elnevezéssel ma már több mint százezer látogatót vonz évről-évre, s nem csak a skandináv országok legnagyobb könyves találkozóhelye, hanem a világ egyik legnagyobb, legkedveltebb könyves seregszemléje. A több emeletes, impozáns méretű Kiállítási és Kongresszusi Központban idén 40 országból 900 kiadó állított ki és a vásár négy napja alatt az érdeklődők több mint 3000 program között válogathattak, több mint 2100 szerzővel, előadóval találkozhattak. A siker ezúttal sem maradt el, kígyózó sorok a bejáratoknál, hatalmas tömeg a vásárban, minden négyzetméteren emberek tolongtak, hogy felkereshessék kedvenc kiadójukat, találkozhassanak szeretett írójukkal, vagy hogy részt vehessenek valamely programon.

Magyarország pavilonnal és különböző előadásokkal vett részt a vásáron, s az volt a célja a programokat szervező Balassi Intézetnek, hogy bemutassa a svéd közönségnek a magyar irodalom gazdagságát és sokszínűségét. A svédek által kedvelt és jól ismert szerzők további népszerűsítése mellett a kevésbé ismert kortárs magyar írókra, költőkre kívánták felhívni a kiadók és a közönség figyelmét. Ennek érdekében készült egy svéd nyelvű katalógus, amely az írók életrajzát, bibliográfiáját, szerzőként egy vagy két rövid könyvismertetőt, valamint a részletes magyar programot tartalmazta. A könyvvásárban felállított magyar standon pedig elsősorban a vásár magyar programjain részt vevő írók, költők magyar és svéd nyelvű köteteit állították ki.

Ebben az évben Románia volt a Göteborgi Könyvvásár díszvendége, ami lehetőséget kínált számunkra, hogy felhívjuk a figyelmet az erdélyi magyar irodalomra, s ezen keresztül a romániai magyar kisebbségre. Ennek jegyében volt jelen Kányádi Sándor költő és László Noémi költő, műfordító, az Erdélyi Magyar Írók Ligájának (E-MIL) az elnöke. Magyarországot Kiss Judit Ágnes költő, Kukorelly Endre író, a Szépirok Társaságának vezetőségi tagja, Szentmártoni János költő, a Magyar Írószövetség elnök és a Kaláka együttes képviselte.

A könyvvásár első napján került sor Doncsev András, az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) államtitkára és Cecilia Malmström, EU-biztos beszélgetésére *Európai romák – a társadalom rejtett erőforrásai* címmel a Nemzetközi Tér (Internationella Torget) színpadán. Az angol nyelvű pódiumbeszélgetésen, amelyet Anders Wejryd, a Svéd Egyház érseke moderálta, mindkét fél egyetértett abban, hogy közös európai stratégiára van szükség a romák felzárkóztatására.

Másnap délben a magyar standtól csak pár lépésre elhelyezkedő román díszvendég standon Kányádi Sándor erdélyi költővel és svédországi fordítójával, Ove Berglunddal Lipcsey Emőke Svédországban élő magyar író beszélgetett. A *Harmat csillagon* című beszélgetés témái a többnyelvűség, a román–magyar irodalmi kapcsolatok, a két irodalom egymásra hatása volt. Kányádi Sándor elmondta: "Nincs még egy olyan kis nyelv, amelyre annyi román irodalmat fordítottak volna, mint a magyar, és ez fordítva is igaz." Nem sokkal ezután a zsűfölsőig megtelt Gothia Towers konferencia központban ismét Kányádi Sándor lépett a hallgatósága elé (sokan még a földön is ültek) és Ove Berglunddal a svéd nyelvre lefordított *Valaki jár a fák hegyén* című kőtetéről beszélgettek, Lipcsey Emőke moderálása mellett.

A svéd magyar kulturális kapcsolatokról, az írószervezetek kapcsolatáról és az együttműködés lehetőségeiről, valamint a könyvkiadást érintő kérdésekről *Svéd-magyar kapcsolatok* címmel szakmai kerekasztal-beszélgetésre került sor Kukorelly Endre, Szentmártoni János, László Noémi, Gunnar Ardelius a Svéd Írószövetség elnöke, Lars Gustavsson Pech, a Svéd Intézet munkatársa, Henrik C Enbohm, a Svéd Írószövetség lapjának főszerkesztője és Maria Larsson, gyermekkönyvkiadó részvételével. "Talán sikerül lassan áttörnünk a svéd távolságtartást, inkább mi voltunk konstruktívabbak, meghívtunk svéd írókat Magyarországra, kértünk tőlük írásokat, s ajánlottuk, hogy mindent megteszünk otthon a népszerűsítésük érdekében." – számolt be a beszélgetésről Szentmártoni János.

Beszélgetés három kortárs magyar íróval, költővel címmel Kiss Judit Ágnes, Kukorelly Endre és László Noémi mutatkoztak be mintegy 30-40 fős svéd hallgatóság előtt. A derűs hangulatú beszélgetésen mindhárom szerző őszinte, személyes hangon vallott művészetéről, és ezt a hangulatot csak erősítették a felolvasott versek. A szombat délutánt, s ezzel a magyar programokat is a Kaláka együttes Kányádi versekből összeállított nagy sikerű koncertje zárta.



Sosem gondoltam volna, hogy egyszer majd porceláncsészből capuccinót szürcsölgetve, decensen üldögélve fogom Farkas Zoltán, a világhírű thrash metal együttes, az Ektomorffrontemberének minikoncertjét hallgatni, elvégre az ember épp azért nem hallgat Kispált, hogy az ilyen szituációkat elkerülje. Mégis jó indítás egy hasonló, cigányságtémájú szövegek felolvasásával összekötött program az idén először megrendezett Az Olvasás Éjszakájához, mert legalább hamar kiderül: itt bármi megtörténhet, és bárminek az ellenkezője is. A múzeumok és a színházak roppant sikeres kezdeményezései után nem csoda, hogy az irodalom is saját egyéjszakai kalandot követelt magának, ahogy az sem, hogy az év többi napján egymásra olyan lelkesen acsarkodó, konkurens könyvforgalmazók, a Líra, a Libri és az Alexandrara összehorultak, nem függetlenül attól sem, hogy – joggal – félnek vásárlóbázisuk folyamatos csökkenésétől. Az Olvasás Éjszakája így tankönyvi win-win szituáció: a boltoknak kicsit megnőhet a forgalma, a nép meg kap egy látványos esélyt, hogy rájőjön, olvasni jó és érdemes. (Kovács Bálint – Magyar Narancs)

A szervezést dicséri, hogy nem csupán a magas irodalom elit képviselőit hívta meg: szlemmerek és humoristák váltották egymást a költőkkel és a női



regények specialistáival. S mindent úgy, hogy nem húztak el semmit a felolvasások végtelen koreográfiája szerint: mindenre csak húsz perc jutott. Ez persze azzal a veszéllyel járt, hogy aki ide-oda rohangált a kiemelt helyszínek között, az nem csak hogy elkésett, de néha le is maradt a kiválasztott eseményről. Az intenzív pillanatképek éjféltre összefolytak, s már nem is nagyon lehetett tudni pontosan, hol is szagolgattuk az öreg könyveket és hol kísértük el Térey Jánost a lebontott épületekben. Mert biza a szemfájdítóan sok programot felsoroló füzetkékben jó előre be kellett ikszelni a kiválasztott eseményt, de

legtöbbször nem használt a szigor, és ott ragadt az első helyszínen, hiszen a jó hangulat alig engedte tovább. És mennyi mindent megtudtunk. (Papp Sándor Zsigmond – Népszabadság)

Ezek az események az írók és olvasók, kritikusok és könyvkiadó közös ünnepei, vagy csak találkozásai, ahol a személyes együttélés élményével teljesedik ki a folyamat, aminek az elején megtanultunk olvasni, aztán faltuk a könyveket, aztán meghallgattuk a szerzőket is saját szöveget olvasni, s aztán ugyanezeket a szövegeket a zenész, táncos, filmes interpretációkban is befogadtuk. S

ha úgy adódott, hogy kedve támadt kedvenc szerzőnknek is megnyilatkozni bármely műfajban az élet apró-cseprő, vagy nagyobb szabású, olykor lételméleti magasságokat karcoló kérdéseket illetően a műben foglalt szöveg túl – azt is elfogadtuk. Sőt kíváncsian vártuk.

Az Olvasás Éjszakája a Supka Géza Alapítvány kezdeményezéseként idén jelentkezik először, hagyományteremtő céllal, újabb találkozási lehetőséget kínálva az írók és olvasók közösségének országszerte. S, hogy mért pont éjszaka? Mert sötétben minden más...? Sőt, egyenesen izgi? Erotikus? Ha maradt volna a múzeumok, kutatók, táncházak éjszakai-val kapcsolatban bárkinek is ez ügyben bármi kétsége, az is belátható, hogy az olvasás aktusához szinte kínálja magát a kései óra. 'Hisz mikor máskor jut ideje a rohanó nappalok emberének elkalandoznia Fantázia Birodalomban, ha épp nem éjszaka? (Bárdos Deák Ágnes – Litera.hu)

Épp ezért már-már mozgalommá terebélyesedett az olvasás népszerűsítése, melynek programjai a strandoktól kezdve sok helyen jelen vannak. A szervezők, ötletgazdák ráéreztek, hogy célszerű a szimpla felolvasásokat társművészetekkel kombinálni, ám az csak nemrég lett divat, hogy magukat az írókat nyomják afelé, hogy úgymond másik oldalukról mutatkozzanak meg. Vannak persze szerzők, mint jómagam is, akiknek nem esik nehezére mind-eh, sőt szórakoztatónak is tartom, hogy repkedek egyik területről a másikra, modellből műzsává, dalszerzőből önjelölt táncművészé avanzálva. Ám közben pontosan



tudom, hogy ez nekem csak szórakozás, kiegészítés, egyszerű fel-felvillanás: egyszerűen egyáltalán nem veszem komolyan ezt a részt. Imádom egy-egy projekthez beöltözni, személyiségeket kreálni, a szövegeket kiegészíteni valami figyelemfelkeltő mással. Ám azt nem tartom szerencsésnek, ha ez egyfajta elvárásá válik, és benyomul az olvasnivalók helyére. Egy író nem attól nem lesz igazán izgalmas, hogy amint színpadot szimatol, rögtön gitározni kezd, énekelni, és még ki tudja, mit csinálni. (Mindennek maximum csak színesíteni kellene a palettát, árnyalni a képet, de már ott tartunk, hogy aki nem képes egyebet csillantani, azt meg sem hívják sehová...) Nem egy író még interjút adni, nyilvánosan beszélgetni is rühell vagy nem is képes rá. *(Karafiáth Orsolya blogja)*

Az Olvasás Éjszakája elnevezés hallatán egy misztikus, már-már szektahangulatot idéző könyvmolyfeszítváli képe rajzolódhatott ki az ember fejében, ehelyett egy visszafogott író-olvasó találkozó lett belőle, amely hullámzó minőségben zajlott le héttől fél tizenkettőig. Legalábbis a három nagy

helyszín egyikén, az Alexandra Könyvesházban ez történt pénteken. A Károly körüti épület második emeleti termében nagyjából hetven-nyolcvan ember fért el kényelmesen, de a nagyobb húzónevek előadásaira talán százan is bepréselték magukat. Hétkor már bőven szürkül az ég, a szinte ünnepien díszkivilágított könyvesboltba úgy özönlenek az emberek, mint legyek az éjjeli lámpa fényére. A huszonöt percre tartó programok sorát a szimpatikus, József Attila-díjas meserítő, Berg Judit nyitja. A szervezők arra kérték, hogy valami tőle szokatlanul álljon színpadra, így elmondása szerint most aludnia kellene egyet, de inkább a kivetítőn privát fotókat pörgetve mesél kis- és nagygyermekkoráról. Élvezetes hangszínen tartott előadása végeztével senki nem kérdőjelezi meg, miért vált belőle napjaink egyik legnépszerűbb mesemondója. *(Bodnár Zsolt – HVG.hu)*

A legendás magyartanár, tankönyvszerző, Ady-kutató Diószegi Endre vezetésével zajló vetélkedő mindössze abból állt, hogy akinek eszébe jutott egy vers, kiállt a többiek elé, és elszavalta, a

jelenlévőknek pedig ki kellett találniuk a vers címét és szerzőjét. A helyes megfejtő és a megfejthetetlen feladványok gazdája is egy-egy fagyit kapott. A Villon-, Arkhilokhosz-, Berzsenyi-, Weöres-, Illyés- és Radnóti-sorok, na és a jégkrémek között nagy izgalomban és agyfacsarásban eltelt szinte az egész délután, pedig a Libri Könyvpalota legfelső emeletén a gyerekek szórakoztatására és játékos művészeti nevelésére szakosodott Apró Színház adta elő Kurutyoló békakirály című bábjátékát, ami valójában a Tarján Veronika - Mogyoró Kornél művészpáros és a Kolibri Kiadó új zenés könyvsorozatának első része. Mindeközben az izgalmozgó gyerekek a szomszédos Lira Fókusz áruházban kipróbálhatták a Katona József Könyvtár hasonlóan izgalmas Kincses Ládikájának szóalkotó, szónyúzó, és más nyelvi-irodalmi játékeit. A kevésbé elmélyülő típusok két könyvespolccal arrébb meghallgathatták Szabó T. Anna horror meséjét azokról a gyerekekről, akiket a gonosz restis néni galambbá változtatott a Keleti pályaudvaron. Arra már sajnos nem volt időnk, hogy meghallgassuk, vajon az elátkozott galambok



visszavátoztak-e embergyerekké, és azt sem tudtuk kívánni, hogy mi lesz az illusztrátorok improvizatív játékának vége, vagyis a mesét helyben rajzolók hogyan örökítették meg a Keleti galambjait, mert újabb helyszínen, újabb gyerekprogramok vártak bennünket. *(Hercsel Adél – Prae.hu)*



Az állatok világa
3990 Ft
225 × 225 mm
168 oldal
bélelt borítóval



Az emberi fest
3990 Ft
245 × 275 mm
96 oldal
belső spirálozású borítóval



Gyerekszótar
3490 Ft
235 × 260 mm
160 oldal
bélelt borítóval



Póker
3990 Ft
245 × 275 mm
96 oldal
belső spirálozású borítóval



Origami Papírhajtogatás
3990 Ft
245 × 275 mm
96 oldal
belső spirálozású borítóval



Hajtogass papírepülőket
3990 Ft
245 × 275 mm
96 oldal
belső spirálozású borítóval



Zedvenc meséim
3490 Ft
155 × 185 mm
350 oldal
flexibilis borítóval



Gyümölcs mesék
3490 Ft
155 × 185 mm
350 oldal
flexibilis borítóval

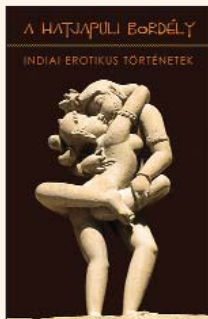


Derű vagy ború?
1990 Ft
290 × 260 mm
32 oldal
keményítáblás borítóval



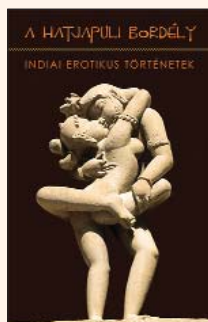
Menni maradni?
1990 Ft
290 × 260 mm
32 oldal
keményítáblás borítóval

Szex és ember



Aki keveri fejben az erotikus és a pornográf irodalmat, rosszul jár ezzel a pompás szociológiai szex-gyűjteménnyel. Ugyanis menetből el kell döntenie, hogy miért következtetünk automatikusan arra, hogy egy indiai erotikus antológiának köze van a szociológiához. Mert a kötet nem az *Illatos kert*, nem a gyakorlatias *Káma szútra* testvére, a maga technikai jelle

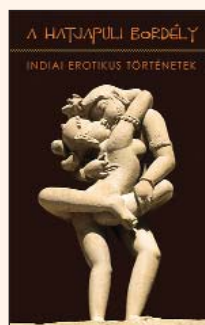
gű képzésével. És nem rokona a harmadik klasszikus gyűjteménynek se, az *Ananga-Rangnak*, a *Szerelmi Játékok Színpadának*, Kaljána Malla, „Szép Malla” művének. Az indiai filozófia szerint az ember leosztott szereppel születik, az isteni játék a világ teremtésének oka és szerves tartozéka. Mindezt érdemes előrebocsátani, hogy senki se várjon olyan szakanyagot ettől a bravúrosan szerkesztett munkától, amit nem áll szándékában nyújtani. Nem tematikai és nem motívum-gyűjtemény, csak „ember az ágyban és az ágy környékén” másfél évezredes ívben, kis szünettel deréktájon, amikor a viktoriánus Anglia vasszigorral telepszik rá India szexuális gyakorlatára.



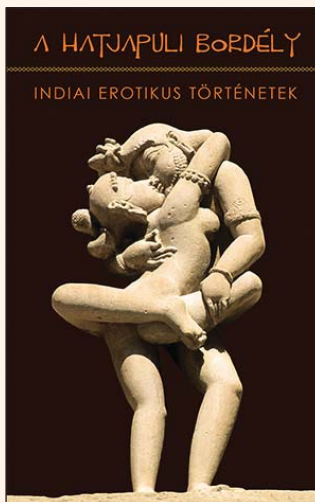
Az antológiában három történelmi korszakból olvashatók sztorik, történetek, példabeszédek, tanmesék. Az első tétel a legnagyobb falat. Elzsibbad az olvasó, mire a hetedik-nyolcadik századi mese végére jut, közben tanulja a nyelvet, a stílust, szokja a különös neveket, a tragikus történetvezetést. Az erotikus irodalom földrajzi azonosítása és ábrázolásának feltérképezése alapfeladat. Ez segíthet olyan

valóságközeli képhez jutni, amelyben együtt érzékeljük a jelent és a múltat. Az elmúlt hónapokban a világ valamennyi híradójában vezető hírré vált gyilkos nemi erőszakot és halálbüntetéseket, az indiai populációból magzatként kiiktatott hatvanmillió nőt, mellé az általános, mindent átszövő erotikát, és e két tér közös problematikájának megjelenítését. „A mai nap boldogságát holnap már nem kaphatod meg. Az elmúlt napok nem jönnek vissza többé. Miért, ó, miért hagyod haszontalanul elenyészni tested ifjúi frissességét, üdeségét és báját?” – hangzik el Sukaszaptati hetven meséjében. Valóban nincs sok idő. Tízennyolc író tízennyolc írása olvasható az antológiában, köztük olyan hírhedt nagyagyúé, mint Salman Rushdie. Az erotika motívumát valamennyi a maga módján dolgozza fel, s ez a variációs bőség semlegesít minden kísértést, hogy a szexuális lét egyszerű túkrözésének tartsuk a válogatást. Az ember gondolhat bármit az erotikával kapcsolatban – általában. A valóság füttyöl az okos, kelles, szórakoztató gyűjteményekre, és a hozzájuk kapcsolódó még bölcsebb tanulmányokra. De füttyöl a félelemkeltő ideológiákra, az egyházak bőszt tiltására, a kádári politika „krumplileves”-erotika népi

demokratikus hangsúlyozására, az erény és a szocialista embertípus szóhasználatára. A szex járja a maga kulturálisan orientált ösvé-nyeit. Az ember – a testtel rendelkező ember – két történelmi korszakban fékezte le bolond nemi étvágyát, mindkétszer a halálfélelem okozta. Az első a Napkirály kora, amikor megérkezik a tengerentúlról a szifilisz, és azonnal kiszűrhető, szemmel látható elváltozásokat okoz, a második a huszadik század aids-e, a csendes halál. Egyébként pedig bármelyik század bármelyik kultúrájában az alapdallam így hangzik: „Miért töltöd hát az életedet örömtelenül, a szerelem élvezete nélkül? Ha kedvedre akarsz élvezni a szerelmi gyönyör boldogságát, szívesen segítségedre leszünk. Összehozunk Vinajakandarpa királyfival, hogy elmondhasd: nem hiába születted. Prabhavatí hűsége e szavakra megingott végül.”



A világ változik, az ember megjárja a Holdat, kijut a naprendszerből, hidegháborús rendszereket kreál és omlaszt be, okostelefonon kommunikál, a nap huszonnégy órájában online veszi a levegőt, egyedül a test nem változik. A test kötelező igénye megállt a kezdeteknél, nem mozdul fél araszt. A test áru a piacon, a test hadizsákmány a végtelen férfi-nő háborúban, akár férfi-test, akár női, akár hercegő, akár taxis rabszolga, aki szőke európai nő után eped (A Fehér Tigris). És nem változnak a családi alapok sem, miként a kötet egyik írója Sukaszaptati *A papagáj hetven meséje a csalfa asszonyokról* című füzérben előadja: „A nőben erős kívánczóság élt az idegen férfiakkal való szerelmi élvezetek után.” Az erotika világából talán egyetlen haszonélvező tűnt el, a zseniális, minden hájjal megkent, a legjobb csábító szavakat használó, korábban szakmaként funkcionáló „kerítőnő”.



A szerkesztő előszavában így köszön el az olvasótól: „végül sikerült olyan antológiát létrehozni, amelyben mind tájegységek alapján – Nepáltól Dél-Indiáig, Bombaytól Bangládésig –, mind az erotika szerteágazó területeit érintve – a heteroszexualitástól a transzvesztitákon (hidzsrákon) keresztül egészen a lesbikusokig –, mind pedig korszakokon át betekintést nyújthat az Olvasónak a földkerekség mintegy egy hetedét kitevő indiai népesség erotikus irodalmába.” Pon-

tosan ez történik. (*Indiai erotikus történetek*. Noran Libro Kiadó, 2013, oldal, Ft)

A fantasztikum magasiskolája

Az űropera különös alfaja a science-fictionnek. Amikor a szót először használta 1941-ben Wilson Tucker sci-fi rajongó és szerző, még korántsem volt pozitív kicsengésű fogalom, hanem a szappanopera kifejezés egy továbbfejlesztett verziója, és bizony semmi jót nem ígért az e szóval illetett műnek. A helyzet azóta alaposan megváltozott: a hetvenes évektől kezdve a nagyszabású, dramaturgiájában és felvontult szereplőgárdájában a lovagregényekből és westernből merítő, a távoli jövőben és/vagy a messzi űrben, hipermodern technikai díszletek között játszódó történeteket hívjuk így. Ennek tükrében le- szögezhetjük, nagyjából az űropera fedi le a népszerű, klasszikus- nak számító tudományos-fantasztikus irodalom fogalmát.

A műfaj elsősorban az angolszász országokban divik, innen származnak legismertebb, valóban szépirodalmi igénnyel alkotó írói, akik közül a magyar olvasók ismerhetik Ken MacLeodot, Stephen Baxtert, a közelmúltban elhunyt Iain Bankst – és végre Alastair Reynoldsot is, aki Nagy-Britanniában a legolvasottabb hard sci-fi szerzők közé tartozik. Sikerének kulcsa egy bevált recept: a természettudományos műveltség és felkészültség találkozása a burjánzó fantáziával. Reynolds ugyanis diplomás fizikus és csillagász, éveken át dolgozott az Európai Űrkutatási és Technológiai Központ munkatársaként. Előélete kiváló hatást gyakorolt írásaira, amelyek tudományos és technikai háttere ezért mentes a sok sci-fit ellehetetlenítő naiv ostobaságoctól; még ahol merészen megdöbbenő, ott is hiteles –, első osztályú kulisszákat biztosítva ezzel a történeteinek.

Mindezek az erények jellemzik a Magyarországon elsőként megjelentetett regényét, a *Napok házá*t is, amely a klasszikus és a merész remek keveréke. Egyrészt művében örök témákat vesz elő: az örök élet megvalósításának és a mindentudás megszerzésének az álmát, a mesterséges intelligencia kérdéskörét, a szerelem és sors hatalmát, a gonosz manifestációit. Másrészt mindezt annyira meglepő módon teszi, hogy még véletlenül sem kísért meg olvasás közben az unalom szele, ami nem kis dolog. Történetének főhőse egy, az űrkorszak hajnalán született arisztokrata származású ifjú hölgy, Abigail Gentian, aki édesanyja lassú haldoklását látva és egy különös gyerekkori tapasztalat miatt úgy dönt, hogy elhagyja az átlag halandóknak szabott rövidke utat, kilép a túlon túl szűkös térből és időből. A korabeli – még kísérleti jellegű – csúcstechnológiával élve, régi ön-

magát feladva ezer klónná hasíttatja szét lényét: ők lesznek a Gentian-klán.

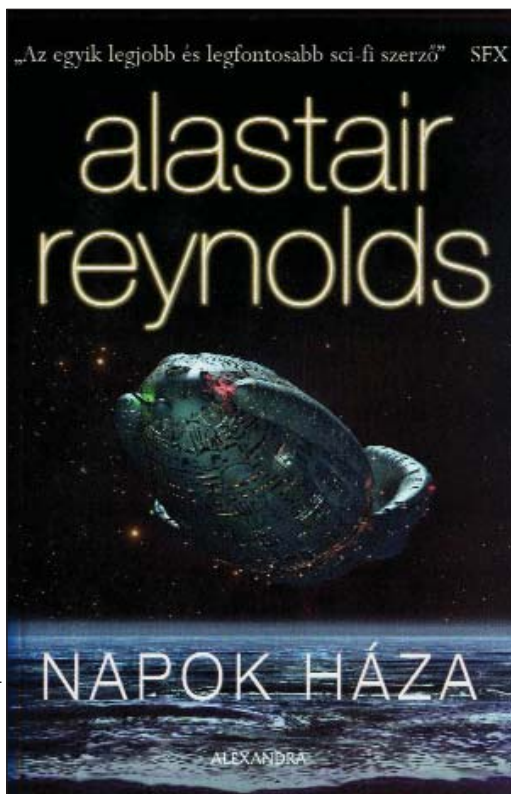
A klán tagjai korántsem egyformák: az emberi sokszínűség szimbólumaként valamennyien külön egyéniségek, férfiak és nők vegyesen. Legfőbb küldetésük a Gentian-tudástár lehető legszélesebb körű gyarapítása, ezért külön-külön útra kelnek a világűr különböző pontjai felé, hogy új ismeretekre tegyenek szert. A kohéziós erőt köztük a spirituális egység mellett a pár száz évente megrendezésre kerülő klántalálkozók jelentik, ahol nemcsak viszontlátják egymást, de egybeolvasztják szellemi kincseiket is. Egy ilyenre igyeckszik a történet nyitányában két renegát klón, Purslane és Champion is, akik áthágva közösségük legfőbb törvényét, egymásba szerettek. A pár egy kitérő miatt késésben van – óriási szerencse, mert így nem áldozatai, hanem csak szemtanúi lehetnek a Gentian-klán majdnem totális elpusztításának. Néhány, a csodával határos módon életben maradt Gentian-hasadvánnyal, és egy önálló, érző egyéniséggé nemesült robotemberrel, Hesperusszal együtt egy távoli bolygóra menekülnek, hogy biztonságba helyezték magukat, kiderítsék, kik és miért akarják a halálukat, s felkészüljenek a bosszúra.

Reynolds a szokatlan alapötlet mellett több szempontból is újat tud letenni az asztalra. Ilyen például az, ahogyan az időről és térről gondolkodik: a történetben gyakorlatilag gátlások nélkül lép át száz és ezer, sőt, millió éveket, fényévekkel és kvadránsokkal dobálózik – de egyáltalán nem érz és koncepció nélkül, hanem nagyon is tudatosan, feszes logikával, pontosan beépítve a dramaturgiába. Karakterei izgalmasak és meglepőek, akárcsak az általa költött technológiák, életformák és világok, amelyek között szerepel stilizált középkori hangulatú szín, romantikus sci-fiket idéző, semmiben lebegő űrváros és idegen civilizációkkal benépesített bolygó, még érintetlen planéta, valamint eredeti módon leírt, galaxisokat összekötő köztes tér is.

A művet ezek együtt teszik alkalmassá arra, hogy akár olyan olvasó is kézbe vegye, aki eddig ódzkodott a sci-fitől. Persze, némi nyitottság kell hozzá, hisz a műfaj minden egyes jegye virulva tenyészik a lapjain – a realista irodalom elkötelezett híveit nem fogja elcsábítani. De mindenki más adja át magát bátran a Reynolds által megálmodott univerzumnak – fantasztikus élményben lesz része.

Alastair Reynolds: Napok háza

Alexandra Kiadó, 2012, 606 oldal, 3699 Ft



Otfried Preußler

Torzonborz, a rabló

Fordította: Nádori Lídia

Kolibri Kiadó, 2013

Paprika Jancsi és Vitéz László azon mesterkedik, hogyan tudná fülöncsípni Torzonborzot, aki ellopta Nagymama különleges kávédarálóját. Ám legnagyobb szerencsétlenségükre ők maguk kerülnek a héttörös rabló és varázslóbarátja, a gonosz Petróniusz Pókuszhókusz karmai közé...

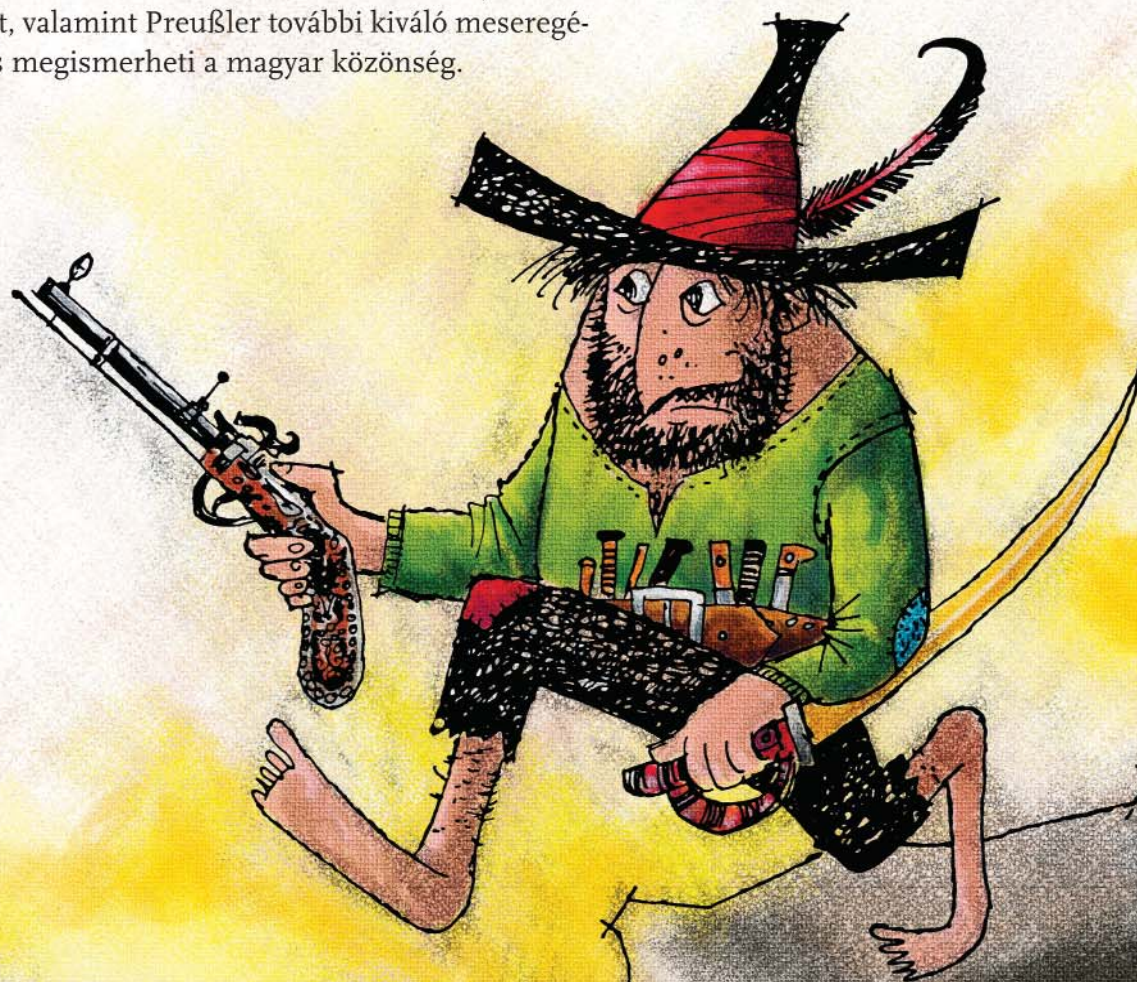
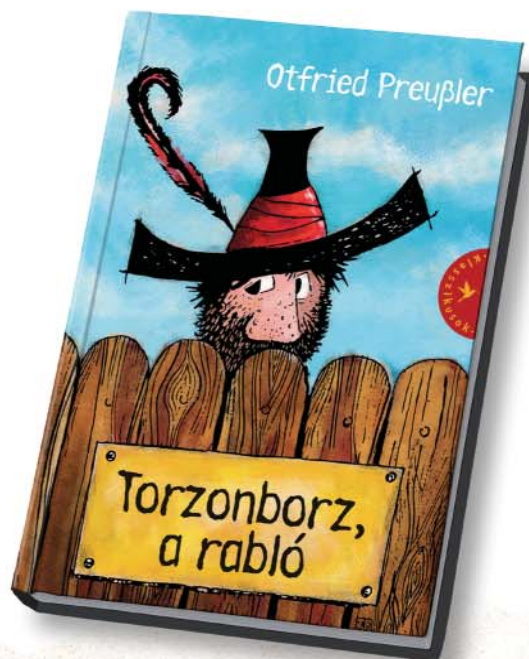
A klasszikusnak számító német gyerekkönyvszerző, Otfried Preußler története immár 50 éve kicsik és nagyok kedvence. Több mint harminc nyelven olvasható – most végre magyarul is.

A *Kolibri Klasszikusok* sorozat első darabja ez a meseregény, mely az európai mesekincs fontos és kiemelkedő részét képezi. Nem fogott rajta az idő, megőrizte frissességét, miközben tovább viszi a hagyományokat, karakterei és meselemei pedig jellemzőek a német nyelvterület irodalmi tradícióira, de eközben mégis univerzális marad.

A sorozatban hamarosan Torzonborz újabb kalandjait, valamint Preußler további kiváló meseregényeit is megismerheti a magyar közönség.

„Azoknak is kiváló olvasmány, akik mai szépirodalmat szeretnek olvasni a gyerekekkel, és azoknak is, akik ragaszkodnak a hagyományosabb mesei témákhoz és történetekhez.”

Győri Hanna, Pagony





Petróniusz Pókuszshókusz

Petróniusz Pókuszshókusz, a hatalmas és gonosz varázsló mogorván kuporgott varázskastélya konyhájában, és krumplit hámozott.

Hiába volt hatalmas varázsló, hiába tudott bárki emberfiát fél kézzel bármilyen állattá varázsolni, vagy egy darab lócitromból aranyat csinálni – akárhogy igyekezett, a krumpliról még sosem sikerült levarázsolnia a héját. Márpedig ha nem akart unos-untalan tésztát meg kását enni, akár tetszett neki, akár nem, időnként kénytelen volt derekára kötni a kötényt, és elvégezni a krumplihámozás hálátlan feladatát.

– Csak azért kell magamnak pucolnom, mert nincs szolgám! – sóhajtott Petróniusz Pókuszshókusz, a hatalmas varázsló.

No de miért is nem volt szolgája?

– Mert nem találtam még olyat, aki megfelelt volna – gondolta magában. – Egy szolgának ugyanis mindenekelőtt butának kell lennie. Ha nem elég buta, akkor rájön minden titkomra. Az ember, ha történetesen varázsló, pláne nem lehet eléggé óvatos. Inkább saját kezűleg hámozom a krumplit, még ha nehezemre esik is, mint hogy kibabráljak magammal.

Petróniusz Pókuszshókusz a gondolkodás idejére fölfüggesztette a munkát, mert sajnos nem tudott egyszerre gondolkodni és krumplit hámozni. Éppen újra kezébe vette volna a kést, mikor megszólalt a csengő.

– Pillanat! – kiáltott Petróniusz Pókuszshókusz. – Máris jövök!

Kiszaladt az előszobába, és már tolt is volna félre a reteszt, hogy beengedje az érkezőt. Ám az utolsó pillanatban rájött, hogy még mindig a derekán lóg a köténye! Te jó ég, Petróniusz Pókuszshókusz kötényben! Még csak az hiányzik, hogy valaki így, ebben a méltóságán aluli ruhadarabban lássa!

Ismét megszólalt a csengő.

– Jól van, jövök már! – kiáltott Pókuszshókusz. Az rendben, hogy ledobja a kötényt, de hová tegye?

– Csiribí-csiribá! – Petróniusz Pókuszshókusz csettintett az ujjával. Erre a kötény leoldódott a derekáról, kilibegett a konyhába, és felakasztotta magát a konyhaszekrény melletti kampóra.

Ekkor harmadszor is megszólalt a csengő.

Petróniusz Pókuszshókusz félretolta a reteszt, és ajtót nyitott. Torzonborz, a rabló állt odakint, vállán egy zsákkal.

– Ejha, kit látnak szemeim? – rikkantott jókedvűen a varázsló. – Öreg haver, hát te még élsz? Isten hozott szerény hajlékomban! Bújj be!

– Örömmel – felelte Torzonborz.

Petróniusz Pókuszshókusz egyenesen a dolgozószobájába vezette a vendéget, aki ezt óriási megtiszteltetésnek vette. Tudta, hogy ide csak Pókuszshókusz legjobb barátai léphetnek be. A kö-

zönséges vendégeket a kastély lovagtermében fogadta – már ha fogadta őket egyáltalán.

Pókuszhókusz dolgozószobájában hatalmas szekrény állt, tele vastag, bőrkötéses könyvvel. De az íróasztalon, az ablakpárkányon, sőt a padlón is vastag, bőrbe kötött művek hevertek mindenütt. Az íróasztal fölött a plafonról egy kitömött krokodil lógott; a sarokban csontváz állt, mely jobb kezében égő gyertyát tartott.

Petróniusz Pókuszhókusz leült az íróasztala mögé, és az asztal túloldalán álló karosszékre mutatott.

– Ül le, öregfiú!

Torzonborz bólintott, és leült.

– Mit szólnál egy kis tubákhhoz? – kérdezte a varázsló.

– Az mindig jól jön!

Pókuszhókusz csettintett az ujjával, és megmarkolta a levegőt: a semmiből elővarázsolt egy ezüst tubákosszelencét, majd Torzonborz felé nyújtotta.

– Tessék, szolgálj ki magad!

Torzonborz jó sok tubákot vett a szelencéből, és beleszipantott. Utána akkorát prüszkölt, hogy kis híján lerepítette a krokodilt is a plafonról.

– Az ördögbe is, drága barátom, ezt nevezem én tubáknak! Háromszor olyan erős, mint az őrölt ablaküveg! Honnan szerzed?

– Saját termés – felelte Pókuszhókusz. – Titkos recept alapján kevertem. Orrvidító a neve. Tessék, vegyél még!

Torzonborz képe felragyogott. Remek ötlete támadt. Újra beleszipantott a tubákba, újra hatalmasat tüszentett. Aztán így szólt:

– Kössünk üzletet!

– Üzletet? – csodálkozott Pókuszhókusz.

– Bizony – így Torzonborz. – A tubákkal.

Pókuszhókusz az orrát fintorgatta.

– Ugyan mit ajánlhatnál cserébe? Hiszen tudod, annyi a pénzem, mint a pelyva!

– Ki beszél itt pénzről – legyintett Torzonborz. – Jobbat ajánlok. Találd ki!

Petróniusz Pókuszhókusz a homlokát ráncolta, gondolkodott. Torzonborz várt egy darabig, majd így szólt:

– Segítsek? Olyasmit kínálok, ami után már régóta vágyakozol...

– ... ami után régóta vágyakozom? – kapta föl a fejét Pókuszhókusz. – Csak nem egy új varázslókézikönyvet?

– Nem! Hanem egy szolgát!

– Á! – kiáltott örömmel Pókuszhókusz. – Tényleg? Te szolgát kínálsz nekem? És elég buta?

– Ennél butább nem is lehetne – felelte Torzonborz.

– És hol van?

– Itt lapul ebben a zsákban.





Azzal Torzonborz kioldotta a zsinórt, ettől a zsák lecsúszott a földre, és ott állt Jancsi, fején Lackó kalapjával.

Petróniusz Pókuszhókusz csettintett az ujjával, és máris ott termett a szemüvege a kezében. Föltette az orrára, és alaposan megnézte magának Jancsit. Jancsi olyan buta képet vágott, amilyet csak bírt.

– Tényleg olyan buta, amilyennek kinéz? – gyanakodott Pókuszhókusz.

– Sőt – válaszolta Torzonborz.

– Akkor jó – így Pókuszhókusz. – Akkor nagyon is jól! Hogy hívják?

– Vitéz László.

– Aha. Vitéz László, mostantól az én szolgám leszel. Tudsz krumplit hámozni?

– Igenis, Hókuszpókusz úr!

Petróniusz Pókuszhókusz fölfortyant.

– Te pimasz fickó, kiforgatod a nevemet?! És nem egyszerűen úr vagyok ám! Mostantól szólíts így: hatalmas varázsló, Petróniusz Pókuszhókusz! Jegyezd meg egyszer s mindenkorra!

– Igenis, hatalmas varázsló, Reptóniusz Lótuszmókusz! – vágta rá ártatlan képpel Jancsi.

– Ezer ördög és pokol! – a hatalmas varázsló megragadta Jancsi gallérját, és jól megrázta. – Talán azt hiszed, a végtelenségig tűröm, hogy csúfot űzol belőlem?! Mivé varázsoljalak? Majommá vagy földigilisztává?

Petróniusz Pókuszhókusz csettintett az ujjával, és – zsupsz! – egy varázspálca penderült a kezébe. De Torzonborz nem hagyta, hogy elvarázsolja Jancsit. Megveregette Pókuszhókusz vállát, hogy megnyugtassa.

– Ez a tökfej nem szándékosan forgatja ki a nevedet, öreg barátom! Nem tudja megjegyezni, annyira buta szegény!

– Vagy úgy! – csodálkozott Petróniusz Pókuszhókusz, és harsány nevetésre fakadt. – Torzonborz! El sem tudom mondani, mennyire örülök! Ez a Vitéz László gyerek egyre jobban tetszik nekem! Épp az én háztartásomba való! Gyorsan ki is küldöm a konyhába, hadd hámozza a krumplit. Mi meg szép nyugodtan elbeszélgetünk az áráról.

– Inkább most rögtön beszéljessünk róla – szölt Torzonborz.

– Úgy is jó. Adok neked, mondjuk... fél zsák tubákot!

– Fél zsák? – vont a szemöldökét Torzonborz. – Nem túl kevés az egy ilyen kiváló szolgálért?

– Egye fene – szölt Petróniusz Pókuszhókusz –, nem bánom, kapsz egy egész zsákkal. Csapj bele!

És már nyújtotta is a jobb kezét Torzonborz felé.

– Egye fene! – mondta Torzonborz is, és belecsapott. – Mostantól azt csinálsz Vitéz Lászlóval, amit akarsz, a te szolgád!

IRENE ADLER

SHERLOCK LUPIN & ÉN

UTOLSÓ FELVONÁS AZ OPERÁBAN

LONDON

1870



Hetedik fejezet

ÁLMOK ÉS MEGLEPETÉSEK



Kifulladásra értem vissza ebédre a szállodába. Pár percet késtem is, de apám észre sem vette. Belemerültem az újságvégelapokba. Úgy üdvözölt, mint egy távoli rokont, meg sem kérdezte, hol voltam, kivel találkoztam.

A fejünk fölött pompás csillárok függtek, amelyeket nappalra sem oltottak el.

Többször is megpróbáltam szóba elegyedni a papával, de ő mindenre csak kurtán, sietősen válaszolt. Sült húst rendelt párolt zöldséggel, némán evett, de hamarosan az asztalra ejtette a szalvétáját, és mogorván odaszólt a pincérnek, hogy vigye el a tányért. A húshoz szinte hozzá sem nyúlt.

– Hallgass ide – kezdte nagy sóhajjal.

Már sejtettem, mit akar mondani. Szükszavú volt:

– Anyád nem válaszol a táviratokra.

– Aggódsz? – kérdeztem, bár tudtam, hogy butaságot beszélek. Nyilvánvalóan aggódott. Mindannyian aggódtunk. Az újságok címdoldalát a Párizsból és a háborús frontról érkező hírek töltötték meg, még a helyi tudósításokat is háttérbe szorították.

– Mit akarsz tenni?

– Elmegyek érte – felelte a papa.

Tudtam, hogy hosszas vívódás előzte meg ezt az elhatározást. Nem a farszóló utazás aggasztotta, hanem az, hogy mit fog szólni a mama.

– És aztán együtt jöttök vissza? – kérdeztem vékony hangon.

– Hát persze – felelte, de kerülte a tekintetemet. Az étterem párás ablakain túl nézett valamit vagy valakit.

Aztán aggodalmasan csóválta a fejét, és elővett a zakózséből egy piros könyvecskét, amelynek kemény borítója és szövet könyvjelzője volt. A kezembe nyomta, közben mosolyt erőltetett az arcára.

Apró, elegáns útikalauz volt, a főbb londoni nevezetességekről készült, fekete-fehér képekkel.

A könyvjelzőnél kinyitva láttam, hogy a papa bejelölt egy-két dolgot a lap szélén.

– Ezeket a helyeket kellene meglátogatnod, amíg itt vagy – mondta.

Csak ekkor nézett rám. Karikás volt a szemcme, nyilván átvirrasztotta az éjszakát.

– Jaj, papa... – dűnnyögtem.

– Megígéred, hogy rendesen viselkedsz Nelson úrral? Már a pusztá gondolatától, hogy egyedül hagylak egy ismeretlen városban...

– Papa! – vágtam a szavába, és megsimogattam a kezét. Éreztem, hogy megfeszülnek az izmai, mert ez a talpig becsületes üzletember nem volt hozzászokva a kedveskedéshez, a cirógatáshoz. – Nem vagyok egyedül.

– Már elmagyaráztam Horatióknak, hogy...

Ott tartottam a kezemet a kezén, mintha ő lenne a gyerek, és én a szülő.

– Nagyon jól megleszünk Nelson úrral. Komolyan. Ne aggódj miattam!

A papa bólintott, és elfordította a tekintetét. Aztán kivonta a kezét a szorításomból, és a szalvétá alá rejtette.

Edgar Allan Poe elbeszélésével szemben a londoni útikönyv meglehetősen unalmas olvasmányának bizonyult. Erről még aznap délután meggyőződhettem, amikor addig lapozgattam az ágyamon fekvé, míg észrevétlenül álomba nem merültem. És álmodtam is, jól emlékszem rá, mert álomban összekeveredett két dolog: az, amit a londoni Tower-ről és az ott fogva tartott rabokról olvastam, illetve az operaelőadás, amelyet előző este láttam. Álomban megint csak Merridew művésznő jelent meg fehér ruhában, akár egy angyal, és rémülten rohant felfelé egy ingatag falépcsőn. Én valamiképpen tudtam, hogy ez a Tower lépcsője, noha a valóságban soha nem jártam ott. Nyugtalanul forgolódva követtem a rohanó énekesnőt, képtelen voltam felébredni. Ophelia végül elért a lépcső tetején lévő ajtóig, és dörömbölni kezdett rajta, előbb halkabban, majd mind hangosabban.

Bumm.

Bumm!

BUMM!

De az ajtó nem nyílt ki, ő pedig folyton hátranézett, mintha attól félne, hogy utoléri. Aztán meglátta az üldözőjét. Megfordult, meglátott valakit, és rémülten sikoltott fel.

Ekkor végre felébredtem. Én magam sikoltottam. Teljesen belegabalyodtam a takaróba, amelyre ruhástól heveredtem le. Hány óra lehet? Három? Négy?

Zavartan csipkedtem az arcomat.

Bumm! Bumm!

Már megint ezt a hangot hallottam, még hozzá elég közelről.

Odszaladtam az ajtóhoz és kinyitottam.

– Te vagy az, Sherlock? – kérdeztem csodálkozva, amikor felismertem a lépcsőpihenőn álldogáló alakot.

– Jól hallottam, hogy kiabáltál? – kérdezett vissza.

– Csak rosszat álmodtam – feleltem kurtán.

Nyugtalan fényt láttam a szemében, mintha valami fontosat akarna mondani, és rám tört a kíváncsiság: azonnal tudni akartam, miről van szó.

No igen. Egyáltalán mit keres itt? És hogyan találta meg a szobámat? Akkoriban még nem törődtem bele, hogy ha Sherlock Holmes úrral van dolgunk, nem érdemes kérdésekre vesztegetni az időt.

Egyszerre rádöbentem, hogy megbocsáthatatlanul rendetlen a külsőm. Ösztönös mozdulatokkal igyekeztem rendbe hozni a hajamat és lesimítani a szoknyámat. Sherlock ennél többre nem is hagyott időt.

– Beengedsz? – kérdezte, meglehetősen merészen.

De az az igazság, hogy semmiféle hátsó szándék nem rejtett a

kérése mögött. Bármilyen hihetetlennek tűnik is manapság, amikor ezt a visszaemlékezést papírra vetem, bizton állíthatom, hogy abban a pillanatban Sherlock Holmesnak semmi más nem járt a fejében, csak az, hogy meg kell osztania velem egy felkavaró hírt.

Így hát beengedtem, amivel persze megszegtem – méghozzá nem csekély élvezettel – az illendőség valamennyi, nehezen elsajátított szabályát.

– Mi történt? – kérdeztem, hátamat az ajtónak vetve.

Sherlock megállt pár lépésre a ruhásszekrénytől, és tett egy fél fordulatot. Már jól ismertem ezt a szokását: így alaposabban körülnézhetett, és elemezhetette mindazokat a részleteket, amelyek feltűntek neki. Ezután az orrom elé dugta az egyik londoni esti lap, az Evening Mail friss, még nyomdafestéktől nedves példányát.

– El sem tudod képzelni – felelte iménti kérdésemre szokotlanul komoly hangon. Ez rögtön aggodalmat ébresztett bennem.

Mialatt én elvettem az újságot, és olvasni kezdtem a címodalt, ő leült az ágy szélére, és végigpásztázta a tekintetével a szobát. Így talált rá a londoni útikönyvre, melynek láttán gúnyos vigyor jelent meg az arcán.

– Remek kiadvány... ha arra vagy kíváncsi, milyen unalmas dolgokat *nem* érdemes megnézni Londonban – jegyezte meg.

Én eközben lázasan olvastam tovább az Evening Mail címeit, hátha találok valamit, ami felkelti a figyelmemet. Csaknem a teljes címodalt a francia–porosz háború hírei töltötték be, de biztos voltam benne, hogy Sherlock nem emiatt nyomta a kezembe az újságot.

– Nem értem... – motyogtam, és felnéztem.

Sherlock időközben kinyitotta az útikönyvet, és azt olvasgatta. Rám se nézett, úgy mutatott rá a lap bal alsó sarkában egy cikkre.

Egy pillanat alatt átfutottam.

Alfredo Santit, a híres zeneszerző, Giuseppe Barzini magántitkárát holtan találták szállodai szobájában. Gyilkosság áldozata lett.

Tátott szájjal meredtem Sherlockra.

– Mikor történt?

– Az elmúlt éjjel, a Hotel Albionban, az Aldergate Streeten.

Eszembe jutott a két fiatalember, akikre a mellettem álló hölgy hívta fel a figyelmemet előző este az operaház előcsarnokában. Az egyikük éppen Alfredo Santi volt. Egy olyan gyilkosság áldozata, amely a címlapokra került!

Végigfutott a hátamon a hideg.

De egyvalamit még mindig nem értettem. A hír kétségkívül figyelemre méltó volt, de nem adott magyarázatot Sherlock gondterhelt arckifejezésére. Hiszen ő többnyire csupán megfejtésre váró rejtvényt látott a bűnügyekben.

– És hogyan történt? – faggattam tovább, mert ekkor már kezdtem sejteni valamit.

Sherlock sietősen lapozgatta a piros kötésű útikönyvet.

– Olvasd el a cikk végét – vetette oda.

A tudósító szerint a bűnöst elfogták. Egy francia akrobata az illető, a neve...

Théophraste Lupin!

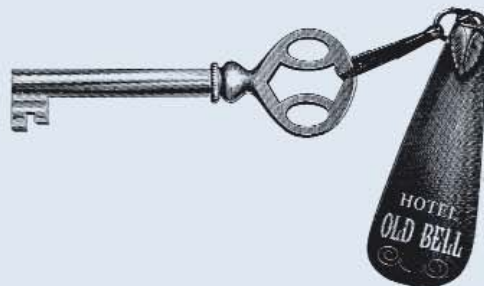
Elállt a lélegzetem.

Lchunytam a szemem, nagyot nyeltem, aztán megint az újságra pillantottam. Az apró fekete betűk nem tűntek el, és továbbra is azt a bizonyos nevet adták ki.

Théophraste Lupin. Barátom, Arsène apja.

Nyolcadik fejezet

A SÖTÉT IGAZSÁG



Sherlockkal egy szót sem szóltunk, csak összenéztünk, és máris az ajtóhoz ugrottunk. Gyorsan felkaptam a kabátomat, és lerohantunk a Claridge's lépcsőjén.

– Lupin apja nem lehet gyilkos! – kiáltottam, miközben nyaktörő iramban száguldottunk le a vörös bársonnyal bevont lépcsőn.

– Tudom – felelte Sherlock. – Théophraste úr nem egy szent, de biztosan nem is gyilkos.

Sherlock úgy jelentette ki ezt, mintha nyilvánvaló, kétségbevonhatatlan megállapításról volna szó, amelyhez fölösleges is bármit hozzáfűzni. Ez a fontoskodó hanghordozás általában eléggé idegesített, de ezúttal kivételesen nagyon is megnyugtónak találtam.

Amint leértünk a márványtól és aranytól csillogó hallba, összerementem. Nem mehetek el így, anélkül, hogy szólnék a papának vagy Nelson úrnak. Tényleg, a papa... Már elutazott Párizsba, vagy csak másnap indul útnak? Nem tudtam. A délutáni alvás teljesen összezavart.

Sherlock mintha kitalálta volna, miért habozok, és a szálloda hátsó részébe vezető folyosóra mutatott, ahol pincérek jöttek-mentek.

– Arra menjünk! – javasolta, és kézen fogott. – Így nem lát meg minket senki.

Az ajkamat harapdáltam. Nem volt inyemre a gondolat, hogy így meglógljak, és egy pillanatra meg is torpantam. De aztán újra megjelent előttem – mintha csak pusztító villám fényénél látnám – Théophraste Lupin neve az újság címlapján. Engem is megrázott a letartóztatásáról szóló hír, és azon töprengtem, vajon hogy érezheti magát e pillanatban a fia, Arsène. Ez a gondolat pedig azonnal elsöpört minden kétséget: a barátunknak szüksége van ránk, semmi más nem számít.

– Menjünk! – mondtam, és már futásnak is eredtem a személyzeti folyosón.

Sherlock mosolyogva csatlakozott hozzám. – Azért túlságosan jó kislány nem lett belőled – jegyezte meg, miután kiértünk a Claridge's mögötti sikátorba.

Nyálkás pocsolóákat és szeméthalmokat kerülgetve jutottunk ki a főútra. Ám amint kiértünk a kocsiktól hemzseggő Brook Streetre, valaki megszólított:

– Adler kisasszony?!

Összerementem. Nelson urat pillantottam meg a Claridge's bejáratának támaszkodva, mintha egészen addig a hotel por-társával társalgott volna.

Sherlock fürgén hátraugrott, és a sikátor téglafalához lapult. Arcán rosszalló grimasz jelent meg. Horatio hosszú lépteivel máris ott termett mellettem, kabátja szárnyai csak úgy csapkodtak a nagy sietségtől.

– Mit keres itt, Irene kisasszony? Talán el akart menni anélkül, hogy szólt volna nekem? – kérdezte Horatio, és a szemembe fúrta a tekintetét.

Én igyekeztem másfelé nézni, és a kezemet széttárva, ügyetlenül mentegelőztem:

– Nelson úr, bocsásson meg, nagyon sajnálom, de...

– Emlékeztetem, hogy miután az édesapja elutazott, én felelek a testi épségéért. Azt pedig talán mondanom sem kell, hogy sikátorokban lopakodni tolvaj módjára nem éppen úri kisasszonyhoz illő viselkedés – folytatta szigorúan a főkomornyik.

– Én szólni akartam, higgye el, nem én tehetek róla! Csak éppen... – tiltakoztam zavarodottan.

– Ez a legrosszabbkor jött – dühöngte a hátam mögött Sherlock.

– Ha nem maga tehet róla, akkor kinek az ötlete volt ez a kis kaland? – érdeklődött Nelson úr, és a tekintetével pásztázni kezdte a mögöttem húzódozó sikátort.

Megpróbáltam úgy állni, hogy eltakarjam Sherlockot, de tudtam, hogy ezzel csak pár pillanatra késleltethetem azt, ami elkerülhetetlen. Inkább úgy döntöttem, hogy megmondom az igazat.

– Lupin miatt történt – vallottam be. – Kutyaszorítóba került, és szüksége van a barátaira!

Nelson úr mindent elkövetett, hogy elhitesse velem, nem emlékszik semmiféle Lupinre, de a szemében felvillanó fény elárulta. Sőt, némi felindultság is megjelent az arcán, mintha valami okból érzékenyen érintette volna mindaz, amit elmondtam. Eltűnődtem, vajon nem titokzatos múltjának valamelyik eseménye jutott-e eszébe. Hamarosan választ is kaptam a kérdésekre.

– És magának nincs semmi hozzáfűznivalója? – kérdezte Nelson úr, aki időközben közelebb ment a sikátorhoz, és így szemtől szemben találta magát Sherlockkal.

A barátom ránézett, és széttárta a karját.

– Mondhatom, hogy sajnálom, ha ezt kívánja – felelte. – Vagy azt is, hogy kétes kalandra vállalkoztunk, amint ön is mondta az előbb, csakhogy...

– Csakhogy? – biztatta Horatio.

– Valójában az a legfőbb mondanivalóm, hogy soha, semmilyen okból nem tenném ki veszélynek Irene kisasszonyt.

– Maga szerint két gyereknek egyedül szaladgálni Londonban nem elég veszélyes, fiatalember?

– Lehet, hogy kétkedéssel fogadja, amit most mondok, Nelson úr, és meg is tudom érteni, de higgye el, London igen civilizált város. Így hát London utcáin futkározni véleményem szerint semmivel sem veszélyesebb, mint a bolygó bár mely más pontján.

– Azt ajánlom, ne fölényeskedjen velem, Holmes úr! – vágott vissza Nelson úr, aki egyben bizonyosságát adta, hogy tökéletesen emlékszik a barátom nevére. Nem először fordult meg a fejében a gondolat, hogy Horatio sokkal, de sokkal jobban ismer, mint a szülcim.

– Nem fölényeskedem – felelt Holmes. – Azért rohantunk el Irene-nal, mert nagyon rossz hírt kaptunk. Úgy tűnik, Arsène Lupin barátunk apja bajba került. Komoly bajba.

– Értem – felelte elgondolkodva Nelson úr.

– Esküszöm, így van, Horatio! – crösztettem meg sietve. – A lehető leghamarabb fel kell keresnünk Arsène-t. Csakis ezért próbáltunk észrevétlenül elosonni.

– Én pedig becsületszavamat adom – tette hozzá Sherlock –, hogy személyesen ügyelek Irene kisasszony testi épségére, és gondoskodom róla, hogy ne essen baja.

– Becsületszavát adja, Holmes úr? Nem lesz könnyű betartani az ígéretét... – Úgy tetszett, Nelson úr nem veszi túlságosan komolyan Sherlock szavait. Nekem ekkorra már minden idegszálam pattanásig feszült, akár a hegedű húrjai, és felkészültem a legrosszabbra.

– Nincs több érvem, amivel meggyőzhetném, Nelson úr. De eliheti, hogy az imént csak a tiszta igazat mondtuk – felelte erre Sherlock, aki úgy állt ott Nelson úr előtt, mint egy felnőtt.

Csaknem egyforma magasak voltak, de Sherlock jóval soványabb, csontosabb, és egy pillanatra az volt az érzésem, hogy Nelson úr akár egyetlen pöccintéssel el tudná pöckölni.

De nem ez történt. Horatio mozdulatlanul állt egy darabig, aztán egész egyszerűen a barátom felé nyújtotta a kezét.

– Rendben, Holmes úr. Lehet, hogy örült vagyok, de úgy döntöttem, megbízom magában. Remélem, nem kell majd megbánnom.

Sherlocknak felcsillant a szeme, és jó erősen megszorította a főkomornyik kezét.

– Ön nem örült, Nelson úr, hanem olyan ember, aki mélységesen hisz a barátság erejében – mondta.

Jómagam csak bizonytalanul érzékeltem valamit Horatio viselkedésében, Sherlock viszont azonnal rátapintott az érzékeny pontra: a barátságról volt szó. Láttam is a Horatio arcán tükröződő csodálkozást. Nyilván azon töprengett, hogyan tudott ez a vékony arcú, furcsa fiú így olvasni a lelkeben. A mi jóságos főkomornyikunk – tudtán kívül – az első egyike volt, aki megtapasztalhatta Sherlock Holmes különleges elemzőképességét.

Nelson úr a fejét csóválta, mintha el akarná úzni ezt a furcsa érzést, aztán maga is elmosolyodott, és előrébb lépett, hogy barátságosan megveregesse Sherlock vállát. Mintha még oda is sügött volna valamit.

– Mit mondott neked? – kérdeztem a barátomat, miután elbúcsúztunk Horatiótól, és végre elindultunk Lupin szállása, az Old Bell Hotel felé.

– Semmit – füllentette Sherlock.



**A nagyszerű
első kötet is
kapható!**

Ha már unod

a vámpirokat meg az egyéb misztikus lényeket, a LOL-könyvek sorozatunkban belevaló, hétköznapi csajokról olvashatsz, akiknek az élete tele van vicces, időnként meg persze romantikus pillanatokkal.



A sorozatban megjelent:

Marni Bates

Segítség, YouTube-sztár lettem!

Laura Barnholdt

Titkok és exek éjszakája



Marni Bates

Rocksztárt kaptam karácsonyra

LOL-könyvek sorozat – 304 oldal, fordította: Zalotay Melinda
Móra Könyvkiadó, 2013



HOLLY ELŐRE TUDTA, HOGY NINCS AZ A HATALMAS ÓCEÁNJÁRÓ, AHOL NYUGIBAN ÁTVÉSZELHETI A CSALÁDI KARÁCSONYT. MERT HIÁBA A KÉPESLAPRA KÍVÁNKOZÓ TÁJ, HA OTT VAN KÉT SZÖRNYETEG UNOKATESTVÉRE, AKIK MINDJÁRT ELSŐ ESTE KIUTÁLJÁK A KÖZÖS KABINBÓL. A TENGERIBETEG HOLLY ÍGY KÉNYTELEN BEOSONNI EGY VADIDEGEN FÜRDŐSZOBÁBA, AHONNAN KILÉPVE KÉT DOLOGGAL NÉZ FARKASSZEMET: A VILÁG LEGDÖGŐSEBB PASIJÁVAL ÉS EGY PAPRIKASPRAY-VEL. KÁR, HOGY EZ UTÓBBIT A MAGÁT NICKNEK NEVEZŐ SRÁC NEM FÉL HASZNÁLNI...

AMIKOR KÉSŐBB HOLLY ELHAGYNA A KABINT, LEGNAGYOBB MEGDÖBBENÉSÉRE SIKOLTOZÓ TINICSAJOK ÁLLJÁK ÚTJÁT. MERT NICK VALÓJÁBAN DOMINIC WYATT, AZ ÓRÜLTEN NÉPSZERŰ READYSET DOBOSA.

AZ INTERNETRE PILLANATOK ALATT FELKERÜLNEK A KETTŐJÜKRŐL KÉSZÜLT BOTRÁNYOS FOTÓK, AMIK VESZÉLYBE SODORJÁK AZ EGYÜTTST. DOMINIC EZÉRT RÁVESZI HOLLYT, HOGY A HAJÓÚT IDEJÉRE JÁTSSZA EL A BARÁTNŐJE SZEREPÉT. A KAMU KAPCSOLATTAL CSAK-CSAK MEGBIRKÓZNAK, NA DE A VALÓDI ÉRZELMEKKEL...

RÉSZLET

Holly

Azt hiszem, kevés lány mondhatja el magáról, hogy karácsony előtt szobafogságra ítélték, amiért egy csapat kisgyerek szeme láttára felpofozta a Mikulást egy bevásárlóközpontban.

Ahogy azt is kevesen mondhatják el magukról, hogy biztonsági őrök hurcolták el az említett bevásárlóközpontból, hogy aztán hetvenöt éves nagypapjának kelljen kiváltania az őrizetből.

Annyira szégyelltem magam! Nem is azért, mert lepofoztam a Mikulást, az a perverz miki-muki csak azt kapta, amit megérdemelt... hanem úgy általában az egész céció miatt. Különösen így, hogy két unokatestvérem végig fotózott.

Sajnos a szobafogság (ami teljesen igazságtalan volt, hiszen nem én kezdtem a balhét) azt is jelentette, hogy nem mehetek át Jenhez felfrissíteni a ruhatáramat a hajókázáshoz, úgyhogy borítékolni lehetett, hogy Allison és Claire folyamatosan az "Árvácská"-val fog cikizni, valahányszor hármásban maradunk. Márpedig ez gyakran így lesz, tekintve hogy az egyik kabinban Jessica néni és Matt bácsi alszik, Andrew és Jacob egy másikban, nagypapa egyedül, én pedig a pokolfajzat ikerlányokkal. Úgyhogy bőven lesz alkalmuk megkeseríteni az életemet.

Super...

De nem volt mit tenni. Nagypapa születésnap hajókirándulása volt a tét, és igaz, hogy kicsit berágtam rá, amiért nem hallgatta meg az én verziómat a plázában történekről, de számomra ő jelenti a családot.

Így aztán óriási, ostoba vigyorral a képemen várokoltam a vakációjukra izgatottan készülő emberek sorában, hogy végre hajóra szálljunk.

Miközben visszakaptam az útlevelem, megláttam, hogy

Claire is rásandít a fotóra, és csak annyit mond:

– Hú, ez aztán a jó kép!

– Claire! – intette le rögtön az anyja. – Tudod, hogy nem mindenki olyan fotogén, mint te meg a testvéreid.

Na, ilyen a nagynéném. Lehet, hogy jóindulatú, meg minden, de azért a megjegyzéseiből egyértelműen kiderül, hol sajátították el a lányai a sértegetés művészetét.

– De miért kell egy kabinban aludnunk vele? – nyávogott tovább Claire, miközben ide-oda dobálta fakószőke, egyáltalán nem mézszínű tincseit, és a legkevésbé sem törődött azzal, hogy hallótávolságon belül vagyok, mármint közvetlenül mellette. – Miért nem aludhat Árvácska a nagyapja kabinjában?

– Mert a nagyapjának születésnapja van. Megérdemel egy kis pihenést! – fejtegette bölcsen Jessica néni. – Úgyis egész évben együtt kell lenniük.

Ó de kedves! Na ilyenkor szoktam arról álmodozni, hogy milyen lenne, ha élnének a szüleim. Leginkább úgy képzelem, hogy egyszerűen tökéletes édesanyám odamaszírozik a hűgához, és öntelt libának nevezi, aki a világ legellenszenvesebb utódainak adott életet, majd kézen fog és kijelenti: “Ne is törődj velük, Holly, nem érnek annyit!”

Próbálok megfogadni képzeletbeli anyukám tanácsát, de nem könnyű.

Unokatestvérekim a kabinban azonnal a fedélzeti divatnak megfelelően icipici sortba és pántos, szűk topba ritytyentették magukat, többi cuccukat pedig bepakolták a mindhármunknak szánt apró szekrénybe. Amikor szóltam, hogy esetleg nekem is hagyhatnának helyet, megvetően végigmértek, fitymáló tekintetük elidőzött kopott Converse csukámon, farmeremen és kedvenc (szürke színű és ideálisra tágult) ReadySet-pólómon.

Kényelmesen szeretek öltözni. Ez talán bűn?

Igen. Úgy tűnik, Los Angelesben bűn.

– Na figyelj, Árvácska! Elmondom a szabályokat – kezdte Allison, amikor végre nagy nehezen észrevette, hogy ott vagyok. – Nem beszélgetsz velünk. Nem beszélgetsz senkivel, aki velünk van. Nem jössz utánunk. Nem kérdezel hülyeségeket. Illetve... egyáltalán semmit nem kérdezel. Ha békén hagysz minket, akkor talán nem küldjük szét a kurvás krampuszképeidet az összes iskolatársadnak.

Felkaptam a hátizsákomat – amiben benne volt a naplóm, a fényképezőgépem, az iPodom, a vázlattömböm meg a szép színes ceruzáim –, és kimentem a kabinból.

Mire eljött a vacsoraidő, már két rajzot is készítettem a fedélzeten felszolgált isteni gyümölcsoktól, rengeteget panaszkodtam a naplómnak, az iPodom lemerült, és a gyomrom se jött egészen rendbe. Ennek ellenére sikerült eljutnom a hajó éttermében a 18-as asztalnál ülő, úgynevezett családomhoz. Jen szerint a 18-as szám jó jel, mivel hamarosan ennyi leszek. De azt még ő sem tudná bemagyarázni nekem, hogy nem gáz leülni a hajó legfényesebb vacsoraszasztalához öt perc késéssel, kopott farmerben meg egy rockbandát hirdető pólóban.

Kicsit sem voltam égő a tengernyi elegáns ruha meg szoknya között. Vagy tévednék?

Mégis át kellett volna öltözni. Ennyit azért nem ér meg, hogy a színét se lássam a pokolfajzatoknak.

– Anyám, de jó pasi! – sziszegte a foga között Allison Claire-nek, miközben az esti kúratervnek megfelelően újratöltötte a poharát.

Én is odanézttem, részben, hogy végre eltereljem a figyelmem a külsőmmel kapcsolatos problémákról, részben, hogy megtudjam, vajon egyezik-e az ízlésünk a pasik terén. Hát egyezett.

A srác kócos barna haja megvadította zöld galléros ingének és fekete zakójának könnyed eleganciáját. Lazán végigsétált a termen, kezét fogott egy középkorú pasassal, majd leült az asztalhoz. Nem azzal a csoszogó, mackónadrágos, “tömöm magam popcornnal a karosszékben” lazasággal, hanem az olyanokra jellemző kifinomult eleganciával, akik tudják, hogy nem eshet bántódásuk, ezért felesleges játszaniuk a nagyfiút.

Meg kell hagyni, nagyon izgalmas pasinak tűnt, irigyeltem a magabiztosságát, ahogy kezét fogott azzal a másik fazonnal. Ha én is ilyen könnyedén tudnék bánni az emberekkel, akkor sikerült volna lebeszélnem Jent a krampusztervről még jóval azelőtt, hogy Mikulás úr a mocskos mancsával hozzám érhetett volna.

– Ez az! – sutyorgott tovább Allison. – A flört, amire vágytam. Már épp ideje volt.

Szerencsére senki nem vette észre, ahogy elfintorodtam. Még csak össze sem néztek a sráccal, de Allison már lecsapott rá. Csak mert olyan dögös, ő meg valami szaftos történettel akar majd előállni otthon a barátainak.

Jellemző!

Claire a homlokát ráncolta, mint aki erősen gondolkodik.

– Valahonnan ismerős nekem ez a srác, csak nem tudom, honnan.

– Talán valami parfümreklámból. Biztos az illata is olyan isteni, mint a teste.

– Hát akármit is reklámoz, én veszek belőle kettőt – kuncogott Claire, de csak addig, amíg a pincér arrébb nem lépett, amitől Dögös Pasi teljes asztaltársasága képbe került, és ott bizony egy lányka már szendén felé hajolt.

– Úgy tűnik, van konkurencia – jegyeztem meg.

Allison egy nyilvánvalóan szexisnek szánt mozdulattal hátravetette fekete hajzuhatagát.

– Esélye sincs.

Na, ezt már nem álltam meg vihogás nélkül.

– És ha tényleg belezúg? Akkor mit csinálsz? Parfümöt locsolsz rá?

Claire és Allison úgy néztek rám, mint egy varangyos békára.

– Azzal az idősebb hapsival beszél leginkább... szerintem nincs rámozdulva a csajra. Te tisztára bolond vagy.

Az lehet, hogy bolond vagyok, de nekik meg súlyos tévképzeteik vannak, ha azt hiszik, elég egy pillantás, hogy felszedjék a legdögösebb srácot a hajón. Mire számítanak? Ránéz Allisonra, és a nyakába borul, hogy: “Legyél már a barátnőm!”

Nem túl valószínű.

Jó eséllyel van otthon rendes, komoly barátnője. Vagy éppen barátja... Ki tudja?

Mindig szívesen képzelődtem mások magánéletéről, ha unatkoztam, idegeskedtem, vagy éppen kínosan éreztem magam. Dögös Pasi ebből a szempontból remek alanynak mutatkozott. Nem kétséges, hogy ő volt a legmenőbb srác a gimiben, akinek már elsőben megvolt az összes pomponlány. Laza, magabiztos fellépése arra utalt, hogy még életében nem bizonytalanodott el semmi miatt. Hát nem az én súlycsoportom, az biztos.

Vicces, hogy épp amikor arra gondoltam, az égadta világon semmi közös nincs bennünk (azon túl, hogy most épp egy csónakban evezünk), a srác szép lassan körbenézett a teremben, mint aki a pincért keresi, és a tekintete mintha rajtam állapodott volna meg.

Esküdni mernék, hogy rám vigyorgott, de ahogy bámultam – tudva persze, hogy másfelé kéne nézmem, mert mi-lyen az már, hogy így megbámulok valakit –, a tekintete gyanakvóvá vált.

Miattam? Az kizárt.

Aztán éppoly hirtelen, ahogy rám mosolygott, visszafordult az asztala felé. Attól kezdve csak a hátát láttam, mást semmit.

– Rám mosolygott – hízelgett magának Allison. – Szerintem tetszem neki.

Mondjuk, ennek a megoldásnak több értelme volt, mint annak, amit én összeképezelegtem. A pasik általában Claire-t és Allisont nézik meg. Mit nézik! Nyálcsorgatva bámulják.

És mégis, ez a pillantás most nekem szólt...

Fura.

Dominic

Igen, ez a véccéöblítő hangja, amit hallok, itt, a lakosztályomban.

Pedig ez nem lehet.

Bámultam a csukott fürdőszobaajtóra, kezemben a kávémmal azon aggódtam, hogy elment az eszem. Hallottam már persze olyat, hogy a sztárok becsavarodtak, de nem gondoltam, hogy ez velem is megtörténhet.

És pont így!? De talán ezzel jár, amikor az ember nem bírja már a ránehezedő nyomást. Viszont akkor nagyon szar az időzítés, hiszen éppen vakációzni készülök.

Épp azon gondolkodtam, hogy másnap felhívom Timet, és megkérem, segítsen egy kicsit a szövegírásban, amikor meghallottam a szöszmötölést a fürdőszobában, majd a véccéöblítő zubogását.

Nem vagyok paranoiás. Legalábbis sose gondoltam, hogy az lennék.

Az nem paranoia, ha észrevesszük, hogy épp el akarnak kapni.

Szóval elővettem a Timtől kapott paprikaspray-t, és csendesen a fürdőszobához lopóztam. Elég idiotán éreztem magam, de határozottan hallottam, hogy odabent valaki megnyitja a csapot.

Próbáltam megőrizni a hidegvérem. Még az is lehet, hogy a szobapincér. Mondjuk, nagyon kellett véccére men- nie, és most az egyszer megszegte a szabályzatot.

Hát ilyesmi járt a fejemben, miközben felfegyverkezve álltam a fürdőszobaajtóban. Amikor kinyílt, egy elég félelmetes figura próbált kisomfordálni rajta.

A neme meghatározhatatlan volt, mert vastag takaróba burkolózott. Nem tűnt túl nagynak, és annyi látszott belőle, hogy hosszú, csapzott haj lóg egy szinte embertelenül sápadt, hamuszürke arcba. Üveges tekintettel és leesett állal bámult rám, mint valami zombi, aki mindjárt engem is megfertőz.

Na erre már tényleg bepánikoltam.

– Zombi! – üvöltöttem, majd hátraugrottam, és csutkáig

nyomtam a paprikaspray-t.

Hát nem vagyok túl büszke magamra. Zombi, nem zombi, durván elbántam vele. De végtére is nem én voltam az a dilinyós, aki a világ leghalászápadtabb ábrázatával be- ólálkodott másvalaki fürdőszobájába. Hogyne lettem volna kicsit ideges?

Ennek ellenére némi büntudat fogott el, hogy esetleg túl- reagáltam a helyzetet, amikor egy töredék másodperccel később a zombim a padlóra rogyott, és mint a fába szorult féreg, agonizálni kezdett. Ráadásul olyan ékesen káromko- dott, amilyenre egy igazi zombi, amennyire tudom, soha nem lenne képes.

A magára csavart pokróc lecsúszott a válláról, és meg- pillantottam a nagyon is ismerős pólót a nagyon is ismerős felirattal.

Hát úgy tűnik, a leglelkesebb rajongóm képébe küldtem a paprikaspray-t.

De persze megérdemelte, ha a fürdőszobámban ólálko- dik. Ez már messze túlmegy az elfogadható rajongói visel- kedés határain, és átlép a zaklatás kategóriába. Talán a bokszeralsóimra vadászott, hogy az eBayen kiárusítsa őket.

Annyira jellemző, hogy az első rajongó, aki felismer a hajón, gyakorló elmebeteg.

Ha nem merülhettek volna fel kínos kérdések a paprika- spray birtoklásával és használatával kapcsolatban, azon nyomban hívom a hajó személyzetét, hogy bejelentsem a behatolást, amíg a zombi még a földön fetreng. Nem volt kétséges számomra, hogy ez a kis lüke az ő problémájuk kéne hogy legyen, nem az enyém. De ha most elkezdek pattogni, akkor hogy őrizzem meg az inkognitómát? Nem az lesz a következménye, hogy majd itt sikítoznak a rajongók, és mindennek lőttek, amit elterveztem?

Még mindig elég kevés együttérzést fedeztem fel ma- gamban mentálisan zavartnak tűnő rajongóm iránt, de ab- ban biztos voltam, hogy sokkal megnyugtatóbb lenne, ha saját lábán távozna, mint ha nekem kell elvitetnem. Ha ne adj' isten, kitudódik, a média előtt is jobban venné ki magát. Hát megpróbáltam ennek megfelelően laza rocksztárként vi- selkedni.

Odahajoltam a csajhoz.

– Jól vagy?

– Komolyan kérded, hülyegyerek?!

Na, akkor nem lesz velem könnyű dolgom, kösszép!

A Kis Kócos. Eddig se volt csúcsformában, de a papri- kaspray után a pocsekabbnál is pocsekabbul nézett ki. A pár pillanattal ezelőtt még csak üveges tekintetű szemét most vörös folt keretezte, és csurgott belőle a könny. Olyan szánalmasan festett, hogy szinte megsajnáltam. De hát nem az én hibám volt, pontosabban nem egészen az én hi- bám.

– Tudod, nem illik beosonni mások lakosztályába.

– Kösszép, hogy mondod, Naná kapitány! De azt nem tudtam, hogy paprikaspray a büntetési tétel. Vagy az csak a zombiknak jár?

Mostanra az arca is kivörösödött a méregtől, de nem tet- tem szóvá. Inkább itt dühöngje ki magát, mielőtt kiteszem a kis pszichopatát az ajtón.

– Zombi! – folytatta az őrjöngést. – Hé, uram, eljött az apokalipszis! Már lángol a világ... Ja nem, csak ég a sze- mem!

– Jó, oké, a lefújásért bocsánatot kérek.

– Azért kérsz bocsánatot? Nem azért, mert zombinak néztél? Nem azért, amiért helyből letámadtál? Ó, nem, csak az izgat, hogy lefújtal... Mi a bánat volt az? Paprikaspray?

– Ja.

– Lefújni egy lányt paprikaspray-vel! Ki csinál ilyet, bakker?

Nyilvánvaló volt, hogy költői a kérdés, a kiscsaj még csak nem is sejtette, kinek a fürdőszobájában agonizál. Ha tudja, már említette volna. Ettől némileg megkönnyebbültem. Ezek szerint nem egy fanatikus ReadySet-rajongó pécezett ki magának, ami azt jelenti, hogy könnyebb lesz rendezni volt már távozásra bírni. – De tudod, van némi kockázata annak, ha idegenekhez surransz be. Megmagyarázod, miért tetted?

Fejét a takarójába fúrta, és onnan szipogta:

– Inkább nem.

– Nagy kár. – Leecsusszantam a fal tövébe, míg végül mellette kuporogtam a kövön. – Szerintem annyit megéremelnék, hogy megtudjam, miért törtél be a hálómba.

– A fürdődbe – pontosított. – A hálódnak a közelébe se mentem. Az elég beteg dolog volna.

– Úgy érted, a hálószobámba betörni beteg dolog, a fürdőszobámban ólálkodni viszont teljesen természetes? – Kezdtém elveszíteni a türelmemet. – Egyáltalán hogy találd meg a szobámat? Követtél vacsora után?

Zavartan bámult rám.

– Micsoda? Miért tettem volna?

– Nem tudom, de már ott is nagyon bámultál.

Na erre nem tudott se köpni, se nyelni. Csak pillogott a padlón heverő béna ruhámra, onnan meg a mellkasomra. Ekkor esett le, hogy még mindig bokszemben vagyok. Ami teljesen természetes, ha egyedül üldögélek a lakosztályomban és dalszöveget írok, viszont elég necces, ha egy kis hisztérika, akit épp az imént fújtam le paprikaspray-vel, mellettem kuporog a fürdőszoba kövén.

– Ha már így beköltöztél a fürdőszobámba, hozd rendbe magad egy kicsit. Mindjárt jövök.

A választ meg sem várva gyorsan távoztam, hogy magamra kapjak valamit, és vegyek egy mély levegőt. Abban reménykedtem, hogy amikor visszamegyek, a zombim már nem lesz ilyen áldatlan állapotban.

De hiába. Mire visszamentem, a csaj ugyan felkaparta magát a padlóról, és némi csapvizet lögyöbölt az arcára – nyilván azért, hogy a paprikaspray maradványait eltüntesse –, de nem sokat változott. Ilyen lehet valaki, akin a pokol összes kutyája rágózott, amíg meg nem unta. De gondoltam, ezt azért nem közlöm vele. Anyám arra tanított, hogy vannak dolgok, amiket nem szabad mondani egy lánynak. Például azt, hogy nagyon szarul néz ki, még akkor sem, ha tényleg.

Ez a lány ráadásul, abból következtetve, ahogy a mosdókagylóba kapaszkodott – mint aki nem bízik saját remegő lábában –, még annál is rosszabbul érezte magát, ahogy kinézett. Kinyitottam neki egyet a mosdó mellett sorakozó vízszüvegek közül.

– Tessék, ezt idd meg! A folyadék jót tesz.

A Kis Kócos csak bólintott, és ivott. Egy pillanatig arra gondoltam, szó nélkül megvárom, amíg kiissza az üveget, de nagyon szerettem volna, ha válaszol a kérdéseimre.

– Figyelj, kezdjük az elejéről! Miért bámultál meg úgy az étteremben?

A csaj száját összeszorítva kihúzta magát.

– Nem bámultalak! Az egyik unokatesóm kiszúrt magának, és csak ezért néztem oda.

Na, erre nem számítottam.

– Aha – nyögtem ki.

– De ne félj, nem mesélem el neki, hogy a paprikaspray-re vagy rákattanva.

Még így holtápadtan is volt valami spiritusz a csajban, amit akár még értékeltem is volna, ha épp nem nehezíti meg a dolgomat.

– És akkor a következő lépés mi volt? Ki kellett derítened neki, hogy bokszerszót viselek, vagy sima alsógatyát?

– Naná hogy bokszert – vágta rá. – Ráadásul skót kockásat. De ennek nem sok köze van ahhoz, hogy itt vagyok. – A hasára szorította a kezét, és még jobban remegett, aztán mély lélegzetet vett, és mikor lenyugodott, folytatta: – Ha hiszed, ha nem, ez az egész nem rólad szól. Cseppet sem. Csak használnom kellett a... mondjuk úgy, a fürdőszobádat.

Hogy nem jöttem eddig rá? A csaj egyfolytában a hasát fogja, fájdalmai vannak, semmi élet az arcában, és reszket, mint a nyárfalevél. Ha ehhez még a vécióblítést is hozzáveszem, magától adódik a magyarázat. Ez a csaj terhes. Szentséges úristen! Árt a magzatnak a paprikaspray? Használni biztos nem használ. Rohadtul nem szeretném, ha én lennék az oka, hogy összenőtt lábujjakkal vagy agykárosultan születik a baba. Lehet, hogy a hajóorvoshoz kéne vinnem, hogy nézze meg ultrahanggal, minden rendben-e odabent? Vagy majd csak otthonról küldjek neki egy ReadySet-feliratú rugdalózót? Szép ajándék lenne... "Bocs, hogy paprikaspray-vel támadtam a magzatodra!"

– És mióta...? – kérdeztem bénán, és próbáltam leplezni, mennyire megijedtem.

– Mi tudom én? Most hánytam először – sóhajtott fel. – Nem olyan nagy ügy.

Akkor talán még a legelején tart, és a paprikaspray nem ártott a gyerekeknek. Nem mintha úgy gondoltam volna, hogy ez ilyen egyszerűen működik... de még csak az kéne, hogy ő is bepánikoljon. A stressz se tesz jót a babának.

– A reggeli rosszulétek ellen nem tudnak adni valamit?

– Mi van? Mi köze ennek a reggelhez? – A hangja vésszesen elhalkult. – Te azt hiszed, terhes vagyok?

– Ööö... – Hát ez gáz.

– Jó ég, csak nem attól féltél, hogy ide, a fürdőszobádba szülsz neked egy zombiivadékot?

A csaj szemében veszedelmes fények gyúltak, mint aki le akarja tépni a bőrt a képemről.

– Nem, csak szóval... nem nézel ki túl jól. – Szinte éreztem a tarkómon anyám tockosát... Ezt se kellett volna mondanom.

– Csak hogy tudd... – kezdte, és megpróbált kiegyenesedni, az ujjpercei egészen elfehéredtek, ahogy a mosdókagylóba kapaszkodott – irtózatos tengeribeteg vagyok.

Ami elég ciki, tekintve hogy egy hajón dekkolok, az óceán közepén, ráadásul egy idióta fürdőszobájában, aki állapotos zombinak néz.

Az utolsó szavaknál elcsuklott a hangja, és visszarojgott a köre.

A krokodilkönnyei miatt volt, hogy nagyvonalúan olyan ajánlatot tettem a Kis (nem terhes) Kócosnak, amit igazán illett volna visszautasítania.

Egy (b)író nő szíve

Idén tavasszal az Aranyvackor pályázaton (a kétevente megrendezett Aranyvackor-díj és pályázat célja olyan tehetséges írók és illusztrátorok felkutatása-megtalálása, akik munkáiból mind képileg, mind tartalmilag igényes gyerekönyv készíthető – szerk.) a 3. helyezést kapták, az akkor még *A talált szív legendája* címet viselő, Horváth Ildi rajzaival illusztrált történetek. Hogy találta meg a szív az íróját és rajzolóját?

A szív a zalaegerszegi Vizslaparkban talált rám, vagy én rá, ahogy tesszik, néhány évvel ezelőtt. Kicsi volt, gyerekenyérnyi, természetesen piros, fehér pelenkaöltésekkel a szélén. Akkor már megjelent a gyerekverskötetem (*Titkosírás, Artemisz, 2007, Lakner Zsuzsa képeivel*), amelynek egy öt éves kisfiú, Pepe a főszereplője. Az ő történetét szerettem volna továbbírni, így született a *Talált szív* című vers, amiről akkor még nem gondoltam, hogy pár évvel később majd mesekönyvvé változik. Pedig akadt már erre példa írói pályafutásom során: az első regényem, az *Eltévedt hold* (Révai, 2006) előzménye is egy azonos című vers volt. Horváth Ildivel is egy gyerekversem hozott össze, a *Kakaófelhő*. Egy felolvasásra készülve rákerestem a neten, és hirtelen elélem ugrott egy kép, amin úgy volt ott a versem, hogy sokkal több volt benne, mint amit beleírtam, nem beszélve arról, hogy egyszerűen jó volt ránézni. Azonnal írtam Ildinek, így kezdődött az ismeretségünk. Aztán felvettem,



hogy indulhatnánk együtt az Aranyvackoron, szerencsére nem kellett sokat gyözködni. Vártuk a kiírást, de amikor kiderült, hogy valamilyen legendához kell kapcsolódnia, egyszerűen semmi használható ötletem nem akadt. A határidő viszont szorított, így jobb híján a már meglévő munkáim között kezdtem kutatni, így jutottam el a vershez, és így írtam át mesévé. A legenda csak azért került a címbe, mivel egyáltalán nem voltam biztos benne, hogy a szíves történet megfelel a pályázati kiírásnak.

Mivel közösen neveztetek be, biztosan szeretted Ildi rajzait. Melyik típusú szerző vagy? Aki jegyzetekkel terelgeti az illusztrátort, vagy aki hátradől és kíváncsian várja, hogy a másik művész mit álmodik a szövegehez?

Egyértelműen a hátradőlős típus. Akkorra már ismerem Ildi munkáit, nagyon megszerettem a képi világát, mégis, ahogy sorban születtek a képek a könyvünkhöz, az az örömteli meglepetések időszaka volt. Úgy emlékszem, egyetlen kérésem volt csak hozzá: hogy Pepe apukája is jelenjen meg valamelyik képen, még ha róla kevesebb szó esik is a mesében, mint a folyton kapkodó és hadaró anyukáról.

A napokban jelenik meg a Talált szív a Manó Könyvek gondozásában. Különleges hangulat képpen és szövegben egyaránt: Ovisoknak és volt ovisoknak öt tételben – áll a könyvben. Nagyon nehéz dologra vállalkozni a szeretetről beszélni, sablonok és klisék nélkül, úgy, hogy gyerekeknek is szóljon és ne csak gyerekek legyenek a szereplők. Te mit gondolsz mitől különleges ez a történet?

Nem hiszem, hogy különleges lenne, ez egy hétköznapi történet, ahogy egyébként valamennyi történetem az. A mindennapokból építkezem, még akkor is, ha mesét írok. De a költő éneket itt sem tudtam megtagadni: igyekeztem némi gondolatritmussal, nyelvi játékokkal, roncsolt szövegekkel ellensúlyozni ezt a hétköznapiságot. Tényleg veszélyes terep szívről és szeretetről beszélni, próbáltam ezt a lehető legegyszerűbben tenni, hogy elkerüljek mindenféle rózsaszín cukormázat, remélem, sikerült.

Elég sokat lehetett találkozni a neveddel különböző folyóiratokban, hol kritikusként, hol szerzőként. Bíróként dolgoztál sokáig, majd egy váltás: verseskötet, meseregény, gyerekversek, most a mesekönyv. Miért az újratervezés, és mitől függ épp milyen formában születik egy szöveg?

Előbb készültem írónak, mint bírónak, de úgy alakult, hogy felnőtt fejjel, másfél évtizedes joggyakorlat után jutottam el odáig, hogy öt évvel ezelőtt a gyerekkori álmom, az írás mellett döntöttem. Hogy véglegesen, azt onnan tudom, hogy az idén nyáron gyűjtögető hajlamaim ellenére elajándékoztam a jogi könyvtáramat. Amit fontosnak tartottam belőle, azt megírtam két regényben, az *Eltévedt hold*-ban és az *Üveghold*-ban. Az írás mellett persze szükség van még valami kiegészítő kenyérkeresetre is, ez lett nekem a színikritika. Bár nem tartom magam kritikusnak, színházról is írószemmel írok, lehetőleg olvasmányosan, inkább a nézőknek, mint a szakmának.

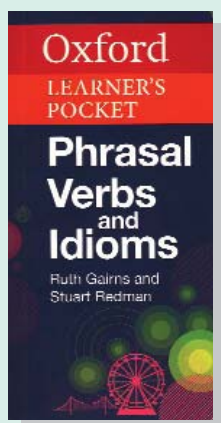
Verset sajnos keveset írok, pedig számomra ez a legfontosabb műfaj. Abban, hogy a mesékre rákaptam, nagy szerepe van az író Cimborák inspiráló közegének. Hogy melyik szöveg milyen formában születik, az legtöbbször ösztönös döntés nálam: általában egy kis részlet ugrik be, egy verssor, egy zárómondat,

egy rövid párbeszéd, és ehhez a gombhoz varrom hozzá a kabátot. De ugyanaz a gomb néha – mint a *Talált szív* esetében – több kabáthoz is illik, így lesz belőle egyszer vers, más-szor mesekönyv vagy regény.





Az Oxford University Press ajánlata:



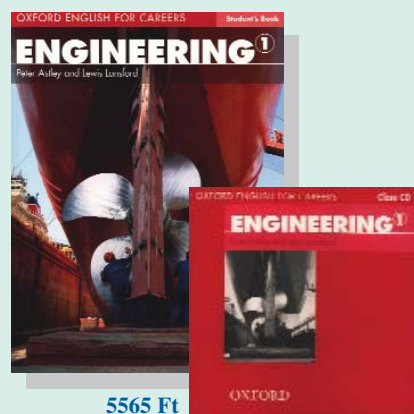
2915 Ft

Oxford Learner's Pocket Phrasal Verbs

Új résszel bővült az Oxford Pocket család. Az új kötet megtanítja, mit nevezünk phrasal verbs-nek, mi a nyelvtana, hogyan használjuk őket. 22 témakörben dolgozza föl a leggyakrabban használt szavakat, eredeti szövegek környezetükben, 134, egyenként 2 oldalas egységben. Egyik oldalon szójegyzék van, magyarázatokkal, másik oldalon példák, gyakorlatok, szövegek. Mindennapi helyzetek, mint pénz, utazás, munka, politika szerepelnek a fejezetekben, a könyv végén pedig összefoglaló van a kulcsszavakról, a legfontosabb rendhagyó igékről, az elsődleges jelentésű és az átvitt értelmű kifejezésekről. Mindez pedig egy könnyen használható, zsebben is hordható formában. A nyelvtanulók B1 szinttől egészen C2 szintig használhatják.

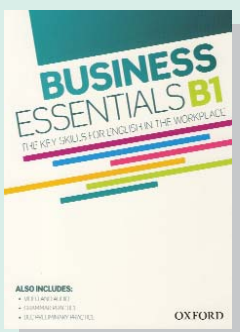
Oxford English for Careers: Engineering 1 SB Oxford English for Careers: Engineering 1 Class CD

Az Oxford English for Careers sorozat, mely nagy hangsúlyt helyez a szakmai szókincsre, új taggal gyarapodott. A mérnöki munka minden területét összegyűjtve, a valódi életből vett szituációkkal segíti a leendő és a már dolgozó szakemberek nyelvi fejlődését. Fejezetenként van egy „It's my job”, amelyben valódi személyek beszélnek munkaterületükről és munkájukról, egy „Number talk” rész, amely a munkát segítő mérésekre és számokra összpontosít. A tanulók hozzáférnek az interneten lévő interaktív gyakorlatokhoz. Tanári kézikönyv és audio CD egészíti ki a tananyagot, amely B1 nyelvi szinten készült.



5565 Ft

2060 Ft



4585 Ft

Business Essentials B1 (Key Skills Vocat/Prof English+Dvd)

A kiadvány a munkahelyi kommunikáció 6 kulcsfontosságú területére összpontosít, világos, lényegre törő formában. Ezek: telefon és e-mail, vendégek és látogatók, prezentációk, táblázatok és grafikonok, üzleti levelezés, álláspályázat. Megtanít, hogyan hagyjunk telefonüzenetet, hogyan készítsünk meghívót vagy ajánlatot, hogyan képviseljük cégünket, valamint hivatalos levelek és önéletrajzok írásához ad segítséget. Üzleti környezetben fejleszt a beszéd- és íráskészséget, a hallás utáni szövegértést és az írást. Külön van nyelvtani gyakorló rész, továbbá egy BEC gyakorló teszt, hogy a tanulók megismerkedhessenek a vizsgával. A tankönyvhöz DVD tartozik, amelyen video és MP3 fájlok találhatóak. A tanári segédlet letölthető ingyenesen a kiadó honlapjáról.

Librotrade Kft.
1173 Budapest, Pesti út 237.
Tel: 254-0273
Fax: 257-7472
e-mail: books@librotrade.hu
www.librotrade.hu

A könyvek megvásárolhatók:
Bookshop Kft.
1052 Budapest, Gerlóczy utca. 7.
Tel: 318-8633
e-mail: info@oupbooks.hu

Famulus Könyvesbolt
1137 Budapest, Újpest rakpart 6.
Tel: 349-3656
Fax: 288-0769
e-mail: famulus@chello.hu
www.famuluskonyv.hu

Újra kapható!

Maria Treben: Egészség Isten patikájából

című nagyszerű könyve.

A ma már klasszikusnak számító gyógynövényes könyv segíti gyógyulásunkat és visszavezet az egészséges életmódhoz. A szerző gyakorlati tapasztalataival segít az erdők, mezők virágaiban, a füvekben és a fáknban rejlő ősi gyógyító erő felfedezésében.

Könyvünk alkalmas arra, hogy a gyógyulás folyamatát meggyorsítsa, gyakorta elviselhetőbbé tegye és azt visszafordíthatatlanná téve adja vissza egészségünket, erősítse a gyógyulásba vetett hitünket.

A kötet ára 2995 Ft.

Amennyiben Ön 2013. szeptember 26. és 2013. október 10. között megrendeli a könyvet, úgy a postaköltséget kiadónk állja.



„Puskalövés nélkül”

Elhunyt Kárpáti Ferenc, Kádár utolsó hadügyminisztere, a rendszerváltás emblematikus krónikása.

A kötet ára 3495 Ft.

Rendelésfelvétel: Duna Könyvklub Kft.
1106 Budapest, Keresztúri út 8/A.
Tel.: 264-4555, fax: 264-4551
mobil: 06-70-364-7433
E-mail: terjesztes@dunakiado.hu

www.dunakiado.hu

Duna
KÖNYVKLUB